

ARCHI
TECTURE
WEEK

alfabet

AAA – Abecední album architektů 1900–2022

Vladimír Šlapeta a kol.

Obsah

Úvodní slovo / strana 7

Předmluva / Česká moderní architektura / strana 9

Abecední seznam architektů 1900–2022 / strana 17

Výstava / Slavnostní zahájení výstavy ve Španělském sále / strana 248

Výstava / Česká moderní architektura od secese k dnešku / strana 253

Architektura českých a moravských krajů / strana 255

Jmenný rejstřík / strana 271

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie je krom jiného vzácnou příležitostí připomenout výrazné kulturní hodnoty naší země, ležící v srdci Evropy. Těmi kulturními hodnotami nejsou jen světoznámá česká hudba, literatura či výtvarné umění, ale také prostředí českých měst a české krajiny, formovaných po staletí prací našich předků i našich současníků.

Publikace, kterou právě držíte v rukou, připomíná 118 osobností naší architektury, jež se svou tvorbou nesmazatelně zapsaly do podoby našich měst, vytvářely jejich architektonické klenoty, osobitost a neopakovatelný charakter. Lze z ní vyčíst celé dramatické dějiny, kterými Čechy, Morava a Slezsko procházely od začátku moderny na přelomu 19. a 20. století až po dnešek, tedy přibližně za období 120 let.

Považuji za důležité, že vedle významných českých a moravských osobností jsou zde připomenuti i významní tvůrci ze zahraničí, jejichž tvorba u nás zanechala výrazné stopy. Je potřeba ocenit snahu autorů knihy alespoň částečně splatit dluh minulých generací za období, kdy naše sounáležitost s mezinárodním dialogem byla drasticky limitována. Publikace tak sleduje cestu, na jejímž počátku stál Jan Kotěra, když si v roce 1900 vytkl za cíl propojit naši architekturu s evropskou. Je to cesta, na kterou jsme se po roce 1989 mohli znovu vrátit, a navázat tak na sebevědomé úsilí našich předků v této oblasti. Publikace proto zahrnuje i tvorbu posledních tří desetiletí, realizovanou již ve svobodné atmosféře a v přirozeném kontaktu s celosvětovým vývojem.

Architekturu mám rád a dlouhodobě se o ni zajímám, s několika známými architekty mě pojí i dlouholeté osobní přátelství. Věřím tomu – a dokazuje to i řada výzkumů –, že když člověk žije v pěkném prostředí, stává se nejen kultivovanějším, ale je to pro jeho život celkově prospěšnější. Proto je třeba tomu, co a jak stavíme, věnovat mimořádnou pozornost, inspirovat se minulými úspěchy, ale také se poučit z chyb a selhání. Už jsem kdesi napsal, že celý život bydlím v brněnských Černých Polích, kde je řada staveb moderní architektury, zvláště té funkcionalistické. Stojí tu nejen proslulá vila Tugendhat, ale je zde třeba také věhlasná kavárna Era architekta Josefa Kranze. Nebo Masarykova základní škola od architekta Mojmiry Kyselky, kterou jsem navštěvoval ve svém dětství. Dlouhá léta jsem se však v komunistickém režimu musel dívat na to, jak mnohé architektonické skvosty chátrají, či jsou dokonce bořeny. Tyto časy jsou našťastí minulostí.

Přál bych si, aby na úsilí mnoha generací vynikajících architektů, popsané v této knize, úspěšně navázaly i ty další, pracující v nových technologických a společenských podmínkách třetího tisíciletí. V tom také vidím hlavní poselství této publikace – nejen si to nejlepší z architektury minulosti připomínat, ale také to nadále tvůrčím způsobem rozvíjet.

Petr Fiala
předseda vlády ČR

Česká moderní architektura

Česká architektura vyjadřuje genius loci polohy v samém srdci Evropy. Po staletí v ní rezonovaly na křižovatce cest a vlivů impulzy ze všech světových stran. Nejinak tomu bylo i od počátku dvacátého století. Jan Kotěra, vychovaný školou Otto Wagnera na vídeňské akademii, vyvedl českou architekturu z času historismu do nové doby secese a moderny, v níž výsledná forma vycházela z konstrukce a účelu. Naproti tomu další kubistická generace, pod heslem „od moderní architektury k architektuře“, položila důraz na základní formy – hranol a pyramidu – a pokusila se expresivním výrazem o transformaci dvojdimenzionální Picassovy malby do tří dimenzí architektury.

Po založení Československa iniciovala tato generace, vedená Josefem Gočárem a Pavlem Janákem, národní sloh – rondokubismus a otevřela i sociální problém doby, jímž byl rozvoj sídel s výstavbou tzv. zahradních měst. Tento trend nakrátko vystřídal vliv civilismu holandské cihly, aby byl vzápětí od poloviny dvacátých let překonán ideou purismu a konstruktivismu, inspirovanou Le Corbusierem a Bauhausem. Tento vývoj vyústil v osobitou českou nótu funkcionalismu, jehož nejvýznamnějšími představiteli se stali Kotěrovi žáci Jaromír Krejcar, Kamil Roškot a Bohuslav Fuchs. Česká architektura představovala až do počátku druhé světové války originální koncepci v mozaice evropských tendencí moderny.

První poválečná léta na konci čtyřicátých let na tuto linii sice navázala se zvýšeným důrazem na sociální témata – zejména v oblasti bydlení a zdravotnictví, když realizovaná díla Josefa Havlíčka nebo Bedřicha Rozehnalů znovu vyvolala mezinárodní uznání. Na přelomu čtyřicátých a padesátých let byl však tento vývoj přerušen zestátněním všech soukromých architektonických ateliérů. Tím se z architektů jako představitelů svobodného povolání stali manipulovatelní zaměstnanci a cesta ke snadné indoktrinaci stalinského modelu socialistického realismu ze Sovětského svazu byla otevřena. Výsledkem tohoto posunu byla výstavba ostravských satelitů Poruby a Havířova nebo pavilonů vysokých škol v Olomouci a Pardubicích od Jiřího Krohy.

Teprve po projevu sovětského vůdce Nikity Sergejeviče Chruščova „O zbytečnosti v architektuře“ v moskevské akademii architektury v prosinci 1954 došlo k pozvolnému opouštění metody socialistického realismu a postupnému návratu k modernímu výrazu, což se však mohlo projevit spíše jen v několika soliterních stavbách, jako v Československém pavilonu na světové výstavě EXPO 1958 v Bruselu od Františka Cubra, Josefa Hrubého a Zdeňka Pokorného nebo v Makromolekulárním ústavu ČSAV v Praze, zatímco bytová výstavba sídlišť upadla do stereotypu prefabrikované panelové výstavby. Výjimečným počinem byla přestavba Karolína jako sídla rektorátu Karlovy univerzity pod suverénním vedením Jaroslava Fragnera, který ji realizoval postupně v několika etapách.

Šedesátá léta přinesla politické uvolnění a s ním i snahu o liberalizaci v oblasti architektury vzájemnou konkurencí projektových ústavů i částečným uvolněním tržních mechanismů. Důsledkem byl vznik ateliérů Alfa, Beta, Gama, Delta, v nichž dostali výjimečnou příležitost architekti Filsak, Šrámek, Prager, Machonin a další, nebo ateliéru v Liberci pod vedením Karla Hubáčka a Státního ústavu pro projektování obchodu, kde se výrazně uplatnili Zdeněk Řihák, Růžena Žertová nebo Jaromír Sirotek. Odrazem atmosféry doby i mezinárodní důvěry, kterou si česká

architektonická komunita rychle dobývala zpět, bylo i uspořádání světového kongresu UIA na Pražském hradě v červnu 1967. Symbolickým vyvrcholením architektury Pražského jara byl pak Československý pavilon na EXPO 1970 v Ósace, navržený Viktorem Rudišem, Alešem Jenčkem a Vladimírem Pallou, realizovaný už krátce po sovětské okupaci.

Ta přinesla návrat politizace architektonické práce, vyloučení představitelů Pražského jara z činnosti ve Svazu architektů i radikální omezení architektonických soutěží. Řada významných a nadaných tvůrců se rozhodla pro emigraci. Monotonie tehdy vzniklých sídlišť byla věrně zpodobena ve filmu Věry Chytilové Panelstory. Nespokojenost mladé generace se projevila zájmem o postmoderní vlnu v západním světě a pokusy o její implantaci do našeho prostředí. Určitý průlom znamenal úspěch ateliéru SIAL, začleněnému v době normalizace zpět do libereckého Stavoprojektu, v mezinárodní soutěži na zástavbu přístavu Tegel v Západním Berlíně, z níž vyplynula realizace obytného domu na výstavě IBA v berlínské čtvrti Kreuzberg v sousedství staveb nejvýznamnějších architektů 80. let. Na konci 80. let, v souvislosti s vyčerpáním byrokratického normalizačního režimu, byly již patrné kritické tlaky, usilující o nápravu nezdravých poměrů a pokusy o obnovení mezinárodních styků.

Sametová revoluce v listopadu 1989 pak přinesla i obnovení statusu svobodného povolání pro profesi architekta, a tak devadesátá léta byla dobou transformace k standardním procesům architektonické tvorby a plné autorské zodpovědnosti. Vstup zahraničních investorů a architektů podmínil rozvoj konkurenceschopnosti a kompatibility české architektury v mezinárodním dialogu. Stavba Tančícího domu Franka Gehryho a dalších staveb zahraničních architektů tak doprovázely návrat české architektury do mezinárodní komunity v posledním čtvrt století, z jehož výsledků, patrných na každém kroku nejen v Praze, ale i v řadě dalších českých a moravských měst, se můžeme dnes těšit a také z nich těžit do budoucna. Rozmanitost konceptů, rezonujících individualitu a invenci přicházejících mladších generací, je příslibem naděje.

Výstava „Česká architektura od secese k dnešku“ v Jízdárně Pražského hradu, uspořádaná ke 150. výročí narození Jana Kotěry, byla pokusem o bilanci stovacetiletého úsilí reprezentantů architektonické profese v době dramatických technologických změn a politických proměn. Medailony více než stovky předních tvůrců vytvářely na výstavě symbolický průvod mnoha generací, následujících odkaz Kotěry jako zakladatelské osobnosti. Na toto téma navazuje i naše publikace. V dosavadní bibliografii české moderní architektury nalezneme sice několik lexikonů, které se však většinou omezují na písemné informace. Dnešní mladší generace jsou však výrazně orientovány na vizuální sdělení a architektura je také vizuálním, prostorovým uměním. Proto jsme se rozhodli – jako vyústění zmíněné expozice – předložit široké čtenářské veřejnosti tuto obrazovou publikaci – Alfabet české moderní architektury, zahrnující více než stovku stručných životopisů a vrcholných realizací tvůrců, kteří ovlivňovali architekturu a prostředí našich měst od počátku dvacátého století až do současnosti.

Vladimír Šlapeta

16

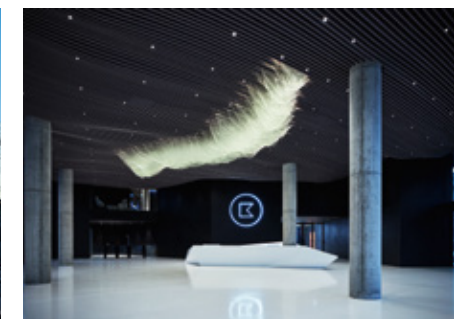
Jan Aulík

* 16. listopadu 1958, Praha

Studia: ČVUT (prof. Emil Hlaváček)

Architekt v Praze

Po praxi v Projektovém ústavu výstavby Prahy (Věra Machoninová) založil v roce 1991 vlastní ateliér STUDIO A, od roku 2007 pod názvem Aulík Fišer architekti. Z realizací tohoto studia vyniká Komunitní centrum Michle, sportovní a wellnes centrum Nová Brumlovka, multifunkční blok s konverzí výrobní haly v Praze-Libni Palmovka Park a konečně Centrum Bořislavka.

Centrum Bořislavka, ulice Evropská, Praha
Aulík Fišer architekti, 2012–2021

Administrativní centrum Bořislavka je situováno na významné, nicméně komplikované parcele na jižním svahu. Stavba je komponována ze tří výrazných skleněných krystalů (tří správních budov) polygonálního tvaru, propojených obchodní pasáží v suterénu, která vede ke stanici metra. Kompozice těchto solitérních krystalů je postavena na terase poskytující zajímavé pohledy na Pražský hrad a městské scenérie. Terasu zdobí monumentální plastika Federica Díaze. Vnitřní prostory jsou navrženy velkoryse, nabízejí velmi příjemné soudobé pracovní prostředí doplněné zajímavými světelnými efekty a jsou doplněny kultivovanou výtvarnou výzdobou Federica Díaze, Maxima Velčovského a Jana Poupěte. Celý komplex vytváří výrazný akcent Evropské třídy z Dejvic směrem k letišti.

17

Antonín Balšánek

* 5. června 1865, Český Brod

† 22. února 1921, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz)

Architekt v Praze, profesor ČVUT (Josef Schulz)

Představitel historismu a secese, autor Muzea hlavního města Prahy, pražského mostu Legií, reprezentativních divadelních budov v Plzni a v Pardubicích, muzea v Českém Brodě, Vršovické záložny v Praze, spoluautorem Obecního domu v Praze (s Osvaldem Polívkou) a jiné. V oblasti teorie se věnoval i renesanční a barokní architektuře. Byl také děkanem Odboru architektury a pozemního stavitelství na pražské ČVUT.

Obecní dům, náměstí Republiky 5, Praha
Antonín Balšánek, 1905–1912

Obecní dům byl vybudován na místě bývalého Královského paláce na základě vítězné soutěže v letech 1905–1912, podle společného návrhu Antonína Balšánka a Osvalda Polívky. Šlo o multifunkční komplex s koncertním sálem, kavárnou, restaurací, výstavními a reprezentativními prostory a obchodním parterem. Stavba se rozpíná od Pražské brány severním směrem s čelem k celnici, k níž je orientován hlavní vstup, od něhož se odvíjí hlavní osa bloku, zakončená hlavním koncertním sálem. Interiéry jsou bohatě vyzdobeny díly významných českých malířů a sochařů jako Mikoláš Aleš, Ladislav Šaloun, Alfons Mucha, Josef Václav Myslbek, Jan Preisler, Max Švabinský a dalších.

Leopold Bauer

* 1. září 1872, Krnov

† 7. října 1938, Vídeň

Studia: Státní průmyslová škola Brno (Germano Wanderley),

AVU Vídeň (Otto Wagner)

Slezský architekt, designér a profesor AVU ve Vídni

Po secesních začátcích ve vilách v Krnově a v Brně ● se vyvinul v obratného eklektika (Střelecký dům ●). V tomto duchu varíval v meziválečném období mezi expresionismem, klasicismem, monumentalismem a modernismem v řadě staveb v celé bývalé Rakousko-uherské monarchii. Jeho stavby mají tudíž velmi různorodý charakter, prozrazující jeho nevyvážený talent. Jeho vrcholná díla jsou z velké části na našem území (například obchodní dům Breda a Weinstein v Opavě).

Obchodní dům Breda a Weinstein, nám. Republiky 159/10, Opava
Leopold Bauer, 1927–1928

Ve své době největší obchodní dům meziválečného Československa, realizovaný v rekordní době pouhých čtrnácti měsíců. Inspirován funkčním uspořádáním amerických obchodních domů a hamburským expresionismem vytvořil ikonickou dominantu opavského městského centra. Interiéru vévodí schodišťová hala, zakončená velkorysou kupolí. Expresionisticky stylizovaná kompozice průčelí s gotizujícími prvky vyúsťuje v předsazenou koronární římsu, která sjednocuje a zakončuje celý objekt budovy. Výjimečný příklad expresionistické architektury.

Adolf Benš

* 18. května 1894, Pardubice

† 8. března 1982, Praha

Studia: ČVUT (Rudolf Kříženecký) a AVU (Jan Kotěra, Josef Gočár)

Architekt a urbanista v Praze, profesor a rektor UMPRUM, zakládající člen
prezidia Union internationale des architectes, člen SVU Mánes

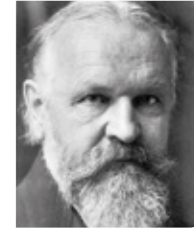
Po absolutoriu AVU byl angažován profesorem Josefem Gočárem k doзору nad stavbou československého pavilonu v Paříži v roce 1925, kde strávil půl roku. Po návratu zahájil svou tvorbu stavbou Hospodyňské školy v Mladé Boleslavi. Krátce poté společně s Josefem Křížem získali první cenu v soutěži na palác Elektrických podniků na holešovickém předmostí Hlávkova mostu. Touto stavbou demonstrovali nové pojetí metropolitní úřední budovy. Ve 30. letech pak realizoval stavbu nového letiště v Praze-Ruzyni. Angažoval se v řešení urbanistických problémů hlavního města v rámci státní regulační komise až do poválečné doby.

Na Uměleckoprůmyslové škole vychoval řadu předních architektů poválečné éry a podporoval spolupráci architektů s výtvarnými umělci.

Elektrické podniky, Holešovice, Bubenská 1
Adolf Benš, Josef Kříž, 1926–1935

Zakázka byla zadána mladým architektům na základě vítězství v užší soutěži, které se zúčastnili Antonín Ausobský, Alois Dryák a Josef Chochol. Předností vítězného návrhu byla urbanistická kompozice situující hlavní osu paláce prodloužením osy kostela sv. Antonína. Ve střední převýšené části je umístěn vstup a hlavní otevřené schodiště s velkorysou halou přes pět podlaží a prosvětlenou stropem. Na střední blok navazují křídla se správnými provozy. Téměř celý obvod pozemku lemuje dvojpodlažní podnož, v jejíž zadní části je umístěna poliklinika. V nejvyšším patře středního bloku jsou reprezentační prostory, na jejichž výzdobě se podílel Zdeněk Pešánek. Vynikající příklad administrativní budovy meziválečné doby.

František Bílek

*6. listopadu 1872, Chýnov

† 13. října 1941, Chýnov

Studia: AVU (Maxmilián Pirner), Uměleckoprůmyslová škola (Josef Mauder) a Académie Colarossi v Paříži

Sochař, grafik, ilustrátor a architekt v Praze

Významný představitel českého symbolismu a secese ve výtvarném umění. Ilustrátor básnických sbírek Otokara Březiny, autor krucifixu v katedrále sv. Víta, pomníku Jana Blahoslava v Přerově nebo Mistra Jana Husa v Táboře, vlastní vily v Chýnově a vlastní vily nedaleko Pražského hradu, kde je dnes zřízeno jeho vlastní muzeum. Pokoušel se i o návrhy Husových sborů Československé církve.

Vila Františka Bílka, Mickiewiczova 233/1, Praha
František Bílek, 1910–1912

Přední představitel symbolismu v sochařské tvorbě, projevoval své ambice i v architektuře. První dům inspirovaný anglickou Cottage postavil pro sebe v rodném Chýnově (1898). Ve své vile v Praze rozvinul naplno svou náklonnost k symbolismu a mysticismu, která se projevuje egyptizujícími sloupy, z nichž jeden je navíc utvořen jako torzo, jež připomíná pomíjivost věcí. V obloukovém půdorysu stavby je zase hledán příměr k srpku, který má zkosit právě ony „obilné“ sloupy. Přestože šlo o dílo autodidakta v oblasti architektury, bylo přijato kladně i architektonickou komunitou a zveřejněno ihned v prominentním časopise „Styl“.

26

Jan Bočan

* 17. října 1937, Český Brod

† 7. prosince 2010, Praha

Studia: ČVUT (Josef Kittrich)

Architekt, designér, profesor ČVUT

Po studiu nastoupil do ateliéru Karla Filsaka a Jana Šrámka, kde si velmi brzy vypracoval výjimečné postavení v ateliéru Beta. Strávil půl roku v Brazílii při dozoru stavby československého velvyslanectví a autorsky se podílel na návrhu interiéru této významné stavby Karla Filsaka a Jana Šrámka. S Janem Šrámkem později navrhoval velvyslanectví v Londýně – Kenningtonu a ve Stockholmu, kde se prosadil i jako designér interiérů. Působil i v kolektivu architektů hlavního nádraží v Praze. Posléze navrhl vlastní půvabný dřevěný víkend na Slapech a dvojvilu na Babě. Koncem 80. let postavil soubor diplomatických vil v Praze – Troji. Na závěr života postavil ještě české velvyslanectví v Tbilisi a stal se hostujícím profesorem tamní univerzity.

Hlavní (Wilsonovo) nádraží, Wilsonova 300/8, Praha – Nové Město
Jan Šrámek, Jan Bočan, Alena Šrámková, Zdeněk Rothbauer, Josef Danda
1972–1977

V souvislosti s výstavbou Severojižní magistrály vznikl problém přístupu do odbavovací haly hlavního nádraží a zároveň i řešení přístupu do stanice metra. Ze soutěže vyšel vítězně návrh, který aspoň z části respektoval hodnoty Vrchlického sadů. Odbavovací hala byla komponována horizontálně ve dvou úrovních, z nichž vyšší je pod úrovní magistrály a nižší úroveň se vstupy do metra vstupuje do Vrchlického sadů. Tento velkorysý prostorový koncept doplňuje originální design obkladů v kameni a keramice tónovaný v černé, šedé a červené barvě.

27

Ricardo Bofill Levi

* 5. prosince 1939, Barcelona

† 14. ledna 2022, Barcelona

Studia: Universitat de Barcelona a L'école d'architecture de Genève

Architekt a urbanista v Barceloně

V roce 1963 zakladatel ateliéru Taller de Arquitectura. V této pozici se vypracoval v mezinárodním měřítku v jednoho z vůdčích představitelů debaty o revizi urbanismu a o postmoderním směru architektury 70. a 80. let. Autor realizací rozsáhlých obytných souborů v Montpellier, Noisy-le-Grand, Paříži (Place de Catalogne a Place de Séoul), Bordeaux, mrakodrapu Donnelley Building v Chicagu, terminálu 1 letiště Barcelona-El Prat. Po Sametové revoluci se angažoval i v Praze a zanechal zde výraznou stopu.

Corso Karlín, Křížíkova 237/36a, Praha

Ricardo Bofill Levi, Jean-Pierre Carniaux, Jiří Řezák, Jiří Koukolík, 2000

Karlín se stal na přelomu tisíciletí předmětem rozsáhlé konverze z průmyslové čtvrti na obytnou a obchodní čtvrť, iniciovanou Sergem Borensteinem, který do této investice zaangažoval řadu významných architektů. Ricardo Bofill ukázal v paláci Corso, jak lze využít historickou průmyslovou substanci a propojit ji příkladně pro novou funkci s novými intervencemi a přístavbami

Aleš Burian

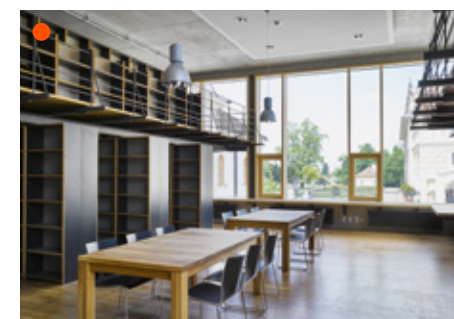
*29. ledna 1956, Brno
Studia: VUT
(Jaroslav Drápal)
Architekt v Brně

Gustav Křivinka

*27. října 1961, Brno
Studia: VUT
(Jaroslav Drápal)
Architekt v Brně

Oba architekti získali praxi v ateliéru Viktora Rudiše ve Stavoprojektu Brno. Po Sametové revoluci založili společný ateliér. Svou tvorbou i angažovanou spolkovou činností ovlivnili výrazně architektonickou diskusi v moravské metropoli i v celé republice. Jsou autory IPV v Brně, dostaveb nemocnic na Žlutém kopci a U Milosrdných bratří, univerzitních budov pro VUT, veterinární univerzity a mrakodrapu AZ v Brně, obytných staveb v Litomyšli ● či vstupní budovy jeskyně Moravského krasu.

Vstupní budova Punkevních jeskyní, Punkevní žleb 81, Vavřinec – Punkevní žleb
Aleš Burian a Gustav Křivinka, 2014–2015

V krasovém údolí vznikl na místě starší stavby objekt s informačním centrem a zázemím pro návštěvníky Punkevních jeskyní včetně přístaviště pro lodky, na kterých se jezdí po řece Punkvě. Horizontálně položená stavba využívá pohledového betonu, kamenných bloků a dřeva, a materiálově je tak vlastně sladěná se skalnatým zalesněným okolím. Subtilní sloupky nesoucí betonovou pergolu jsou rozmanitě diagonálně natočeny a parafrázuji tak okolní stromy, z nichž jeden betonovou konstrukcí přímo prorůstá.

Jakub Cigler

*26. ledna 1962, Praha
Studia: ČVUT (Emil Hlaváček)
Architekt v Praze

Krátce po diplomu na ČVUT absolvoval praxi v Londýně (Future Systems) a New Yorku. V roce 1989 založil vlastní ateliér Studio Jakub Cigler, 1997–2001 byl partnerem ve společnosti CMC (Jakub Cigler, Vít Máslo, David Chisholm). Na konci roku 2001 založil společnost Cigler Marani Architects, která se v roce 2015, po odchodu Vincenta Maraniho, proměnila v Jakub Cigler Architekti. Autor řady rezidenčních objektů (Praha Nad Závěrkou), administrativních budov (Churchill II ●, Dynamica ●) i velkých urbanistických komplexů v Praze (The Park, Aviatica ad.), v Moskvě (Comcity) a v Bratislavě.

The Park, V Parku 2343/24, Praha – Chodov
Jakub Cigler Architekti, 1999–2011

Z iniciativy osvětleného developera Waltera Dackiwa z New Yorku vznikla idea rozsáhlé zástavby při dálničním výjezdu na Brno: 750 metrů dlouhá celoprosklená zimní zahrada plná subtropických rostlin oddělující kancelářské budovy od hlučné dálnice. Holistické budovy flexibilně propojitelné, vzájemně obklopené parkovými plochami. Jde prakticky o horizontální mrakodrap, traktovaný zelenými, kultivovaně upravenými plochami, které nabízejí příjemné odpočinkové prostory v tomto rozsáhlém administrativním komplexu.

František Cubr

*8. ledna 1911, Praha

†30. června 1976, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Mendl, Antonín Engel)

Architekt a designér v Praze, profesor ČVUT a poté profesor AVU

Do architektury vstoupil na přelomu 30. a 40. let společně se Zdeňkem Pokorným realizací řadových domů v Chotěboři a několika romantických vikendových domů na Vysočině. Návrh na exportní palác Baťa ve Zlíně zůstal nerealizován. Po roce 1948 s Josefem Hrubým a Zdeňkem Pokorným navrhl řadu výstavních instalací po celém světě: např. na výstavách ve Stockholmu, Miláně, Moskvě, Paříži, Bruselu, Damašku, Bejrútu, New Yorku aj. Tento autorský kolektiv navrhl také pavilon a restaurant EXPO 1958 v Bruselu, Laterna magika v Praze, velvyslanectví ČSSR v Athénách, telekomunikační centrum na Žižkově, úpravy obrazárny Pražského hradu. S Josefem Pilařem vytvořil Cubr instalaci středověkého umění Národní galerie v Jiřském klášteře aj.

Restaurace pavilonu ČSR pro EXPO 1958

Původně Brusel, nyní Letenské sady 1500/80, Praha

František Cubr, Josef Hrubý, Zdeněk Pokorný, 1958

Pro Československý pavilon na světové výstavě EXPO 1958 byla vypsána užší soutěž, z níž byl vybrán návrh trojice architektů Cubr–Hrubý–Pokorný. Na jednoduchý hranol vlastního pavilonu, jehož vstup zdobila monumentální socha Vincence Makovského „Atomový věk“, navazoval volný organický tvar restaurantu, který byl navržen jako „Gesamtkunstwerk“ do posledního detailu, včetně osvětlovadel, popelníku, porcelánu, skla a textilu v duchu tzv. ledvinového stylu. Tato stavba, která vzbudila pozornost západního světa, iniciovala na přelomu 50. a 60. let odklon od socialistického realismu k návratu moderního designu a architektury. Československý pavilon byl přenesen do Stromovky a restaurant na hranu Letenských sadů.

František Maria Černý

* 13. srpna 1903, Praha

† 9. listopadu 1978, Praha

Studia: Státní průmyslová škola kamenosochařská Hořice,
AVU (Josef Gočár)

Architekt v Praze

Už jako student akademie na sebe F. M. Černý poprvé upozornil úspěšným návrhem v soutěži na Úrazovou pojišťovnu, inspirovaným v duchu De Stijl. Po praxi v ateliérech Bohumila Hypšmana a Josefa Štěpánka si na konci 20. let otevřel vlastní ateliér. Před válkou postavil obytný dům na Vinohradech, tramvajovou remízu v Motole, vilu Eustacha Möelzera na Hanspaulce a sociální byty v Holešovicích (s Kamilem Ossendorfem). Uspěl také v řadě soutěží v Praze – velkotržnice na Maninách, klinická nemocnice v Motole – a také v soutěžích na univerzitní města v Brně a Bratislavě. Za války vytvořil soukromou hřbitovní kapli na Olšanských hřbitovech (se sochařem Josefem Wagnerem). Po válce byl autorem fragmentu nemocnice v Kolíně, památníku v Lahovicích ●, Mělníku a Poděbradech a jeho tvorba vyvrcholila vítězstvím v soutěži na nové věže kostela Na Slovanech, kterými obohatil siluetu historické Prahy.

Věže Emauzského kláštera Na Slovanech,

**kostel Panny Marie, sv. Jeronýma, Cyrila a Metoděje, Vojtěcha a Prokopa, Praha
František M. Černý, 1964–1968**

Novogotické věže kostela Panny Marie byly zničeny při bombardování 14. února 1945. V letech 1953–1954 byly Bedřichem Hacarem provedeny rekonstrukce kleneb a v roce 1964 vyšel z vítězné soutěže odvážný návrh Františka M. Černého na dostavbu zničených věží. Ve spolupráci s inženýrem Vladimírem Kamborským byly věže navrženy ze 40 cm silných betonových skořepin prováděných litým betonem do plexisklového bednění dodaného z chemických závodů v Ústí nad Labem. Šlo tedy nejen o významný architektonický počín, ale také o zajímavý technologický experiment. Věže, ve svém průniku evokující lomený oblouk, jsou dvaatřicet metrů vysoké a tvoří výrazný bod v panoramatu Prahy. Jedná se také o zajímavou a citlivou ukázkou moderní intervence do historické památky.

Petr Dvořák

*8. března 1964, Česká Lípa
 Studia: VŠ HAB, AVU
 (Marian Bělohradský),
 Weimar (Gerd Zimmermann)
 Architekt v Praze

Martin Němec

*7. ledna 1957, Praha
 ČVUT Praha (Jan Sedláček)
 Architekt v Praze

Oba architekti se po studiích setkali společně s Jánem Štamplem a Václavem Aldou v ateliéru Stavoprojektu Liberec – SIAL architekta Karla Hubáčka a v roce 1991 založili společnou architektonickou kancelář ADNS, která se ihned prosadila několika administrativními budovami na Vinohradech a Novém Městě – úřední domy na Balbínově a Anglické ulici a dále dostavbou bloku Českého rozhlasu ● a nároží Legerovy a Rubešovy ulice. Vysoké školy Škoda auto v Mladé Boleslavi (M. Němec, P. Dvořák, J. Sonlajtner) ●, komplexu obytných a administrativních domů v Karlíně aj.

Praga Studios, Pernerova 697/35, Praha
 Petr Dvořák, Martin Němec, 2008–2019

Na místě bývalých strojírenských hal továrny Praga v Pernerově ulici vyrostl komplex budov, který dokončuje příčné propojení dvou karlínských tříd. Duch původních závodů Paláce Praga dnes setrvává v podobě zachovávané průčelní stěny dokládající existenci prvorepublikového industriálního charakteru čtvrti. Nový kancelářský dům ukončuje urbanistický prostor a navazuje na ducha této pražské industriální čtvrti. Stavba je příspěvkem k regeneraci této lokality, v níž došlo k povodním na přelomu století.

John Eisler

* 12. července 1946, Londýn

Studia: ČVUT (Jindřich Krise)

Architekt v Liberci, New Yorku a v Praze

Po studiích na ČVUT nastoupil do „školy“ SIALu v Liberci, kde setrval až do svého odchodu do ateliéru Richarda Meiera v New Yorku v dubnu 1983. Podílel se na projektu obchodního domu Máj, v rámci výstavy IBA v Západním Berlíně soutěže na zástavbu přístavu v Tegelu a realizovaném obytném domě v Kreuzbergu (s Emilem Příkladkem a Jiřím Suchomelem). V ateliéru Richarda Meiera spolupracoval na stavbách po celém světě (kostel Boha Milosrdného otce a Museo dell' Ara Pacis v Římě) ●. Od roku 2003 působil jako samostatný architekt v New Yorku a v roce 2006 se vrátil do Prahy. V poslední době je autorem skupiny luxusních obytných domů 12 Lofts v Praze-Bubenči.

Bytový soubor 12 Lofts, Ronalda Reagana, Praha
John Eisler, 2007–2010

Skupina tří městských vil v zahradním prostředí diplomatické čtvrti. Tři bílé objekty jsou propojeny „pódiem“ se vstupy v přízemí a garážemi v suterénu. V prvních třech nadzemních podlažích trojice bytových objektů je v každém patře jeden loft, přístupný přímo z výtahu a ze schodiště. Volný půdorys umožňuje individuální dělení dispozice. Čtvrté podlaží a ustoupený „penthouse“ jsou pak věnovány dvojpodlažním luxusním bytům. „Pódium“ a dlažby jsou provedeny z božanovského pískovce. Vlastní objemy těchto městských vil jsou obloženy panely z bílého betonu, fasádní výplně z hliníku a skla. Příklad corbusierovského neofunkcionalismu inspirovaný Richardem Meierem.

Antonín Engel

* 4. května 1879, Poděbrady

† 12. října 1958, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz), Německá vysoká škola technická v Praze
a AVU Vídeň (Otto Wagner)

Architekt a urbanista v Praze, profesor a rektor ČVUT

Výrazná osobnost konzervativního směru pražské meziválečné architektury. Jeho nejvýznačjším dílem je urbanistická podoba Dejvic s Vítězným náměstím, generálním štábem armády a rozlehlým kampusem ČVUT. Byl také autorem ministerstva dopravy a pozoruhodné industriální stavby vodárny v Podolí, jejíž druhou etapu postavil až na sklonku života v 50. letech.

Podolská vodárna, Podolská 15/17, Praha
Antonín Engel, 1923–1928, 1956–1957

Budova vodárny je koncipována ve stylu moderního klasicismu s průčelím, které lemují vysoký sloupový řád. Tím stavba připomíná spíše palác než průmyslový objekt. Naproti tomu působivý interiér tvořený parabolickou železobetonovou konstrukcí prokazuje konstruktérskou a prostorovou invenci autora. Mohutnější jižní přístavbu navrhl Antonín Engel až na sklonku života.

Josef Fanta

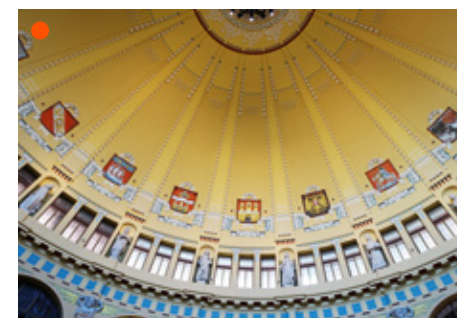
*7. prosince 1856, Sudoměřice u Tábora

†20. června 1954, Praha

Studia: ČVUT (Josef Šulc a Josef Zítka)

Architekt, designér a malíř v Praze, profesor ČVUT

Přední tvůrce pražské architektury, který se přenesl od neorenesanční architektury svého učitele Josefa Zítka až k secesi a dlouhá léta působil jako profesor architektury ČVUT. Je autorem hlavního nádraží v Praze ●, řady vil, památníků a náhrobků – např. romantické vily Kouřimky v Poděbradech. Jako architekt byl činný i v době první republiky, kdy navrhl mimo jiné monumentální budovu ministerstva průmyslu a obchodu, jež dominuje vltavskému nábřeží.

Mohyla míru, K Mohyle míru 200, Prace
Josef Fanta, 1909–1912

Pratecký kopec je tichým svědkem Napoleonova triumfu v bitvě u Slavkova roku 1805. Proto byl na konci 19. století vybrán k vybudování pomníku padlým v tomto ohromném střetu. Cesta k jeho realizaci byla trnitá, nakonec však byl vybrán návrh zkušeného architekta Josefa Fanty. Umělci bylo již přes šedesát, když na sebe upozornil budovou pražského hlavního nádraží v elegantních secesních formách, a tento sloh zvolil i pro pratecký památník. Mohutný pylon z přírodního kamene se zvedá k nebi, jako by vyrůstal přímo z kostí země. Jeho prohnuté dynamické linie vedou oko diváka k vrcholu, kterému kraluje nezvykle tvarovaný měděný kříž s postranními panely s Pannou Marií a sv. Janem. Mohylu v rozích stráží čtyři postavy se štíty, nesoucí znaky Rakouska, Francie, Ruska a Moravy a vstup do kaple lemují sochy truchlících žen, které symbolicky ukazují, že ve smutku jsou si všechny národy rovny. Kaple pak svým pojetím odkazuje k pozdně antickým křesťanským svatyním v římských katakombách, a tedy k samotným základům víry. Celá stavba je tedy unikátním spojením secesní architektury, sochařství a uměleckého řemesla a jedinečným prostorem pro tiché rozjímání.

Bedřich Feuerstein

* 15. ledna 1892, Dobruška

† 10. května 1936, Praha

Studia: ČVUT (Josef Fanta, Rudolf Kříženecký, Antonín Balšánek)

Architekt, malíř a scénograf v Praze, Paříži a Tokiu

Feuerstein byl významný mediátor mezinárodních kontaktů české avantgardy. Ještě za studií cestoval do Petrohradu i do dalších zemí, své práce konzultoval s Josipem Plečnikem. V nové republice navrhl a postavil po vítězné soutěži krematorium v Nymburce. Během vojenské služby navrhl Vojenský zeměměřický ústav v Dejvicích. Strávil řadu let v Paříži, kde navrhoval scény a plakáty pro švédský balet. Přátelil se s šéfredaktorem L' Architecture Vivante Jeanem Badovicim a Eileen Gray. Později pracoval v kanceláři Augusta Perreta, pod jehož záštitou navrhl divadlo na mezinárodní výstavě dekorativního umění v Paříži v roce 1925. Inicioval intelektuální výměnu mezi pražskou a pařížskou avantgardou. Poté přijal pozvání Antonína Raymonda do Tokia, kde se v jeho kanceláři významně podílel na návrzích staveb firmy Shell v Jokohamě, nemocnice sv. Lukáše v Tokiu a sovětského velvyslanectví. Po návratu do Prahy dále navrhoval vynikající scény pro Osvobozené divadlo, ale nepodařilo se mu založit architektonickou praxi a jeho život skončil sebevraždou.

Krematorium, areál hřbitova v ul. Lipová, Nymburk
Bedřich Feuerstein, Bohumil Sláma, 1921–1924

Krematorium v Nymburce je považováno za vůbec první skutečně moderní stavbu po vzniku naší republiky. Představuje nejranější a v celé další tvorbě českých architektů přední ukázkou puristické architektury. V českém státě je zároveň jediným uskutečněným dílem Bedřicha Feuersteina, který zde spolupracoval s Bohumilem Slámou. Již tehdy umělec světového rozhledu inspiroval francouzský racionalismus Étienne-Louise Boulléeho a Claude Nicolase Ledoux a potažmo i Le Corbusierův purismus, Perretova klasicizující moderna a jeho železobetonové stavby, ale i typ antických chrámových staveb a japonská kultura. Výsledkem jsou jasné elementární geometrické formy, působící v exteriéru i interiéru.

48

Stanislav Fiala

* 15. března 1962, Most

Studia: ČVUT (Dagmar Rybářová) a AVU (Marian Bělohradský)
Architekt v Praze, držitel ceny Architekt roku 2019

Profesionální dráhu začal v D. A. studiu Martina Rajniše, poté byl partnerem ateliéru D3A, od roku 2009 pracuje ve vlastní kanceláři Fiala+Němec. Autor budov Sipral a MUZO v Praze-Strašnicích, golfového klubu Čertovo břemeno v Alenině Lhotě na Táborsku, polyfunkčního domu Drn na Národní třídě v Praze, rekonstrukce Šporkova paláce, rezidence Puškinova v Bělehradě (Srbsko). Představitel inovativních konceptů architektury s pestrou kombinací přírodních, tradičních i moderních materiálů a s porozuměním genu loci a organickému myšlení.

Dům Drn, Mikulandská 135/7, Praha
Stanislav Fiala, 2012–2017

Polyfunkční dům v exponované poloze na nároží Národní třídy a Mikulandské ulice obsahující kanceláře, obchodní pasáž, restaurační provozy a galerie. Tři patra zaskleného průčelí střídají ve vyšších patrech horizontální pásy okolo celého korpusu budovy opatřené zelení. Květinová výzdoba na terasách z tulipánů v národních barvách formuje českou vlajku a zároveň reflektuje genia loci místa spojeného se studentskou revoltou 17. listopadu 1989. Skleněný plášť průčelí je chráněn mříží z ocelových prutů komponovaných v organickém rastru. Tím se dům přibližuje kontextu historických průčelí okolní zástavby. Stavba je zakončena terasovými zahradami s platany a zelení, orientovanými k pohledům na střešní krajinu a výhledy na Prahu.

49

Karel Filsak

* 10. října 1917, Jindřichův Hradec

† 1. července 2000, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Ausobský, Jan Víšek)

Architekt v Praze

Po praxi v době války v ateliéru Josefa Gočára a později Josefa Havlíčka zahájil samostatnou tvorbu stavbou velvyslanectví ČSSR v Pekingu a terminálem letiště v Ruzyni (oboje ve spolupráci s Janem Šrámkem). Nejvýznamnější z jeho díla jsou stavby zastupitelských úřadů – při OSN v Ženevě, dále v Brazílii, Dillí ● a v Káhiře. Posléze byl autorem konverze bývalé budovy Spolku inženýrů a architektů na hotel, budovy Vodních staveb v Holešovicích a Barrandovského mostu. Představitel lapidární až brutalistické architektury.

Hotel Intercontinental, Pařížská 43/30, Praha

Karel Filsak, Karel Bubeníček, Jiří Louda, Jaroslav Švec, 1968–1974

Výrazně modernistická intervence do Starého Města zde z části zaplnila válečnou proluku. Z urbanistického hlediska nenavázala na Kotěrovu stavbu Právnické fakulty, ale architekti ji v rámci dobového uvažování odsunuli dále od řeky, a i na druhé straně jí uvolnili předprostor, takže se jedná o samostatně stojící dominantu. V podstatě brutalistní budova zvenku zaujme bohatostí materiálů, detailů i tvarů a také členitostí hmoty. V interiéru se krom ubytovacích kapacit a zázemí nachází restaurace umístěná na střeše, a nabízející tak výhledy na město, a také kongresový sál, který ukazuje na jednu z funkcí hotelu. Na vybavení interiéru se podíleli také František Cubr, Zdeněk Pokorný a Jan Bočan. Interiér je doplněn četnými uměleckými díly např. Evy Kmentové, Františka Ronovského, Čestmíra Kafky, Stanislava Libenského, Huga Demartiniho a svítidly od Reného Roubíčka.

Vladimír Fischer

*4. července 1870, Fryšták

†28. října 1947, Brno

Studia: ČVUT (Josef Schulz) za praxe ve Vídni
(Emil von Förster, Fellner & Helmer)

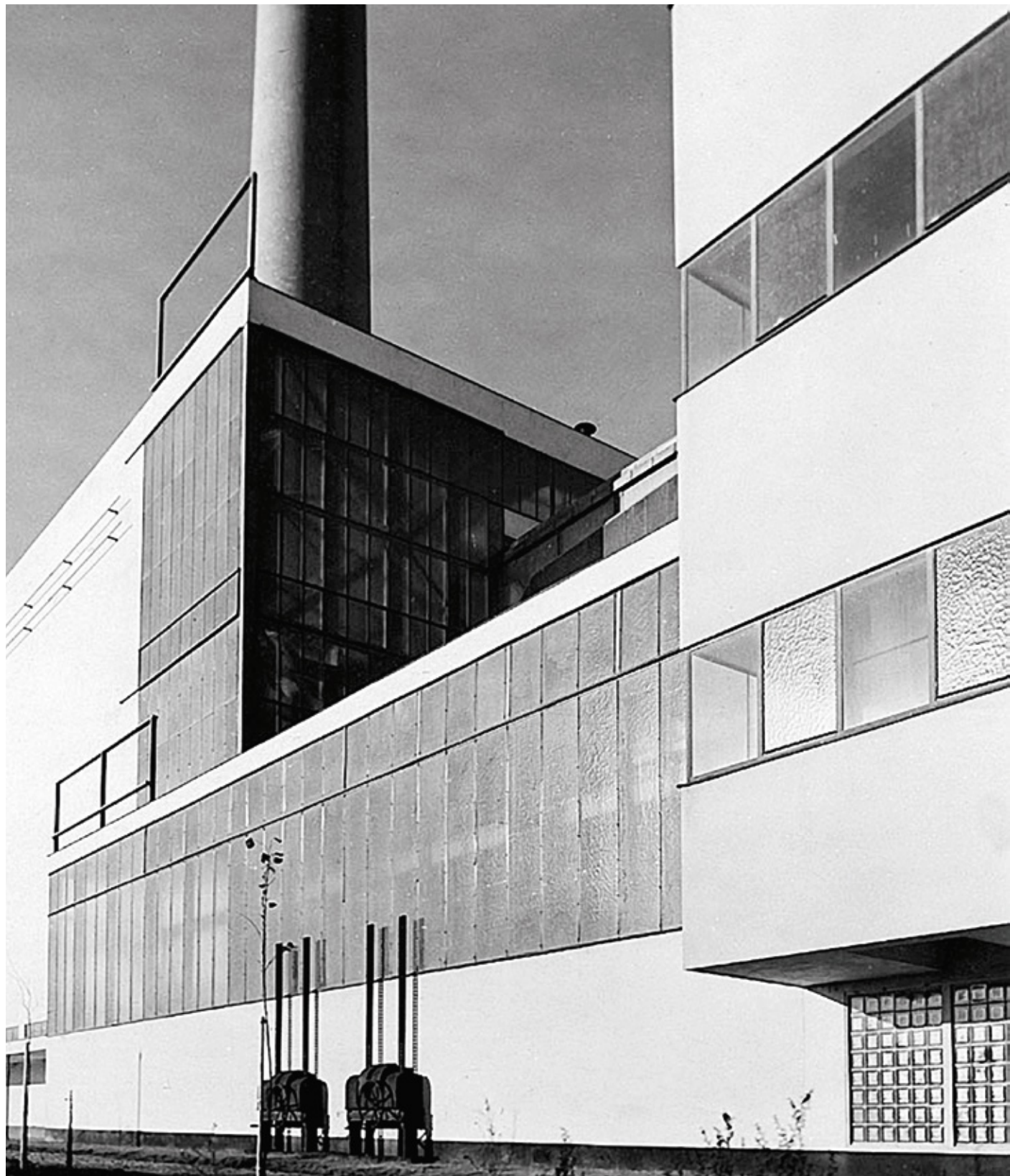
Architekt a památkář v Brně, profesor a rektor VUT

Fischer začínal jako pomocná síla ve stavební firmě svého otce v Holešově, na konci 19. století projektoval ve svérázném mixu historizujících stylů (např. Augustiniánský dům v Luhačovicích, radnice ve Fryštáku a Tišnově), posléze se stal autorem Cyrilometodějské záložny v Brně na Zelném trhu, nejdůležitější české stavby v německém Brně před první světovou válkou. V meziválečném období se přiklonil k modernímu klasicismu (Nová radnice v Ostravě) a posléze projektoval poměrně puristické stavby jako je Úrazová nemocnice či kostel sv. Augustina v Brně.

**Nová radnice v Ostravě, Prokešovo náměstí 1803/8, Ostrava
Vladimír Fischer, František Kolář & Jan Rubý, 1925–1930**

Sny města o budově nové radnice došly naplnění teprve se vznikem tzv. Velké Moravské Ostravy ve 20. letech za starosty Jana Prokeše. Roku 1923 byla vypsaná soutěž na budovu, která by kromě správy města pojala i státní úřady, obchody či byty úředníků. Zúčastnili se jí Pavel Janák, Adolf Liebscher ml., Josef Sakař, Vladimír Fischer a z domácích firma Kolář & Rubý a Ernst Korner. Porota dala přednost pojetí brněnského profesora Fischera, Koláře a Rubého a Zítkova žáka Sakaře, kteří stavbu řešili poměrně obdobně, v klasicizujících formách. Vítěze však ne zvolila a finální plány prováděl společný tým prvních tří jmenovaných. Největší radnice v České republice svými křídly vytváří vlastní náměstí, parafrázi palácového nádvoří, do kterého se hlavní partie otevírá podloubím a řečnickým balkónem. Nad ním vévodí sochy Václava Macha na téma Hornictví, Věda, Obchod a Hutnictví. Dominantou celé kompozice je ocelová konstruktivistická věž, jejíž podobu ovlivnil architekt Karel Kotas, který se také podílel na vybavení interiérů.

Jaroslav Fragner

*25. prosince 1898, Praha

†3. ledna 1967, Praha

Studia: ČVUT (Rudolf Kříženecký, Antonín Ausobský) a AVU (Josef Gočár)
Architekt v Praze, člen CIAM, profesor AVU, architekt Pražského hradu,
předseda S.V.U. Mánes a Svazu architektů ČSR

Výrazný představitel skupiny Devětsil a českého poetismu. Ještě jako student se zúčastnil první mezinárodní výstavy architektury na Bauhause ve Výmaru v roce 1923 a postavil dětský pavilon nemocnice v Mukačevu. Od konce 20. let se prosadil nejprve řadou průmyslových staveb (elektrárna ESSO Kolín, transformační stanice ESSO v Kostelci nad Černými lesy ●, farmaceutické továrna v Dolních Měcholupech) později i obchodních staveb (palác Merkur v Praze, prodejna Tatra Kolín) i řadou letních vil (Nespeky). Po válce jako profesor AVU vychoval několik generací českých i slovenských architektů a zasloužil se o rekonstrukci Karolina ●, Betlémské kaple a středního křídla a druhého nádvoří Pražského hradu.

Elektrárna ESSO Kolín, areál u ulice Tovární, Kolín
Jaroslav Fragner, 1929–1932

Na konci 20. let zadal inženýr Václav Budil, ředitel Elektrařenského svazu středolabských okresů (ESSO), Jaroslavu Fragnerovi projekt elektrárny na břehu Labe. Fragner zde realizoval vizi moderního průmyslového komplexu v duchu myšlenek Bauhausu, které ho obzvláště inspirovaly. Z původního konceptu byl sice realizován jen fragment, ale i ten se stal jednou z ikon české avantgardy. Fragner byl poté někdy nazýván „českým Gropiem“. Stavba se stala vděčným předmětem zájmu předních českých fotografů Josefa Sudka, Evžena Wiškovského a Jaromíra Funkeho, ale také někdejšího absolventa Bauhausu Jindřicha Kocha, kteří tuto stavbu zvěčnili na mnoha uměleckých fotografiích. Komin vysoký sto dvacet metrů provedla firma inženýra Josefa Hukala, tehdy byl nejvyšším kominem v republice.

Zdeněk Fránek

*26. srpna 1961, Boskovice

Studia: VUT (Milan Huška)

Architekt v Brně, profesor TU v Liberci, ZČU v Plzni, ČVUT, ARCHIP, VŠUP v Praze a na TU-VŠB v Ostravě

Po studiích pracoval v Útvaru hlavního architekta v Blansku, v roce 1989 založil vlastní ateliér Fránek Architects. Na počátku své tvorby vycházel z hledání plastických a organických tvarů a posléze volil úspornější výraz. Později vzbudil pozornost svými sakrálními stavbami, v nichž se soustředil na působivou hru světla v architektonickém prostoru. Působením na většině architektonických škol (v Liberci působil i jako děkan) v republice si získal autoritu i jako pedagog.

**Kostel Církve bratrské v Litomyšli, Moravská, Litomyšl
Zdeněk Fránek, 2008–2010**

Kostel je komponován ve tvaru rampy symbolizující lidskou pouť od vezdejšího života „až do mraků“. Stavba je situována v zářezu do terénu, aby bylo dosaženo akustické izolace od frekventované komunikace v okolí. Významným elementem je hra světla v kontrastu se šikmými stěnami z pohledového betonu. Těmito lapidárními metodami je dosaženo působivého účinku celé stavby, a to jak v exteriéru, tak i v interiéru, na jejichž výzdobě se podíleli přední umělci Václav Cigler a Karel Malich.

Petr Franta

* 19. září 1948, Praha

Studia – ČVUT (František Čermák)

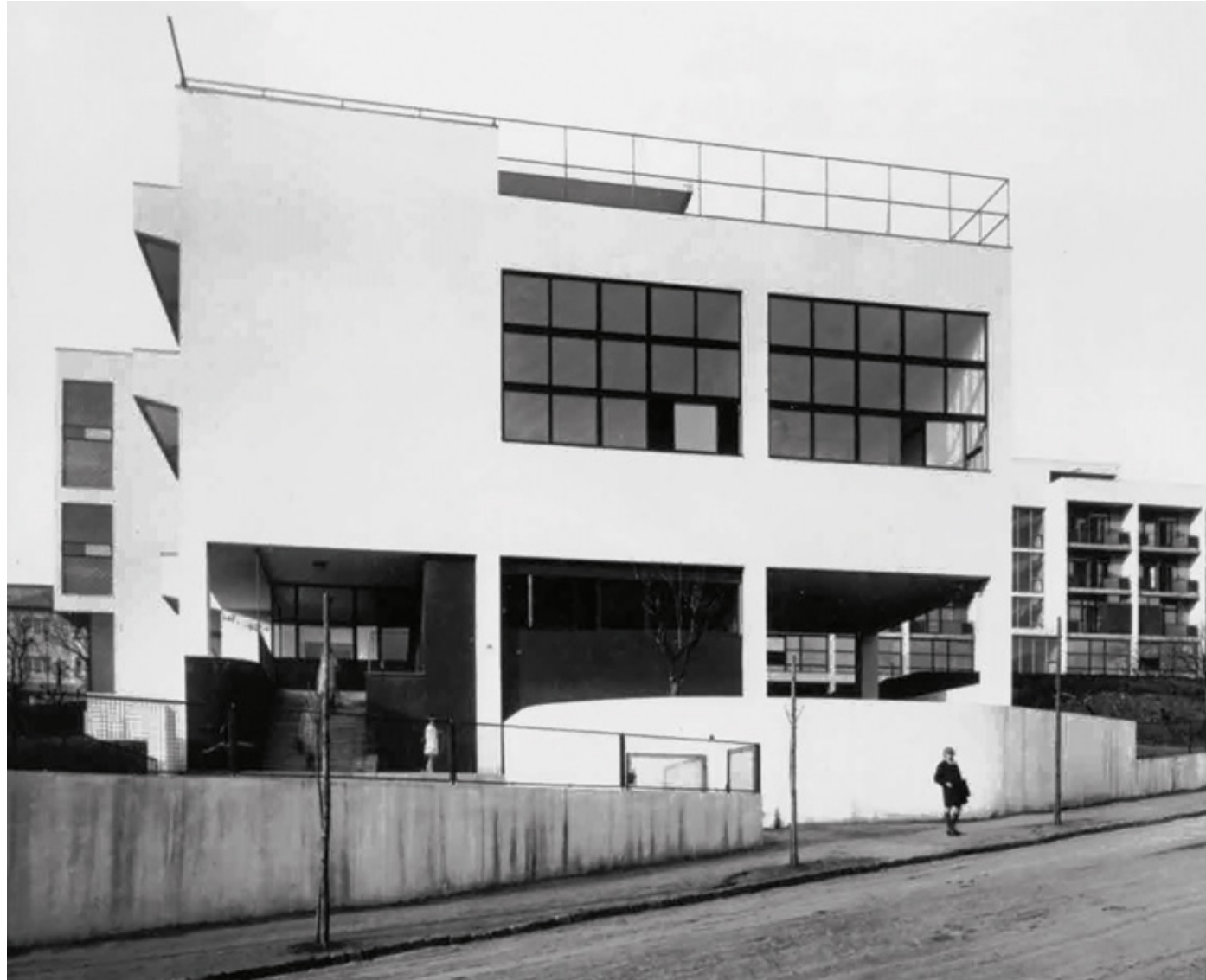
Architekt v Montrealu, New Yorku a Praze

Po kratší praxi v ateliéru ETA v Praze působil v emigraci v Montrealu a New Yorku. Po Sametové revoluci a návratu do Prahy spolu s Michalem Brixem postavili Terminal 1 mezinárodního letiště Václava Havla Praha ● a kostel Svaté rodiny v Luhačovicích. Od roku 1997 samostatně realizoval palác Flora na Vinohradech, budovu CIIRC ČVUT v Dejvicích, řadu obytných staveb, rekonstrukci židovských památek v Polné, Jičíně, Rychnově, Pinkasovy a Španělské synagogy, dále Císařské konírny na galerii a kaple sv. Kříže na Svatovítský poklad na Pražském hradě.

Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky, ČVUT
Jugoslávských partyzánů 1580/3, Praha
Petr Franta, 2015–2018

Technologický rozvoj na přelomu tisíciletí si vyžádal založení výzkumných center pro nové obory a technologie. ČVUT se proto rozhodlo vystavět ve svém kampusu centrum informatiky, robotiky a kybernetiky rekonstrukcí a přístavbou původní menzy (Čermák, Paul). Architekt Franta menzu rozšířil, doplnil o akustickou izolační vrstvu směrem k ulici Jugoslávských partyzánů a čelo směrem k Vítěznému náměstí je komponováno v expresivní figuře pro funkci rektorátu, jejíž forma je determinována obalem z plastické fólie sloužící zároveň jako akustická bariéra.

Bohuslav Fuchs

* 24. března 1895, Všechnovice

† 18. září 1972, Brno

Studia: Státní průmyslová škola Brno (Jaroslav Syříště),

AVU Praha (Jan Kotěra)

Architekt, urbanista a designér v Brně, profesor VU

Nejvýznamnější architekt meziválečné Moravy. Po praxi v Kotěrově ateliéru a dvouleté spolupráci s Josefem Štěpánkem přijal k 1. březnu 1923 pozvání Jindřicha Kumpošta do Brna na stavební oddělení městské správy. V letech 1925–1929 vykonával funkci městského architekta a poté pracoval ve vlastním ateliéru. Svými urbanistickými projekty a stavbami ovlivnil podobu moderního Brna (Masná burza, obřadní síň hřbitova, školy, Masarykův studentský domov, hotel Avion, vojenské velitelství, nádražní pošta aj.). Zasáhl však i do výstavby dalších měst na Moravě (spořitelny Tišnov a Třebíč, hotel Vlčina Frenštát) i Slovenska (sanatorium Morava - Tatranská Lomnica, koupaliště Zelená žába – Trenčianské Teplice ●). Působil i v oblasti designu ve vlastní firmě AKA ve Skryjích. Člen skupiny CIAM a viceprezident IFHTP (International Federation for Housing and Town Planning).

Odborná škola Vesna a Domov Elišky Machové, Lipová 232/18, Brno Bohuslav Fuchs, Josef Polášek, 1929–1930

Půdorysný způsob dvojího přístupu k učebnám – buď z vnějšího balkonu nebo širokou chodbou se šatnami, kterou lze propojit nebo oddělit s vlastní učebnou, objevil Josef Polášek v Utrechtu během svého studijního pobytu v Nizozemsku, a tento princip byl uplatněn ve škole Vesna. Školní budova pro ženskou povolání s odpovídajícím vybavením (kuchyň, žehlárna apod.) byla komponována zároveň se sousedním Domovem Elišky Machové s výrazným motivem modulového rastru lodžii v průčelí, který signalizuje použití příčného nosného systému. Tento motiv inspiroval italského architekta Giuseppe Terragniho, když krátce nato navrhoval dvouvrstevnou fasádu své nejvýznamnější stavby – Casa del Fascio – na náměstí v Como. Komplex školy Vesna a Domova Elišky Machové byl jednou ze staveb, kterou navštívili v květnu 1937 účastníci kongresu CIAM-Ost z Maďarska, Polska a Švýcarska.

62

František Lýdie Gahura

* 10. října 1891, Zlín

† 15. září 1958, Brno

Studia: Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Josef Drahoňovský, Josip Plečnik) a AVU (Jan Kotěra)

Architekt, urbanista a sochař ve Zlíně, profesor Baťovy školy umění

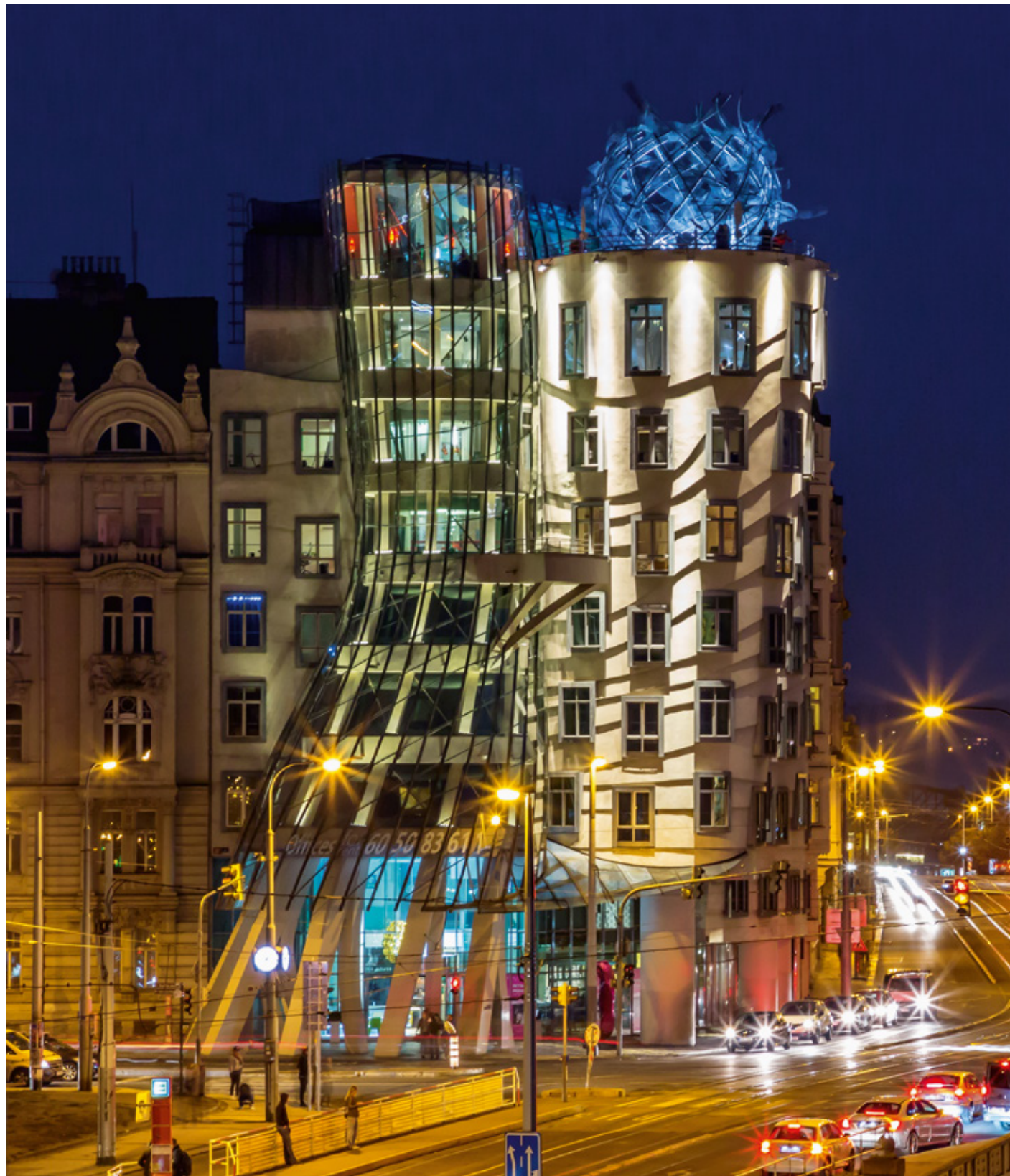
Po studiu sochařství na UMPRUM přešel na architekturu k Josipu Plečnikovi a posléze k Janu Kotěrovi na AVU. Poté, co byl realizován jeho studentský projekt radnice ve Zlíně, se stal hlavním architektem města Zlín a měl rozhodující podíl na rozvoji a podobě tohoto průmyslového města a univerzalistické podoby Baťovy architektury, vyjádřené ve stavbách továrních a obchodních budov, škol, internátů, nemocnice a Baťova památníku. Je také autorem řady satelitních průmyslových měst firmy Baťa (Otrokovice, Vukovar, Ottmuth, Chelmek), Velkého kina a hřbitova ve Zlíně a kostelů v Miškovcích, Kudlově a jinde.

**Památník Tomáše Bati Zlín, náměstí T. G. Masaryka 2570, Zlín
František L. Gahura, 1933**

Na hlavní příčné ose městské struktury, původně rezervované pro muzeum, umístil Gahura po tragické smrti Tomáše Bati v letadle Baťův památník, který měl připomínat jeho odkaz a zároveň měl být i propagací firemní produkce. Památník je koncipován v přísném proporčním řádu šesti moduly (6,15 m) v podélném směru a třemi ve směru příčném, traktovanými tradičními baťovskými kulatými sloupy. Prosklené těleso stavby je uvnitř komponováno jako mezonet a z galerie prvního patra je možno pozorovat zavěšený letoun Junkers F 13. Gahura v této stavbě abstrahoval k dokonalosti univerzalizmus Baťovské architektury a vytvořil point de vue centrální oblasti města a zároveň i jednu z ikon československé meziválečné tvorby.

63

Frank Owen Gehry

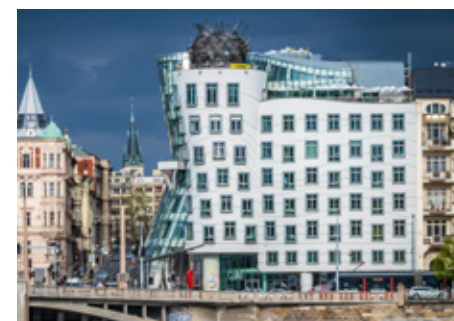
*28. února 1929, Toronto

Studia: University of Southern California, Los Angeles

a Harvard University Cambridge, Massachusetts

Architekt a designér v Los Angeles

Významný představitel dekonstruktivismu a později expresivního plastického stylu v architektuře a designu. Po studii v Los Angeles a na Harvardu získal zkušenosti v ateliéru Victora Gruena i praxi v Paříži. Do mezinárodního povědomí vstoupil v 70. letech expresivními formami vlastního domu, a zejména stavbou Air and Space Museum v Los Angeles. Stavba Vitra Design Museum ve Weilu am Rhein předznamenala jeho následný úspěch v Praze (Tančící dům), Paříži, Berlíně, Bilbao, Düsseldorfu a jinde.

Tančící dům, Jiráskovo náměstí 1981/6, Praha
Frank Owen Gehry a Vlado Milunić, 1994–1997

Po Sametové revoluci se nizozemská pojišťovna Nationale-Nederlanden rozhodla postavit na vybombardované parcele v záhlaví Jiráskova mostu nový objekt. Návrhem se zabýval architekt Vlado Milunić (3. března 1941, Záhřeb), a když ho pojišťovna vyzvala, aby si ke spolupráci přizval některého významného zahraničního architekta, rozhodl se pro Franka Gehryho. Z jejich spolupráce vznikla mezinárodně nejpopulárnější pražská novostavba přelomu tisíciletí, vzhledem ke grotaci hmot nad křižovatkou nazvaná Tančící dům, nebo také Ginger a Fred. Multifunkční objekt s galerií, kanceláři, kavárnou a restaurací, se střešní terasou s úchvatným výhledem přes řeku Vltavu na Pražský hrad. Stavba je zajímavá i technologicky – použitím obvodových panelů zvlíněné prefabrikované fasády vyrobené pomocí digitální techniky.

Jan Gillar

*24. června 1904, Příbor

†7. května 1967, Praha

Studia: Státní průmyslová škola Plzeň, AVU (Josef Gočár)

Architekt a designér v Praze, člen CIAM

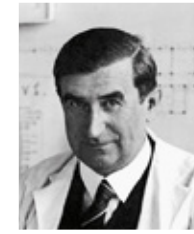
Ještě za studií pracoval v kanceláři architekta Jana Závorky a významně se podílel na vítězném soutěžním návrhu na památník a armádní muzeum na Žižkově. Poté se stal členem skupiny Devětsil a patřil k blízkému okruhu přátel Karla Teigeho, s nímž cestoval na Bauhaus a jemuž navrhl jeho obytný dům na Šalamounce. Ve spolupráci se stavební firmou Ladislava Syrového postavil řadu vil (Smíchov a Baba), obytných domů (Hládkov). Je autorem vnitřního zařízení obchodního domu Bílá labuť. Jeho vrcholným dílem je Francouzské gymnázium v Dejvicích. Po roce 1948 pracoval ve Studijním státním a typizačním ústavu.

Francouzské školy, Bílá 1784/1, Praha

Jan Gillar, 1931–1934

Z dvoufázové soutěže byl vybrán k realizaci projekt mladého architekta Jana Gillara. Ten byl inspirován tvorbou Hannese Meyera, kterého s Karlem Teigem navštívil v Bauhausu, a ideou „školy na volném vzduchu“ (Johannes Duiker), a vytvořil pavilonovou kompozici školy s propojenými pavilony a jasným členěním základních funkcí – mateřská škola, učebny prvního stupně, monoblok vyšších tříd, speciálních učeben, ředitelny a sborovny, a pavilonu s tělocvičnou a aulou. Učebny prvního stupně mají osvětlení z obou stran a mají terasy k výuce na čistém vzduchu. Střeška monobloku byla využívána jako promenoár během přestávek. Celý komplex je velmi dobře zakomponován do svažitého terénu, zahradní úpravu navrhl Otokar Fierlinger.

Josef Gočár

* 13. března 1880, Semín

† 10. září 1945, Jičín

Studia: Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Jan Kotěra)

Architekt, urbanista a designér v Praze, profesor AVU

a předseda SVU Mánes

Jedna z největších osobností české architektury 20. století. Po studiích pracoval jako vedoucí architekt v kanceláři svého učitele Jana Kotěry, v roce 1906 strávil několik měsíců v Londýně dozorováním expozice Uměleckoprůmyslové školy na tamní výstavě. V roce 1909 vstoupil na samostatnou dráhu architekta provokativním návrhem kubistické pyramidální přístavby Staroměstské radnice a od té chvíle ovlivňoval podobu české architektury, v době rané moderny (Wenkeův obchodní dům v Jaroměřích), kubismu (Dům U Černé Matky Boží, Legiobanka ●), národního slohu – rondokubismu, holandského civilismu (školy v Hradci Králové) i funkcionalismu (kostel sv. Václava v Praze ●). Jako urbanista vytvořil novou podobu města Hradec Králové a prosadil se i návrhem uměleckoprůmyslového designu a nábytku ve všech obdobích své tvorby. Učitel velké řady vynikajících architektů funkcionalistické generace.

Dům U Černé Matky Boží, Ovocný trh 19, 110 00 Staré Město
Josef Gočár, 1911–1912

Vynikající ukázka kubistické architektury v prostředí staré Prahy dokládá i porozumění architektů české kubistické vlny historickému dědictví. Kubistické tvarosloví velmi dobře navazuje na mozaiku historických domů se středověkými základy a barokními fasádami Starého Města. Architekt Josef Gočár tu demonstroval pojetí stavby jako „Gesamtwerku“ – jednotného návrhu od urbanistického konceptu až po poslední detail vybavení interiéru, popelníku, osvětlovačů, mříží apod. Model tohoto domu byl vystaven v roce 1913 na prezentaci české kubistické skupiny v galerii Der Sturm v Berlíně a o rok později na velké výstavě Werkbundu v Kolíně nad Rýnem.

Vladimír Grégr

*3. srpna 1902, Praha

†22. února 1943, Berlín – Plötzensee

Studia: ČVUT (Antonín Ausobský)

Architekt a designér v Praze

Hned na počátku kariéry – po mnoha zahraničních studijních cestách (včetně USA) – se spojil se stavitelem Václavem Havlem st. k plánování výstavby na Barrandově. Nejprve navrhl pod Barrandovem Vodácký klub s půlkruhovým zakončením klubovny nad Vltavou, která měla velmi pozitivní ohlas. Poté postavil pro Václava Havla st. tzv. „výstavní vilu“ v serpentíně barrandovské silnice, která signalizovala jeho směřování k aerodynamickému stylu funkcionalismu. Ten vyvrcholil ve vile Dr. Čelakovského na Barrandově ● a vile Dr. Schauera v Jevanech ●. Do začátku války pak postavil několik vil v romantickém duchu na Barrandově, na Ořechovcích a v okolí Prahy, kterými uváděl „cottage-style“. Byl také autorem bytových zařízení (byt Václava Havla st.) a interiérů (hostinec U černého koníčka). Byl popraven za hrdinnou účast v odboji v Berlíně.

Slovenská strela

Vladimír Grégr, 1934–1936

Konsorcium Ringhofferových závodů a Tatry-Kopřivnice zadalo návrh dieselové garnitury rychlovlaku Slovenská strela přednímu reprezentantovi aerodynamického směru v české architektuře. Tento expres byl určen pro nejrychlejší spoje mezi Bratislavou a Prahou a zároveň Bohumínem a Prahou, které se spojovaly v železničním uzlu Česká Třebová. Vladimír Grégr navrhl nejen kapotáž tohoto expresu, ale také interiér, který byl kompatibilní s německým „flying Hamburger“, operujícím ve 30. letech mezi Hamburkem, Berlínem a Vratislaví. Toto dílo prokazuje v českém prostředí souvislost mezi aerodynamickou architekturou a designem dopravních prostředků.

72

Jacques Groag

* 5. února 1892, Olomouc

† 28. ledna 1962, Londýn

Studia: Vysoká škola technická Vídeň, Loos Bauschule (Adolf Loos)

Architekt, designér nábytku a malíř ve Vídni, Praze a Londýně,
pedagog na Hammersmith School of Arts and Crafts v Londýně

Kariéru začal v rodné Olomouci návrhy pro svou rodinu. Spolupracoval s Ludwigem Wittgensteinem a Paulem Engelmannem na návrhu a stavbě vily Margaret Stonborough-Wittgenstein ve Vídni. S Adolfem Loosem navrhl také vilu Möller a velmi brzy se prosadil zařízením bytů pro prominentní vídeňské herecké hvězdy – Paulu Wessely a Atillu Hörbigera aj. Na výstavě rakouského Werkbundu ve Vídni – Lainzu 1932 postavil dvojdom. Mezinárodní ohlas mu přinesla letní vila na Ostravici. Jako malíř se úzce stýkal s Oskarem Kokoschkou. V roce 1938 pobýval v Praze a poté emigroval do Londýna, kde se účastnil hnutí „Bombed churches as war memorials“. Po válce navrhl v Londýně řadu interiérů, mimo jiné i pro „Festival of Britain 1951“.

Vila Otto Eislera, Ostravice 456

Jacques Groag, 1933–1934

Měkký vídeňský styl Groagových návrhů vyvrcholil v letním sídle předního ostravského podnikatele v chemickém průmyslu na svahu Lysé hory. Organicky tvarovaný objem stavby sleduje vrstevnice a nabízí obyvatelům velkolepé pohledy na siluetu beskydských hor. Významný příklad organické architektury 30. let, který našel ohlas v anglických a italských časopisech. Jde o nejvýznamnější stavbu Jacquese Groaga.

73

74

Petr Hájek

* 18. dubna 1970, Karlovy Vary

Studia: ČVUT (Miroslav Šik) a AVU (Emil Přikryl)

Architekt v Praze, profesor ČVUT

Patří ke skupině architektů silně ovlivněných během studia působením hostujícího docenta Miroslava Šika a jeho analogické architektury. Po absolutoriu AVU založil kancelář se spolužáky (Tomášem Hradečným a Janem Šěpkou). Vítězství v soutěži na Arcidiecézní muzeum v Olomouci a následná realizace jim zajistily prestižní postavení v nastupující generaci architektů na přelomu tisíciletí. Petr Hájek se svými dalšími stavbami vyvinul v originálního představitele architektury respektující přírodní i historický kontext a ekologické aspekty tvorby.

Arcidiecézní muzeum Olomouc, Denisova 47, Olomouc
Petr Hájek, Tomáš Hradečný, Jan Šěpka, 1998–2006

Obnovení prestiže olomouckého arcibiskupství si vyžádalo i založení nové instituce Arcidiecézního muzea, které by prezentovalo veřejnosti extrémně cenné sbírkové fondy. Zvoleným místem pro nově založené muzeum byl objekt původního kapitulního děkanství, známého i pobytem Wolfganga Amadea Mozarta (1767). Novou podobu pro muzejní funkci mu vtělili mladí architekti, kteří nekonvenčním způsobem dokázali spojit historické prostory se soudobými intervencemi velkorysých forem v nových materiálech (beton, sklo). Stavba iniciovala dodnes trvající diskusi k metodám památkové ochrany a konverzi historických staveb v českém prostředí.

75

Josef Havlíček

* 5. května 1899, Praha

† 30. prosince 1961, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Engel, Rudolf Kříženecký), AVU (Josef Gočár)

Architekt a designér v Praze, člen exekutivního výboru CIAM

Po kubistických začátcích (hraniční pylony ČSR) a praxi v ateliéru Josefa Gočára od roku 1928 až do roku 1936 působil ve společném ateliéru s Karlem Honzíkem. Jejich tvorba vyvrcholila stavbou Všeobecného penzijního ústavu ●. Na konci první republiky postavil Josef Havlíček samostatně obytný blok Molochovo na Letné a obytný dům v Letohradské ulici a sanatoria v Poděbradech. Poté se dlouhodobě věnoval vizi urbanistické přestavby Nového Města v Praze. Po válce autor sídlišť Labská kotlina v Hradci Králové (společně s Františkem Bartošem) a sídliště Rozdělov na Kladně. Významný představitel Le Corbusierova směru v české architektuře.

**Sídliště Labská kotlina I, Hradec Králové, Okolo ul. Labská kotlina, Hradec Králové
Josef Havlíček, František Bartoš, 1946–1955**

Území Labské kotliny bezprostředně navazuje na komplex Gočárových škol, který původně navrhoval pokračovat obytnou blokovou zástavbou. Ale již ve 30. letech řešili Gočárovi žáci tuto zástavbu řádkovým systémem po vzoru Le Corbusiera a německých sídlišť. Po válce se projektu ujal Josef Havlíček se spolužákem z Gočárových škol Františkem Bartošem, kteří zde navrhli konsekventní řadovou zástavbu v zeleni a obytnými domy s třemi schodišťovými sekcemi. Sídliště mělo nabídnout standardní bydlení rodinám, ale také menší byty pro svobodné. Architekti navrhli jednotnou úpravu průčelí s červeným keramickým podkladem. Vlastní byty jsou řešeny halovým způsobem – z obytného pokoje je přímo přístupná kuchyně a ložnicová část se dvěma ložnicemi. V prvním a druhém patře koncových sekcí je však krakorcovitě vyložena ještě třetí ložnice. Byty jsou směrem na jih opatřeny rekreačními lodžii a směrem na sever čistícími balkony. Nejvýznamnější ukázka sériové standardní výstavby v době dvouletého hospodářského plánu obnovy (1947–1948). U posledních domů už nebyl dodržen keramický obklad a průčelí byla upravena v duchu mírného socialistického realismu.

Václav Hliský

* 6. září 1909, Krásno nad Bečvou

† 7. října 2001, Praha

Studia: Státní průmyslová škola dřevařská Valašské Meziříčí
(Josef Místecký), Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Otakar Novotný)

Architekt a urbanista v Praze

Po studiích pracoval nejprve se svým spolužákem Rudolfem Jasenským (vila Praha-Lhotka, sociální byty v Praze na Břevnově a v Brně – v kolektivu s Karlem Koželkou a Františkem Jechem). Po válce po vítězné soutěži postavil společně s R. F. Podzemným a Antonínem Tenzerem Nové Lidice a s Evženem Linhartem vyhrál soutěž na kolektivní dům v Litvínově. V 50. letech autor sídliště a kulturního domu v Příbrami, v 60. letech sídliště Kladno-Sitná (s Jiřím Náhlíkem). Je také autorem památníku konce druhé světové války ve Slivici.

Kolektivní dům Litvínov, Koldům 1580, Litvínov
Evžen Linhart, Václav Hliský, 1946–1957

V této stavbě se odrazily sny meziválečné levicové avantgardy o výstavbě kolektivního domu. Návrh vyšel z vítězné soutěže v roce 1946. Autoři zvolili kompozici dvou zalomených křídel – „hokejek“, propojených centrální částí s restaurantem, mateřskou školou a zdravotnickým zařízením. V obou křídlech jsou umístěny větší třípokojové byty mezonetového typu. V domě žilo přibližně čtrnáct set obyvatel. Model jedné bytové buňky byl vystaven na Trienále v Miláně v roce 1947 jako součást československé expozice. První etapa z ocelové skeletové konstrukce byla dokončena ještě před nástupem socialistického realismu, zatímco druhá etapa byla provedena ze železobetonového skeletu až po jeho doznění. Významný příklad poválečné experimentální bytové výstavby.

Karel Hubáček

*23. února 1924, Praha

†23. listopadu 2011, Liberec

Studia: ČVUT (Antonín Ausobský, Jan Víšek)

Architekt v Liberci, zakladatel SIALu

Jeden z nejvýznamnějších českých architektů druhé poloviny 20. století a respektovaná morální autorita oboru. Po praxi během studia v ateliéru R. F. Podzemného a Antonína Tenzera nastoupil do Stavoprojektu v Liberci, jehož podobu svým působením výrazně ovlivnil. Jeho vítězný projekt na televizní věž s hotelem na Ještědu s následnou realizací vyvolal zájem nejmladší generace studentů, kteří vstoupili v době Pražského jara do Hubáčkovy ateliéru. Ten se vyčlenil ze Stavoprojektu a osamostatnil pod názvem SIAL. V něm vyrostli přední architekti další generace (Suchomel, Příkrýl, Rajniš, Eisler, Baum, Zavřel, Vokáč aj.). Hubáček tam svou autoritou zajišťoval větší tvůrčí svobodu, než byla běžná jinde i poté, kdy byl v roce 1973 znovu násilně začleněn zpět do Stavoprojektu. Jeho zásluhy byly oceněny Peretovou cenou, Herderovou cenou a čestným doktorátem ČVUT. Byl také autorem vyrovnávací vodárenské věže v Praze na Děvině, koncertní síně v Teplicích a divadla DAMU Disk v Praze.

Televizní vysílač a horský hotel Ještěd, Horní Hanychov 153, Liberec

Karel Hubáček, 1966–1973

V roce 1963 získal první cenu v soutěži na televizní věž a hotel na Ještědu. Bezprostředně poté, co shořela stará secesní chata, proběhla na začátku roku 1963 interní soutěž libereckého Stavoprojektu, z níž vyšel vítězně Hubáčkův projekt, který spojoval obě požadované funkce – hotel a vysílač – do jednoho celku. Objekt na kruhovém půdorysu je koncipován ve formě rotačního hyperboloidu. Na dva soustředné železobetonové sloupy jsou zavěšená jednotlivá podlaží. Průčelí je provedeno ze zavěšených aluminiových panelů vyplněných polyuretanem s belgickými okny Stopray Gold. Laminátový plášť v polovině výšky kryje vysílací aparaturu. Stavba byla považována za českou reflexi hnutí high-tech ve Velké Británii. Interiéry doprovází výtvarná výzdoba, z níž vynikají skleněné plastiky Stanislava Libenského a Jaroslavy Brychtové. Silueta věže navazující citlivě na terénní profil Ještědu se postupem času stala ikonou a symbolem města Liberce.

Radan Hubička

*5. listopadu 1960, Praha
Studia: ČVUT (Jan Sedláček)
Architekt v Praze

Po studiu získal první zkušenosti v KPÚ Praha (Nováček, Franz, Fenc) a poté pracoval v letech 1990–1994 ve Vídni, z větší části v ateliéru Borise Podrecci. Poté založil vlastní ateliér přinášející inovativní přístup k problémům bydlení, intervencí v historickém prostředí (kanceláře Hyberská) ● i velkoměstského urbanismu, které vyvolávají permanentně diskusi a obdiv v hlavním městě („Lední medvěd“ na Vítězném náměstí). Vedle toho se prosadil realizací svých staveb i v Chorvatsku a Itálii.

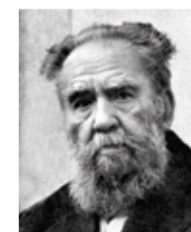
V-Tower, Milevská 2094/3, Praha
Radan Hubička, 2015–2018

O výstavbě výškových budov na pankrácké pláni se uvažovalo již od roku 1930, k realizaci výškového domu však došlo až v polovině 70. let pro sídlo podniku zahraničního obchodu Motokov o výšce 104 m. Následovala výstavba hotelu Panorama v 80. letech a stavba výškové budovy Českého rozhlasu. 104 metrů vysoký V-Tower od Radana Hubičky vnáší na Pankrác dynamický tvar, symbolizující ženský a mužský princip a vytvářející energickou dominantu novodobé Prahy. Objekt obsahuje sto třicet luxusních bytů, nabízejících výhledy do pražské urbanistické krajiny. Vertikální hranoly, komponované ve tvaru „V“, jsou členěny horizontálním vrstvením balkonů. V klínu mezi oběma hranoly jsou krčky, sloužící jako velkorysé zimní zahrady a obytné terasy. V nadzemních podlažích jsou umístěny fitness, bazén, sauna a společenské prostory.

84

Bohumil Hypšman

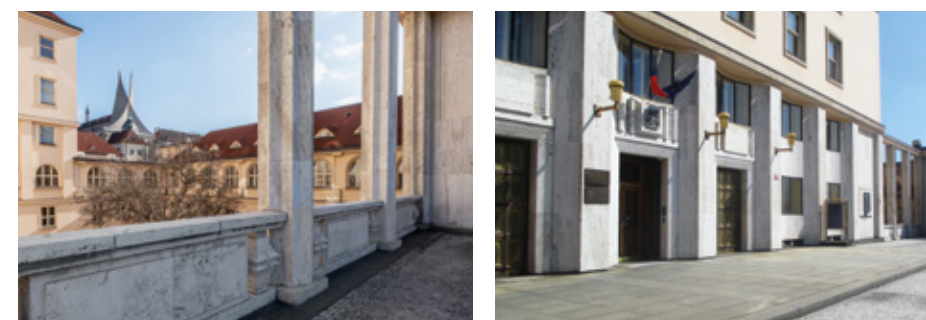
* 10. ledna 1878, Praha

† 3. listopadu 1961, Praha

Studia: Státní průmyslová škola Praha, AVU Vídeň (Oto Wagner)

Architekt, urbanista a památkář v Praze, dlouholetý předseda Společnosti architektů a klubu Za starou Prahu

Autor mnoha veřejných průmyslových a obytných staveb zvláště domu Pohřebního bratrstva Chewra – Kaddischa na Starém Městě a obchodního domu na Národní třídě, mlýna a pekárny v Hostivaři, továrny na dusíkaté látky v Ostravě – Mariánských Horách, vlastní vily ve Střešovicích, a především urbanistického komplexu ministerstev u Palackého mostu v Praze. Významný představitel ochrany historických hodnot pražské architektury.

Ministerské budovy na Palackého náměstí, Palackého náměstí, Praha 2
Bohumil Hypšman, 1923–1931

Úvahy o kompozici okolí Emauzského kláštera na předmostí Palackého mostu započaly již před první světovou válkou (návrh Vlastislava Hofmana). Koncept Bohumila Hypšmana integroval figuru Emauzského kláštera do komplexu ministerských budov v klasicistním duchu, avšak s porozuměním pro jeho uplatnění v pražském panoramatu. Architekt se zde vyrovnal s obtížemi svažitého terénu nad Vltavou i integrace historického souboru kláštera velmi úspěšně. Přitom se dokázal vyrovnat s integrací již realizovaného Palackého pomníku (Stanislav Sucharda, Alois Dryák) a zároveň v níže položených Zítkových sadech uplatnil v hlavní ose celé kompozice Pomník legionářů Josefa Mařatky.

85

Josef Chochol

* 13. prosince 1880, Písek

† 6. července 1956, Karlovy Vary

Studia: ČVUT (Josef Šulc, Jan Koula), AVU Vídeň (Otto Wagner)

Architekt, urbanista, designér a teoretik

Vynikající představitel kubistické generace. Do architektury vstoupil impozantní přestavbou Brožíkovy sítě Staroměstské radnice a poté třemi stavbami pod Vyšehradem vytvořil památník českého kubismu. Vynikal jako designér nábytku, např. pro Anglický klub v Praze. Krátce po první světové válce jeho dílo inspirovalo puristickou generaci skupiny Devětsil Karla Teigehe a Josefa Havlíčka. Je také autorem řady významných teoretických textů z doby kubismu i poválečného civilismu. Jeho návrh na Osvobozené divadlo byl českou paralelou návrhu Waltera Gropia na Totální divadlo. V oboru urbanismu obhájil doktorát na ČVUT a ve 30. letech se věnoval sociální bytové výstavbě (s Richardem F. Podzemným) na Balabence, luxusním bytovým domům v Holešovicích a návrhům vil (vila docenta Verunáče na Hanspaulce). Jeho poválečné návrhy památníků padlých zůstaly nerealizovány.

**Soubor kubistických domů pod Vyšehradem,
Neklanova 30, Rašínovo nábřeží 6-10, Libušina 3, Praha
Josef Chochol, 1912 –1913**

Společně s Josefem Gočárem a Pavlem Janákem inicioval Chochol vznik kubistického hnutí architektury v Praze a založil pražské umělecké dílny a časopis „Umělecký měsíčník“. Pod Vyšehradem postavil tři kubistické domy, které reprezentují plastickou a krystalickou nótu tohoto výjimečného českého stylu. Plastické pojednání fasád upomíná na jeho studia petrografických sbírek kamenů a krystalů v Národním muzeu. Vytváří tak zajímavou enklávu na jižní hraně historického prostředí Prahy. Zatímco vila u železničního mostu tvoří akcent křižovatky a trojdům lemuje příjezd k Vyšehradskému tunelu, obytný dům v Neklanově ulici dominuje nárožím s pilířem ústícím v kubisticky tvarovanou koronární římsu. Zejména vila a obytný dům patří k věčným ikonám pražské architektury.

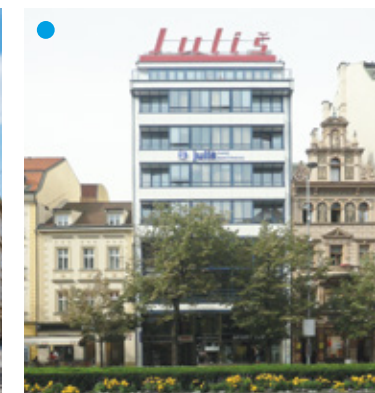
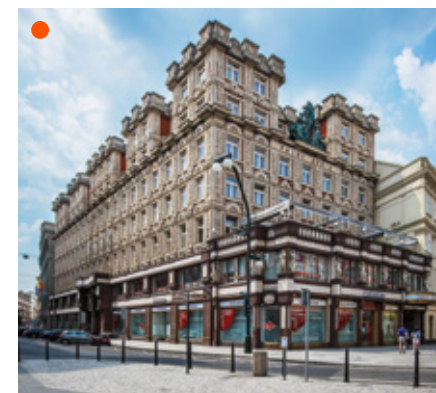
Pavel Janák

* 12. března 1882, Praha

† 1. srpna 1956, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz), Něm. vysoká škola technická Praha, AVU Vídeň (Otto Wagner) / Architekt, designér a teoretik, profesor Uměleckoprůmyslové školy, předseda Svazu československého díla a od r. 1936 architekt Pražského hradu

Jeden z největších intelektuálů české architektonické scény 20. století, vynikající ve všech tvůrčích oblastech, do kterých zasáhl. Vycházel z tradice Wagnerovy školy ve Vídni a díla Jana Kotěry, aby provázel další vývoj české architektury ve všech fázích kubismu (Fárův dům v Pelhřimově), národního slohu – rondokubismu (pojišťovna Riunione Adriatica ●), holandského civilismu (umělecká kolonie na Ořechovce), funkcionalismu (hotel Juliš ● a Husův sbor v Praze) i rekonstrukce významných historických památek (Černínský palác). Prosadil se i jako urbanista a iniciátor stavební výstavy Baba 1932, designér nábytku a uměleckého průmyslu.

Krematorium, Pod břízkami 990, Pardubice
Pavel Janák, 1921–1923

V roce 1919 vyhlásilo město Pardubice první soutěž na krematorium, z níž mezi 95 projekty vybrala porota (s účastí Josefa Gočára a Ladislava Machoně) návrh Pavla Janáka v duchu dozrívajícího kubismu. Janák poté přepracoval svůj návrh jako manifest národního slohu rondokubismu. Čtvercové jádro stavby s vnějším ochozem a s kolumbáriem a otevřenými arkádami rytmicky rozpohyboval elementy inspirovanými florentskou renesancí a také Peterem Behrensem (krematorium v Hagenu). Sochy světloňošů vytvořil Karel Lenhart, malířskou dekoraci síně, jejíž strop pokryly žluté hvězdy na modrém podkladu, evokující splynutí duše zemřelého s vesmírem, provedl František Kysela. Pavlu Janákovi se v jednom z kultovních děl české architektury podařilo vytvořit moderní panslavistickou svatyni, dokládající ctižádostivě tvořivou, pokrokově orientovanou, ale také vypjatě nacionálně zabarvenou atmosféru mladého československého státu. Budova se hlásí k národní verzi internacionálního art deca, ke „slohu popřevratovému“, jak jej v románu Výbušný zlotvor výstižně nazval spisovatel Jaromír John.

Eva Jiřičná

*3. března 1939, Zlín

Studia: ČVUT (František Cubr, Jiří Štursa), AVU (Jaroslav Fragner)

Architektka a designérka v Londýně a v Praze,
profesorka Vysoké školy uměleckoprůmyslové

Brzy po absolutoriu AVU odjela v létě 1968 na praxi do Londýna, kde se definitivně usadila. Po praxi v Greater London Council a v kanceláři Louis de Soissons Partnership (přístav Brighton) načerpala zkušenosti u Richarda Rogerse. Pozornost vzbudila na počátku 80. let interiéry luxusních obchodů Joseph v centru Londýna a skleněnými vřetenovými schodišti. Po Sametové revoluci postavila oranžerii v Královské zahradě Pražského hradu, hotel Joseph na Starém Městě, a především, v rodném Zlíně, komplex univerzitního a kongresového centra. Jedna z nejvýznamnějších českých architektek 20. století.

Kongresové a univerzitní centrum, náměstí T. G. Masaryka 5556, Zlín
Eva Jiřičná a AI-Design, Petr Vágner a Jiří Hušek, 2006–2012

Na počátku 90. let byly demolovány Masarykovy školy Františka L. Gahury na hraně hlavní osy Masarykova náměstí – příčné osy vedoucí k Památníku Tomáše Bati. Princip „otevřené náruče“ původních Masarykových škol Eva Jiřičná reflektovala kompozicí dvou oválných objektů s předprostorem, do něhož se navrátila socha Tomáše G. Masaryka. Vyšší oválný objekt obsahuje univerzitní knihovnu a rektorát Univerzity Tomáše Bati. Druhý objekt kongresového a koncertního sálu je sestaven z jednoho většího (vlastní velký sál) a dvou menších oválných objemů. V prvním z nich je v přízemí vestibul a šatna a v patře kavárna s terasou, v druhém malý sál. Akustické parametry sálu vyhovují nejvyšším parametrům. Plášť ze skleněných tvárnic, po večerech osvětlený, vytváří novou ikonu centra města Zlína.

Dušan Samo Jurkovič

*23. srpna 1868, Turá Lúka, Slovensko

†21. prosince 1947, Bratislava

Studia: Státní uměleckoprůmyslová škola (Camillo Sitte) ve Vídni

Architekt a designér ve Vsetíně, v Brně a Bratislavě

Jurkovič svůj zájem o lidové umění a stavitelství slovensko-moravského pomezí přetavil do architektury inspirované zároveň anglickou a vídeňskou modernou. Je autorem horských chat Libušín a Maměnka na beskydských Pustevnách, interiérového vybavení dívčí školy Vesna v Brně, Spolkového domu ve Skalici, ve východních Čechách pak vily na Rezku, rekonstrukce zámku v Novém Městě nad Metují či Bartoňovy útulny v Pekle. Podílel se mnoha stavbami především na rozvoji lázní v Luhačovicích, postavil si vlastní vily v Brně a Bratislavě a v neposlední řadě mohyly generála Štefánika na vrchu Bradlo.

Jurkovičův dům Luhačovice, Lázeňské náměstí 109, Luhačovice
Dušan Jurkovič, 1902

V první fázi výstavby lázní pro akciovou společnost v letech 1901–1903 Jurkovič během necelých pěti měsíců originálně propojil, pohledově sjednotil a adaptoval k novému účelu klasicistní objekt Janova domu z roku 1822 a blízké lázně 2. třídy. Nový celek čtvercového půdorysu s ústředním dvorem doplnil hrázděnou nástavbou, aby nezatížil léčivé prameny v okolí. Vedle dřeva a místního pískovcového kamene využil i kombinace betonu a nepálených cihel. Poprvé zde také aplikoval dřevěnou konstrukci v kombinaci s luxferovými tvárnicemi u schodiškové vížky. Inspirace lidovým stavitelstvím, ovšem již transformovaná jeho osobitým přístupem bez přímých citací a ovlivněná v širší míře aktuálními směry v architektuře, především secesí a modernou, měla podtrhnout snahu o vytvoření lázní slovanských svým charakterem i duchem. Tento lázeňský komplex velmi oceňoval Jan Kotěra. Janův dům se stal výraznou dominantou centra lázní a v roce 1948 byl přejmenován na počest autora na Jurkovičův dům.

Josef Kalous

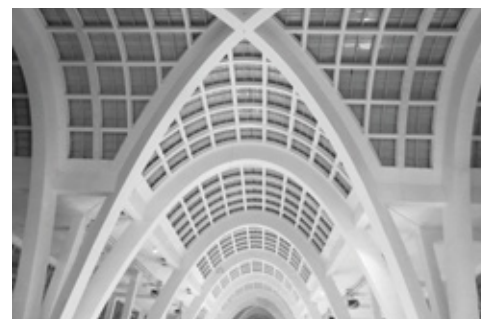
* 11. prosince 1889, Praha

† 11. ledna 1958, Praha

Studia: AVU (Jan Kotěra)

Architekt v Praze

Architekt rané funkcionalistické generace a přítel a spolužák ministra Jana Masaryka. Po spolupráci v Kotěrově ateliéru navrhl řadu obytných staveb (Praha-Vinohrady, víkendový dům Alice Masarykové v Rybné). Dlouhou dobu se věnoval výstavbě pražské plynárny v Michli a po vítězství v soutěži na Brněnské výstaviště realizoval hlavní pavilon společně s konstruktérem Jaroslavem Valentou. Jeho dílo uzavírá budova Ministerstva vnitra na Letné (ve spolupráci s Kamilem Roškotem a Janem Zázvorkou).

Brněnské výstaviště, Výstaviště 405/1 a další bez č. p.

Josef Kalous a Emil Králík (urbanismus), Josef Kalous a Jaroslav Valenta (pavilon A) 1924–1928

K desátému výročí republiky v roce 1928 byla v Brně přichystána monumentální Výstava soudobé kultury v ČSR, a právě pro ni vznikl areál výstaviště. Vítěz architektonické soutěže Josef Kalous mu dal podobu dvou hlavních bulvárů lemovaných pavilony, které se kříží u hlavní výstavní budovy. Výstavní budova má dvě hlavní části, sbíhající se právě na křížení bulvárů v podobě tzv. Rotundy. Jejím interiéru původně dominovala socha T. G. Masaryka. Kalous pro pavilon navrhl zajímavé nosné železobetonové oblouky, kterým však ve finále inženýr Jaroslav Valenta dal tvar paraboly.

Jan Kaplický

* 18. dubna 1937, Praha

† 14. ledna 2009, Praha

Studia: UMRUM (Pavel Smetana,)

Architekt v Praze a Londýně

Mezinárodně uznávaný vizionář moderní architektury a designu, který i z londýnského exilu ovlivňoval architektonickou debatu v Čechách. Před odchodem do Anglie postavil rodinný dům s ateliérem v Braníku ● a přistavěl elegantní vnější ocelové schodiště k domu dramatika Jaroslava Dietla ●. V Londýně spolupracoval na návrhu Centre Pompidou /Piano a Rogers/ a poté pracoval ve studiu Normana Fostera. V roce 1979 založil s Davidem Nixonem studio FUTURE SYSTEMS, v němž společně se svou druhou ženou Amandou Levete realizoval řadu projektů, které mu vynesly světové uznání (NatWest Media Centre Londýn 1994, obchodní dům Selfridges Birmingham 1999 a další). Jeho vítězný návrh na novou budovu Národní knihovny v Praze na Letné (2007) v organických formách nebyl realizován.

**NatWest Media Centre, kriketové hřiště Lord's, Londýn
Jan Kaplický a Amanda Levete (Future Systems), 1994**

V dubnu 1995 uspořádal Marylebone Cricket Club v Londýně soutěž na nové mediální centrum na svém kriketovém hřišti. Jako nejlepší byl vybrán soutěžní návrh Future Systems. Zadání spočívalo ve vytvoření prostoru pro 240 novinářů, mezipatro pro rozhlasové a televizní komentátory a restauraci s barem. Kaplického inspirací byla představa fotografické kamery sledující zápas z výšky 15 metrů nad zemí. Záměrem Future Systems bylo vytvořit zaoblený objekt (skořepinu z hliníku), který by působil subtilněji než pravouhlá krabice, protože v kriketu je vše oblé – helma, míček i páčka. Hliník byl zvolen kvůli tomu, že nekoroduje, lze ho recyklovat a lze z něj vytvořit vodězdorný plášť, který zároveň funguje jako struktura. Při navrhování měkkého světlemodrého interiéru centra inspirovala Kaplického fotografie světlemodrého Fordu Thunderbird z roku 1957 s pruhy modrého polstrování a chromovaným kováním. V roce 1999 získali Future Systems za budovu prestižní Stirlingovu cenu.

Vladimír Karfík

*26. října 1901, Idrija, Slovinsko

† 6. června 1996, Brno

Studia: ČVUT (Antonín Engel, Josef Fanta, Rudolf Kříženecký)

Architekt ve Zlíně, Bratislavě, v Brně a na Maltě, profesor Slovenské vysoké technické v Bratislavě a University of Malta

Po krátké praxi v ateliéru Le Corbusiera v Paříži a čtyřletém pobytu v USA (kanceláři Holabird a Root, a Franka Lloyda Wrighta) byl od dubna 1930 vedoucím architektem firmy Baťa, pro kterou postavil řadu obchodních domů (Brno, Liberec, Praha-Žižkov, Piešťany, Mariánské Lázně, Olomouc, Amsterdam aj.), společenské domy ve Zlíně a Otrokovcích, průmyslové město East Tilbury u Londýna a mrakodrap firmy Baťa ve Zlíně. Po válce postavil ve Zlíně ještě sídliště Obeciny, městské lázně, okresní úřad a později v Bratislavě budovy chemické, ekonomické a farmaceutické fakulty a sídliště Vistra a Biely kríž. Během pobytu na Maltě navrhl vilu prezidentky Agathy Barbary v Ta Pinu na ostrově Gozo a stadion ve Vallettě. Byl také autorem knihy „Administrativní budovy“, jejíž překlad vyšel ve Varšavě.

**Administrativní budova firmy Baťa č. 21, třída Tomáše Bati 21, Zlín
Vladimír Karfík, 1937–1938**

Administrativní budova firmy Baťa č. 21 se stala centrálou Baťova obuvnického impéria a dominantou města Zlína. V té době nejvyšší budova v Československu (77,5 metru) má nosnou železobetonovou konstrukci se sloupy o kruhovém půdorysu s rozponem 6,15 × 6,15 metrů, obvodový plášť tvoří dvojitá ocelová okna a obložená cihelná vyzdívka. Architekt uplatnil řadu nových technologií a poprvé u nás aplikoval princip velkoprostorových kanceláří s několika pohyblivými prosklenými příčkami. Součástí budovy byl také velký výtah 6 × 6 metrů, koncipovaný jako pojízdná kancelář Jana A. Bati. Tato moderní stavba naplněná dynamickou činností se stala symbolem prosperity celého koncernu.

Josef Kittrich

* 4. prosince 1901, Bernartice nad Odrou

† 12. října 1968, Praha

Studia: ČVUT (Rudolf Kříženecký, Josef Fanta, Antonín Ausobský, Antonín Engel)

Architekt a designér nábytku v Praze, profesor ČVUT

Byl předním reprezentantem skupiny architektů Levé fronty a Svazu česko-slovenského díla. Ve společném ateliéru s Josefem Hrubým navrhl školu v Březnici, Husův sbor v Ostravě-Zábřehu, vilu a řadový rodinný dům v Příbrami, a především, po vítězné soutěži, největší obchodní dům republiky – Bílou labuť v Praze. V obytném domě Čekan na Vinohradech oba architekti našli svůj domov. S manželkou Emanuelou Kittrichovou navrhl také mnoho bytových a obchodních interiérů. Po válce postavil s Josefem Hrubým radnici v Miroticích a s Emanuelou Kittrichovou školu tamtéž.

Obchodní dům Bílá labuť, Na Poříčí 1068/23, Praha 1 – Nové Město
Josef Kittrich, Josef Hrubý, interiér Jan Gillar, 1937–1939

Stavba nejvýznamnějšího obchodního domu řetězce Brouk a Babka byla zadána na základě výsledku vyzvané soutěže. Dispozici s jasnými vazbami mezi pásmem pro zboží, pro zázemí personálu a administrativy a pásmo prodeje následovalo i logické vertikální spojení: první pojízdné schody v Československu mezi přízemím a prvním patrem a skupina šesti rychlovýtahů až do nejvyššího podlaží. Železobetonový skelet s krakorcovitým vyložení do ulice umožnil řešit hlavní průčelí jako velkorysou skleněnou plochu o velikosti 18 × 33 m, tvořenou rastrem tabulí z vrstveného skla Termolux. Průčelí tak nabízelo možnosti reklam osvětlovaných výbojkami a neonovými trubkami. Na vrcholu stavby je umístěna pětimetrová otáčivá labuť, která večer svítí. Návštěvník byl „vtahován“ ke vstupu do obchodního domu krytým vstupním prostorem s řadou prosklených výkladů z nerezové oceli. Stavba byla vybavena veškerým tehdejší technologickým vybavením – topením Crittall, centrální pneumatickou pokladnou, signalizací, klimatizací, skluzem odpadu ze všech pater přímo na dvůr a podobně. Obchodní dům měl kapacitu pět set zaměstnanců a návštěvnost až třicet tisíc zákazníků denně.

Ivo Klimeš

*3. dubna 1932, Opava

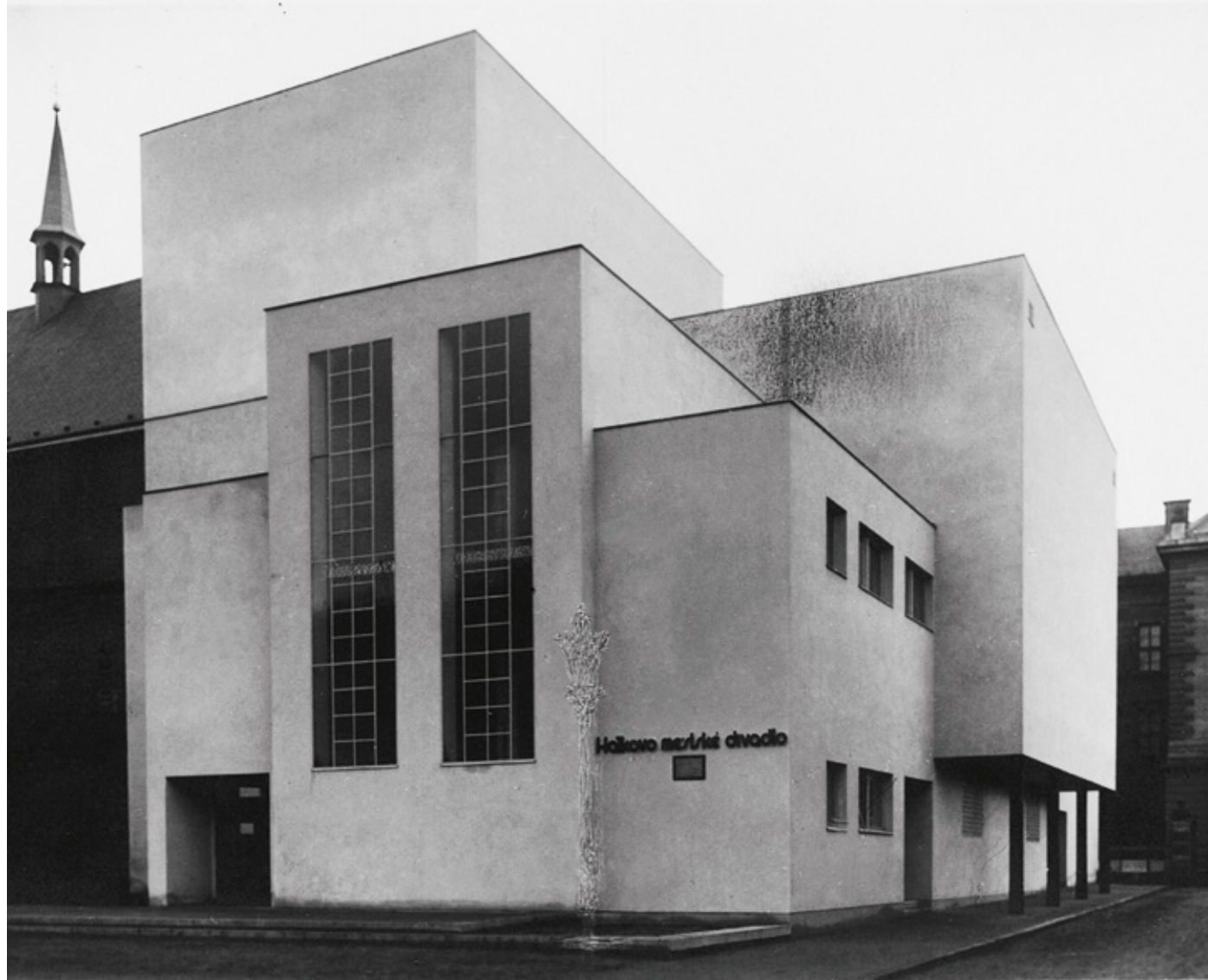
Studia: VUT (Bohuslav Fuchs, Bedřich Rozehnal a Antonín Kurial)

Architekt v Ostravě

Přední architekt severomoravské oblasti. Již od studií se specializoval na kulturní stavby, projektoval kompletní přestavbu divadel Antonína Dvořáka a Jiřího Myrona v Ostravě, úpravy divadla v Opavě, a především nové divadlo pracujících v Mostě. Je také autorem hřbitova a krematoria ve Slezské Ostravě. Jeho dílo je často spojeno spoluprací s výtvarnými umělci, zejména sochařem Vladislavem Gajdou (např. Vertikála v Ostravě-Porubě).

Městské divadlo v Mostě, Divadelní 15, Most Ivo Klimeš, 1979–1985

Soutěž pro divadlo s kapacitou 800 diváků vyhrál v roce 1967 Ivo Klimeš, kterému se podařilo přes politické obtíže, jimž musel v době normalizace čelit, až do roku 1985 stavbu úspěšně dovést do konce. Architekt volil kompozici složenou ze šestiúhelníkových elementů, čímž dosáhl požadovaného plastického členění celého objektu, který velmi dobře vyjadřuje svou funkci. Scénický prostor je řešen jako reformovaný a kukátkový s velkou variabilitou a neobvyklou šíří jeviště (22 metrů), které je doplněno o proscéniové plochy. Původně plánovaná kapacita byla snížena na 500 diváků. Plasticky členěné průčelí střídá istrijským mramorem se skleněnými plochami. Křesla v hledišti navrhl Radim Ulman. Osvětlovadla ve foyeru navrhl René Roubíček. Mostecké divadlo je jedna z nejvýznamnějších divadelních budov druhé poloviny 20. století v Československu.

Jaroslav Kosek

* 12. března 1907, Vamberk

† 30. dubna 2006, Praha

Studia: Vyšší průmyslová škola Hradec Králové, AVU (Josef Gočár)

Architekt v Nymburku a v Praze

Jeden z architektů, kteří dospěli ke svému povolání opravdu od píky. Vyučil se zedníkem, vystudoval průmyslovou školu, pracoval u stavebních firem a poté byl přijat do školy Josefa Gočára, kde mu byl udělen „čestný rok“ k pobytu na Akademii výtvarných umění. Od roku 1937 si otevřel vlastní kancelář. Autor divadla a obytného domu v Nymburce ●, vily v Poděbradech ●, obytných domů a četnické stanice ve Slatinských dolech na Podkarpatské Rusi, přístavby továrny. Stáhala ve Vamberku aj. Po roce 1948 krátce pracoval v ateliéru národního umělce Jiřího Krohy a poté byl zaměstnán v ústavech pro projektování průmyslových staveb – Hutní projekt, Rudný projekt, a nakonec Inter projekt. V roce 1998 ho ocenila Obec architektů jako „Osobnost české architektury“.

Hálkovo městské divadlo, Tyršova 5/7, Nymburk
Jaroslav Kosek, 1934–1935

Soutěžní návrh vypracoval Jaroslav Kosek ještě před studiem na akademii jako zaměstnanec stavební firmy Ladislava Caňkáře. Šlo o přestavbu staré budovy, z níž byly zachovány jen oborové zdi a celé hlediště bylo krakorcovitě vyloženo do boční ulice, zatímco vestibul byl situován pod hledištěm v přízemí. Krajně ekonomické řešení odpovídalo omezeným finančním možnostem. Exteriér byl komponován v lapidární soustavě hladkých kubických objemů kontrastujících s raně gotickou kaplí a neorenesanční školní budovou, k níž je divadlo přistavěno. V interiéru jsou použity jako obklady akustické heraklitové desky. Osvětlení je navrženo s kruhovými zářivkami firmy Philips.

Karel Kotas

*20. ledna 1894, Olomučany

†24. dubna 1973, Praha

Studia: Státní průmyslová škola v Brně, AVU Vídeň (Leopold Bauer),

AVU Praha (Jan Kotěra)

Architekt a urbanista v Brně, Ostravě a Praze

Kariéru začal v Brně, kde pracoval na plánování Masarykovy univerzity a je autorem městských rodinných domků v Maloměřicích či vlastní vily v Obřanech. Za prací se přestěhoval do Ostravy, působil jako dozor u stavby Nové radnice a brzy získal řadu atraktivních zakázek (městská spořitelna, obchodní dům Brouk a Babka, metodistická modlitebna na Fifejdách ●, pobočka pojišťovny Riunione Adriatica di Sicurtà. Právě pro tuto pojišťovnu pak pracoval jako hlavní architekt (pobočka Brno na Nádražní ul., v Praze Černý pivovar a několik nájemních domů). Projektoval také mnoho staveb v lázních Teplice nad Bečvou či vily na Ostravici.

Obchodní dům Brouk a Babka, Smetanovo nám. 222/8, Ostrava
Karel Kotas, 1928–1929

Firma B+B (založena roku 1908) vybudovala největší řetězec univerzálních obchodních domů v Československu. Ostravský obchodní dům stál na počátku celé řady dalších staveb této firmy, které přijaly funkcionalistický styl. Tato řada tak vyvrcholila Bílou labutí v Praze, největším obchodním domem republiky. Ostravský dům tvoří kulisu prostoru před Divadlem Antonína Dvořáka se zaobleným nárožím do Žofínské ulice. Tělo domu obíhá pásové okno, rytmizované skeletovou železobetonovou konstrukcí. Budova měla původně prosklené výkladce podél celého parteru a ustoupené poslední podlaží. Střed budovy byl prosvětlen prostorným světlíkem. Celou horizontálně laděnou kompozici původně doplňovala vertikální dominanta červené schodišvé věže.

Jan Kotěra

* 18. prosince 1871, Brno

† 17. dubna 1923, Praha

Studia: Státní průmyslová škola Plzeň, AVU Vídeň (Otto Wagner)

Architekt, designér a teoretik v Praze, profesor Uměleckoprůmyslové školy a AVU, dlouholetý předseda S.V.U. Mánes

Svým talentem a charismatem získal Kotěra už od mládí, po svém příchodu z Vídně, pozici vůdce české moderny. Jako pedagog vychoval dvě generace úspěšných architektů – doby kubismu i funkcionalismu. Jeho první stavby se nesou v duchu secese. Toto první období vyvrcholilo Národním domem v Prostějově. Ve druhém období vyvinul vlastní modernistický styl cihelné architektury, který vyvrcholil Muzeem v Hradci Králové. V třetím období, až do své smrti, inklinoval k umírněnému klasicismu, který reprezentuje Právnická fakulta. Věnoval se také urbanismu a problému výstavby zahradních měst, která uskutečnil v železniční kolonii v Lounech a bytových osadách Bažova Zlína. Pečoval i o průmyslový a nábytkový design – jeho dílem je pražská tramvaj nebo Bowle na světové výstavě v Saint Louis 1904. Prosadil se i jako ilustrátor, například libreta Rusalky Jaroslava Kvapila.

**Muzeum východních Čech, Eliščíno nábřeží 465/7, Hradec Králové
Jan Kotěra, 1909–1912**

Nejvýznamnější Kotěrovo dílo vzniklo díky jeho úzkému přátelství se starostou Hradce Králové Františkem Ulrichem. Kotěra, ovlivněn cestou do Ameriky a současnou holandskou architekturou, navrhl patrně první evropskou stavbu, ovlivněnou dílem Franka Lloyda Wrighta. Na půdorysu nepravidelného latinského kříže vystavěl pomyslnou loď vědění a poznání, opláštěnou fasádou z lícových cihel kombinovaných s plasticky provedenou omítkou. Monumentální stavba tvoří dominantu nábřeží řeky Labe a zároveň je i centrem kulturního života města. Vstup do budovy od roku 1911 akcentují dvě alegorické figury sedících žen – Umění (Historie) a Průmysl – z pálené glazované hlíny, provedené dle návrhu Stanislava Suchardy. Na výzdobě interiéru se kromě Jana Kotěry podílel František Kysela, podle jehož návrhů byly v roce 1912 zhotoveny skleněné vitráže pro vestibuly a schodiště. Preisler vyzdobil kupoli monumentálními mozaikami. Stavba muzea byla dokončena v roce 1934 instalací velké fontány předsazené před vyvýšený hlavní vstup do muzea.

Roman Koucký

* 14. června 1959, Plzeň

Studia: ČVUT (Věkoslav Pardyš)

Architekt, urbanista, profesor ČVUT, dlouholetý vedoucí metropolitního plánu hlavního města Prahy

Talented architect, who worked from learning a craft to the position of chief urbanist of the city of Prague and a leading representative of the group of so-called „Golden Orbits“, who entered the architectural discussion at the end of the 80s and significantly influenced the professional debate after the Velvet Revolution. Specialist in bridge construction, author of the Mariánský most in Ústí nad Labem, Dlouhý most in České Budějovice, Trojský most in Prague ● and planned bridge in Ostrava. Also author of the renovation of the square in Slavonic or the factory in Hostomice.

Mariánský most, Mezi ulicemi Nová a Přístavní, Ústí nad Labem
 Roman Koucký, Šárka Malá, Libor Kábrt, Milan Komínek, Ladislav Šašek
 1994–1997

The construction of this bridge was in the Ústecký kraj in the 1990s a unique project, which became an iconic building, which has even world parameters. The bridge is supported by a pylon 70 meters high. The simplicity and clarity of the form emphasize the engineering aesthetics of the whole work, which is so visually integrated into the industrial environment of the city. This building has recently become an icon of the city of Ústí nad Labem.

Bohumír Kozák

* 4. prosince 1885, Velká Lhota u Dačic

† 1. dubna 1978, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz, Jan Koula)

Architekt, urbanista a kreslír v Praze

V mládí získal zkušenosti v ateliérech Josefa Schulze, Jana Kouly, Osvalda Polívky a Antonína Balšánka a samostatnou projekční činnost zahájil již před druhou světovou válkou. Jeden z nejproduktivnějších architektů meziválečné éry, jehož tvorba se vyvíjela od dekorativismu přes cihelnou architekturu až k funkcionalismu. Je autorem Živnobanky v Kolíně, sociálních ústavů města Prahy (dnes Thomayerova nemocnice), paláce Luxor ●, pošty v Košicích, sociálních bytů na Zelené lišce na Pankráci, paláce Broadway na Příkopě, řady obytných staveb a sborů českobratrské církve. Byl také dlouholetým předsedou Klubu za starou Prahu a historickou architekturu Prahy zachytil v několika knihách se svými kresbami.

Thomayerova nemocnice, Vídeňská 800, Praha Bohumír Kozák, 1925–1928

Původní Masarykovy sociální ústavy hl. m. Prahy vznikly na základě užší soutěže. Bohumír Kozák vytvořil kondenzovaný symetrický areál se systémem pavilonů okolo hlavního náměstí. Areál byl otevřen k 10. výročí založení republiky za přítomnosti prezidenta Masaryka, po němž byl pojmenován. Tato první etapa byla později doplňována v jižním směru výstavbou infekčních a dětských pavilonů, a nakonec Ústavem mateřství, v nichž architekt dospěl k vyzrálému pojetí funkcionalismu. Za německé správy začala v roce 1941 přeměna areálu na nemocnici, která byla dokončena po druhé světové válce.

Emil Králík

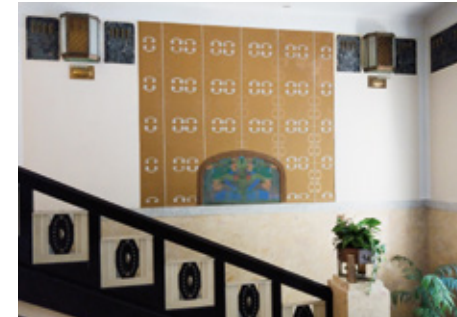
*21. února 1880, Praha

†26. června 1946, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz, Jan Koula)

Architekt a designér v Praze a v Brně

Od roku 1907 profesor průmyslové školy stavitelské v Brně, 1919 zakladatel odboru architektury České vysoké školy technické v Brně, předseda brněnské odbočky Klubu architektů. Po spolupráci s Antonínem Bašánkem a Osvaldem Polívkou na Obecním domě v Praze byl spoluautorem divadla v Mladé Boleslavi (1905–1909). Brněnské období zahájil stavbami vil bratří Kovaříků v Prostějově a Smetanovým domem v Luhačovicích, a činností pro firmu Vulkania. Poté byl hlavním architektem brněnského výstaviště (výstavní divadlo a vstupní budova), tabákové režie a pobočky Všeobecného penzijního ústavu (dnes Nejvyšší soud) v Brně. Vynikající akvarelista a učitel předních brněnských architektů (Josef Kranz, Bedřich Rozehnal, Mojmír Kyselka aj.)

**Dům Bedřicha Smetany, Lázeňské náměstí 308, Luhačovice
Emil Králík, 1908–1909**

Z původně plánovaného komplexu tří budov v centru lázní byla realizována pouze prostřední část – luxusní lázeňský hotel se sedlovou střechou ve stylu wagneriánské geometrizující secese s originálními uměleckořemeslnými prvky. Čtyřpodlažní budova obdélníkového půdorysu má členité symetrické průčelí s řadou lodžii s proskleným zastřešením, klasicizujícími prvky říms a pilastrů, dekorativní výzdobou a zahradním atriem. Trojtraktová dispozice domu je uspořádaná kolem střední polygonální schodiškové haly.

Josef Kranz

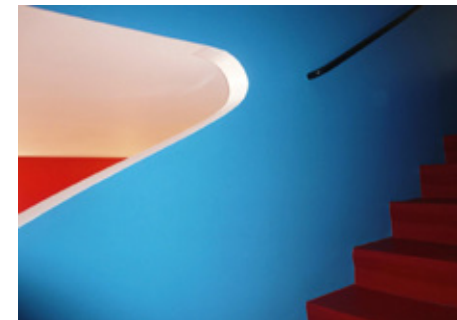
*28. února 1901, Brno

†30. května 1968, Znojmo

Studia: VUT (Emil Králík, Jiří Kroha, Adolf Liebscher)

Architekt a malíř v Brně

Jeden z nejnadanějších absolventů první generace školy architektury v Brně. Po praxi v kanceláři Jiřího Krohy v Mladé Boleslavi a Bohuslava Fuchse v Brně debutoval stavbou kavárny Era nedaleko vily Tugendhat. Ihned poté postavil kino Avia v Brně-Nových Černovicích. Obě tyto stavby okamžitě vyvolaly mezinárodní pozornost. Kranz, kterému zjevně chyběl obchodní talent, byl později zaměstnán u ředitelství pošt a telekomunikací a postavil řadu poštovních a telekomunikačních budov. Vedle toho – inspirován dílem malíře Josefa Šímy – se věnoval surrealistické kresbě.

Kavárna Era, Zemědělská 1686/30, Brno
Josef Kranz, 1927–1929

Řadovou parcelu využil architekt pro komorní stavbu kavárny s bytem v nejvyšším patře. Inspirován holandským hnutím „De Stijl“ vytvořil uliční průčelí v duchu obrazů Pieta Mondriana: pravouhlý rastr kombinuje velké okenní výkladce s drobnými ventilačními křídélky a vertikálním tématem schodišťového okna z luxprismatických cihel. Vnitřní prostor akceptuje zaoblený nástup schodiště a barevnost tónovaná v berlínské modři, červené a černé barvě. Směrem do dvora byl interiér osvětlen opět prostřednictvím luxprismatické stěny. Během své návštěvy vily Tugendhat si této kavárny všiml Philip Johnson, a proto tuto stavbu prezentoval na první výstavě evropské moderní architektury Muzea moderního umění v New Yorku v roce 1932.

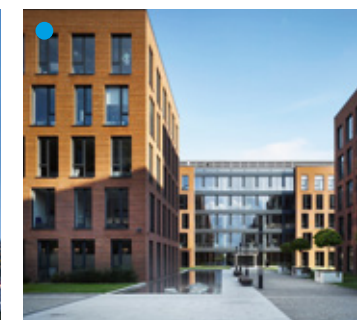
Vladimír Krátký

*29. dubna 1952, České Budějovice

Studia: ČVUT

Architekt v Praze, profesor ČVUT

Praxi absolvoval v ateliéru Martina Kotíka, od roku 1994 pracuje ve vlastní architektonické kanceláři. Od poloviny 70. let se angažoval (společně s Josefem Pleskotem, Ladislavem Lábusem aj.) v diskusi o postmoderní vlně, podílel se na regeneraci vinohradských obytných bloků a poté, co si získal reputaci citlivou rekonstrukcí rodného domu Gustava Mahlera v Kalištích, se prosadil i řadou obytných a administrativních staveb v Praze (ENTERPRISE ● a FUTURAMA ●).

Waltrovka, Walterovo náměstí 329/1, Praha
Vladimír Krátký, Luis Marques, 2016–2017

Kancelářské budovy Mechanica vznikly na místě původní legendární továrny Walter v Praze – Jinonicích. Mezi budovami O1 a O2 zůstala nejen z důvodů ochrany památek zachovaná původní výrobní hala označovaná Walter, navržená architektem Bartošem v roce 1928 (dnes slouží jako klinika). Stavby Mechanica a Walter kromě své primární kancelářské a medicínské funkce vytvářejí navíc účinnou hlukovou bariéru pro velké plochy bydlení, které jsou součástí celého nového areálu Waltrovky. Příkladná ukázka zacházení s industriální památkou.

Jaromír Krejcar

*25. července 1895, Hundsheim, Rakousko

† 5. října 1949, Londýn

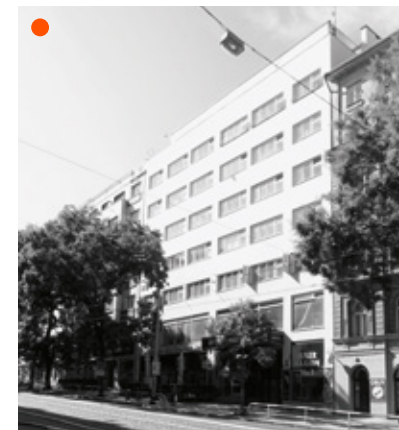
Studia: Státní průmyslová škola a AVU v Praze (Jan Kotěra)

Architekt a designér v Praze a v Moskvě (1933–35), pedagog VUT v Brně a Architectural Association v Londýně, československý delegát CIAM

Jeden z nejvýznamnějších architektů meziválečné avantgardy. Během krátké spolupráce v ateliéru Josefa Gočára (Legiobanka) přeložil Le Corbusierovy manifesty a vydal společně s Karlem Teigem sborník „ŽIVOT II“ (1922), který inicioval hnutí konstruktivismu a purismu v české architektuře. Navrhl vilu spisovatele Vladislava Vančury na Zbraslavi a Gibiánovu vilu v Bubenči. Obchodní dům s pasáží Olympic byl prvním příkladem radikálního funkcionalismu v pražském centru. V domě Jednoty soukromých úředníků na Vinohradech ●, který navrhl, si zřídil ateliér a byt se svou ženou Milenou Jesenskou, který byl centrem styků s Bauhausem. Po dokončení sanatoria Machnáč v Trenčianských Teplicích odešel do Moskvy, kde pracoval s Mojsejem Jakovlevičem Ginzburgem na sanatoriu v Kislovodsku. Po návratu do Prahy zvítězil v soutěži na státní pavilon v Paříži 1937. Po válce krátce vyučoval na VUT v Brně a po komunistickém puči emigroval do Londýna, kde vyučoval na Architectural Association.

Československý státní pavilon na světové výstavě v Paříži, Port de Suffren, Paříž Jaromír Krejcar, spolupráce: Antonín Tenzer, Zdeněk Kejř a Ladislav Sutnar, 1937

Bezprostředně po návratu ze Sovětského svazu Jaromír Krejcar přesvědčivě zvítězil v silně obsazené architektonické soutěži. Návrh komponoval jako vznášející se skleněný kubus s terasou a stožárem. Pavilon byl podepřen rámovou konstrukcí jen na čtyřech ocelových sloupech a ústřední prostor byl osvětlen plytkou kupolí. Stožár byl opatřen vyhlídkovou plošinou přístupnou vřetenovým schodištěm. Plášť byl proveden ze skleněných dílců a při večerním osvětlení zářil nad řekou Seinou. Instalace interiéru prezentovala vysokou technologickou úroveň našeho průmyslu, hospodářství a architektury. Pavilon vyvolal mezinárodní ohlas a stal se předzvěstí poválečné vlny tzv. high-tech architecture v 60. a 70. letech.

Jiří Vendelín Kroha

* 5. června 1893, Praha–Bubeneč

† 7. června 1974, Praha

Studia: ČVUT (Jan Koula, Josef Fanta)

Architekt, malíř, sochař, scénograf a designér, profesor VUT v Brně a ČVUT v Praze

Na počátku své dráhy se vedle architektury věnoval divadelní tvorbě, než si vydobyl prestiž dynamickými stavbami v Mladé Boleslavi. V roce 1925 se stal profesorem VUT v Brně, které svou pedagogickou činností výrazně ovlivnil. Do výuky uvedl sociologické analýzy, které vyústily výstavami sociologického a ekonomického fragmentu bydlení. Jeho brněnské období provází stavba vlastního domu, Patočkovy vily (1935–1936) ● a obytné domy v Brně – Táboře. Po válce se stal vůdčí osobností socialistického realismu (sídliště Nová Dubnica a teoretické ústavy lékařské fakulty v Olomouci).

Zemská průmyslová škola, Havlíčkova 456/1, Mladá Boleslav

Jiří Kroha, 1922–1927

Dnešní Střední průmyslová škola v Mladé Boleslavi představuje vynikající příklad stavby první poloviny 20. let. V návaznosti na tradici českého kubismu zde Jiří Kroha vyvinul osobitý kubo-dynamický sloh, který propůjčuje stavbě výrazný charakter. Komplikované provozy učeben a dílen komponoval do složitého asymetrického organismu s plastickými a prostorovými kvalitami. V podobném duchu realizoval také obytné domy v Kosmonosích, nemocenskou pokladnu a hotel Věneček v Mladé Boleslavi a muzeum v Benátkách nad Jizerou.

Ivan Kroupa

* 19. září 1960, Kolín

Studia: ČVUT (Dagmar Rybářová)

Architekt a designér v Praze, profesor Vysoké školy uměleckoprůmyslové

Architekt, který získal hned po studiích zkušenosti v Londýně, Paříži, Barceloně a Stuttgartu a v 90. letech se brzy prosadil mezi výrazné tvůrce nastupující generace. Nejprve designem nábytku a interiéry (České centrum v Paříži, ambasáda v Madridu aj.), později vilami v Praze a okolí, tiskárnou Karmášek v Českých Budějovicích nebo Hemodialyzačním centrem Bulovka B. Braun aj. Poslední realizovanou prací, která vyvolala kontroverzi s památkovým dohledem, je druhá budova Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze – Mikulandské ulici.

Centrum současného umění DOX, Poupětova 793/34, Praha
Ivan Kroupa, 2004–2007

Původní průmyslový areál zámečnictví Páv proměnil mecenáš a kulturní manažer Leoš Válek ve významné nezávislé centrum současného umění a kultury. Architekt si počínal se zachovanou substancí industriální architektury velmi ohleduplně – svými intervencemi propojil velkorysími lapidárními prostory dvě tovární budovy dohromady, a vytvořil tak jednotící, avšak rozmanitě členitý komplex, který obsahuje výstavní prostory, přednáškové sály, depozitáře, kavárnu, obchod apod. V roce 2016 byl komplex na střeše doplněn dřevěnou vzducholodí od Martina Rajniše.

Max Hans Kühne

*3. června 1874, Drážďany

†9. července 1942, Drážďany

Studia: AVU Drážďany (Paul Wallot)

Architekt v Drážďanech

Společně se svým tchánem Williamem Lossowem představoval již před první světovou válkou jednu z nejvýznamnějších architektonických kanceláří v Sasku. Tato etapa započala výstavbou pavilonů pro německou uměleckou výstavu v Drážďanech (1906), která pokračovala synagogou v Görlitzu, činoherním divadlem v Drážďanech a vyvrcholila stavbou největšího evropského nádraží v Lipsku (1909–1915). V severních Čechách postavil své nejvýznamnější dílo – správní budovu chemické společnosti v Ústí nad Labem (1929–1930) a obchodní domy Triest a JEPA v Teplicích.

**Správní budova Spolchemie, Revoluční 86, Ústí nad Labem
Lossow&Kühne, 1929–1930**

Stavba nové správní budovy chemického průmyslu byla inspirována pozdní expresionistickou hamburskou architekturou. Desetipodlažní budova byla ve své době jednou z nejvyšších v republice. Konstrukce je ze železobetonového skeletu s vyztuženými kosými nárožními nosníky, které propůjčují deskové stavbě expresivní výraz. Symetrický vstup s monumentalizujícím portikem je ještě zdůrazněn skupinou figurálních plastik ve 3. podlaží od sochaře Huga Lederera. Toto podlaží je reprezentativně vybaveno v duchu art deco a slouží jako ředitelství.

Pavel Kupka

*5. července 1936, Opava

†22. května 2019, Praha

Studia: ČVUT (František Kittrich, Otakar Štěpánek, František Čermák)

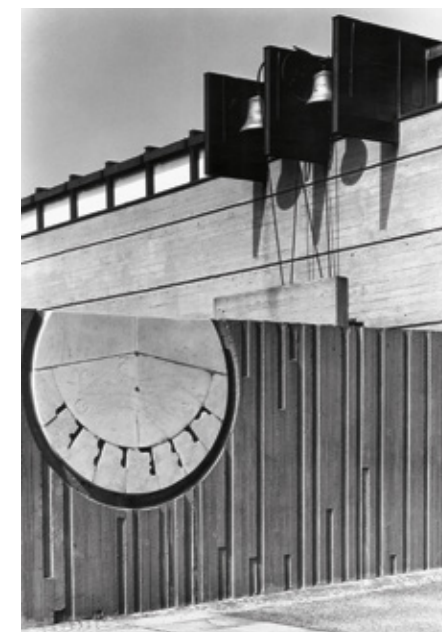
Architekt a památkář v Praze

Architekt, který zasvětil svou profesionální dráhu obnově významných historických objektů v Praze: je autorem rekonstrukcí Hartigovského paláce, Lichtenštejnského paláce, Anenského kláštera, Toskánského paláce a Nostického paláce. Většinu těchto prací doprovázela spolupráce s jeho kongeniálním přítelem, sochařem Karlem Neprašem. Vedle toho se Kupka podílel na dostavbě okolí Národního divadla, kde je jeho rukopis čitelný v obou zadních objektech za Malou scénou. Svou vlastní architektonickou invenci prokázal ve stavbě obřadní síně ve Svitavách.

Smuteční obřadní síň, Nádražní 2113/8a, Svitavy

Pavel Kupka, Bohumil Blažek, Markéta Lierová, 1968–1971

Jeden z nejzdařilejších příkladů brutalistické vlny v české architektuře, vzniklý v době relativní svobody Pražského jara. Stavba je koncipována z pohledového betonu, do něhož jsou v exteriéru vkomponovány reliéfy Karla Nepraše. Kontrast mezi masivními betonovými stěnami a prosklenými plochami orientovanými k pohledům na městské panorama a přírodní scénérii a nápadité řešení osvětlení bazilikálního prostoru dodává stavbě v interiéru i exteriéru specifickou intimní a zároveň důstojnou atmosféru.

Radko Květ

* 11. října 1954, Třebíč

Studia: VUT (Jaroslav Drápal)

Architekt v Brně

Odbornou praxi získal v 80. letech v Brno projektu a po Sametové revoluci si založil vlastní ateliér. Zpočátku byl ovlivněn postmodernou (radnice v Brně-Žabovřeskách) a tendenci k hightech (informační centrum Přírodovědecké fakulty MU v Brně). Později směřoval k řešením hledajícím harmonii krajiny a architektury, která vyvrcholila stavbou Archeoparku Pavlov, odměněnou řadou prestižních cen. Věnoval se také úpravě historických zahrad v Litomyšli a v Karviné (se zahradním architektem Zdeňkem Sendlerem).

Archeopark Pavlov, 23. dubna 264, Pavlov

Radko Květ a Pavel Pijáček, Architektonická kancelář Radko Květ, 2016

Stavba se nachází na významné archeologické lokalitě, z níž pochází Věstonická venuše. venuše. Je citlivě zasazena do jedinečného krajinného rámce Pálavy. Hlavní část muzea se nachází pod zemí a evokuje jeskyni a atmosféru života pravěkého člověka. Vnitřní kontinuální prostory v několika úrovních jsou originálně osvětleny kombinací umělého osvětlení a denního světla, přicházejícího z malých betonových staveb nad terénem. Tyto stavby vytvářejí v krajině expresivní dramatickou konstelaci konvenující s morfologií terénu. Vnitřní instalace má snahu ponechávat archeologické vykopávky na původních místech. Jedna z nejúspěšnějších muzejních instalací z posledních let.

Ludvík Kysela

*25. dubna 1883, Kouřim

† 10. února 1960, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz)

Architekt v Praze

Bratr designéra Františka Kysely vstoupil do povědomí krátce před první světovou válkou svými kubistickými domy v Karmelitské ulici na Malé Straně. Po válce pracoval ve stavebním oddělení magistrátu a byl autorem řady významných obchodních paláců v centru města – Lindtův dům, Pojišťovna Praha (později Dětský dům), pasáž Alfa a obchodní dům Baťa –, které vzbudily mezinárodní pozornost.

Lindtův dům, Václavské náměstí 773/4, Praha

Ludvík Kysela, 1924–1927

Lindtův dům byl prvním konstruktivistickým obchodním domem s proskleným průčelím a ateliérovou nadstavbou v nejvyšším patře, postaveným v centru Prahy. Dům obsahuje obchodní pasáž v parteru, sál s galerií v suterénu a v patrech obchodní místnosti. Obchodní pasáž v přízemí má stále původní zlatené zámečnické detaily a mozaiku dlažby. V sousedství postavil Ludvík Kysela krátce nato společně se stavební kanceláří firmy Baťa obchodní dům ●. Tím vznikl komplex moderních prosklených obchodních domů na Václavském náměstí.

Ladislav Lábus

*21. listopadu 1951, Praha

Studia: ČVUT (Jaroslav Paroubek)

Architekt v Praze, profesor ČVUT

Autor obchodního centra na Lužinách, domu pečovatelské služby v Českém Krumlově, hotelu Karlov v Benešově, řady rodinných domů v Praze a okolí, a především zdařilých rekonstrukcí – obytného domu Na Smetance, obchodního a obytného domu Langhans ●, Paličkovy vily na Babě, vily Lídy Baarové na Hanspaulce, Edisonovy transformační stanice a Jízdárny Pražského hradu.

Rekonstrukce Jízdárny Pražského hradu, 2006

Ladislav Lábus, 2006–2007

Jízdárna, kterou v 50. letech upravil Pavel Janák jako reprezentativní výstavní síň v komplexu Pražského hradu, vyžadovala rekonstrukci, která by odpovídala současným technickým a funkčním parametrům, přičemž byly zvýšeny standardy šaten, hygienického vybavení i klimatických a světelných poměrů, které jsou dnes požadovány. Projekt také dbal na akustické úpravy a na design svítidel. Tato rekonstrukce umožňuje využívat tento prostor pro prestižní výstavy odpovídající místu.

Jiří Lasovský

* 15. května 1926, Olomouc

Studia: Střední průmyslová škola dřevařská ve Valašském Meziříčí (Josef Místecký, Jaroslav Hlaváč) a Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze (Jan Sokol, Otto Rothmayer)

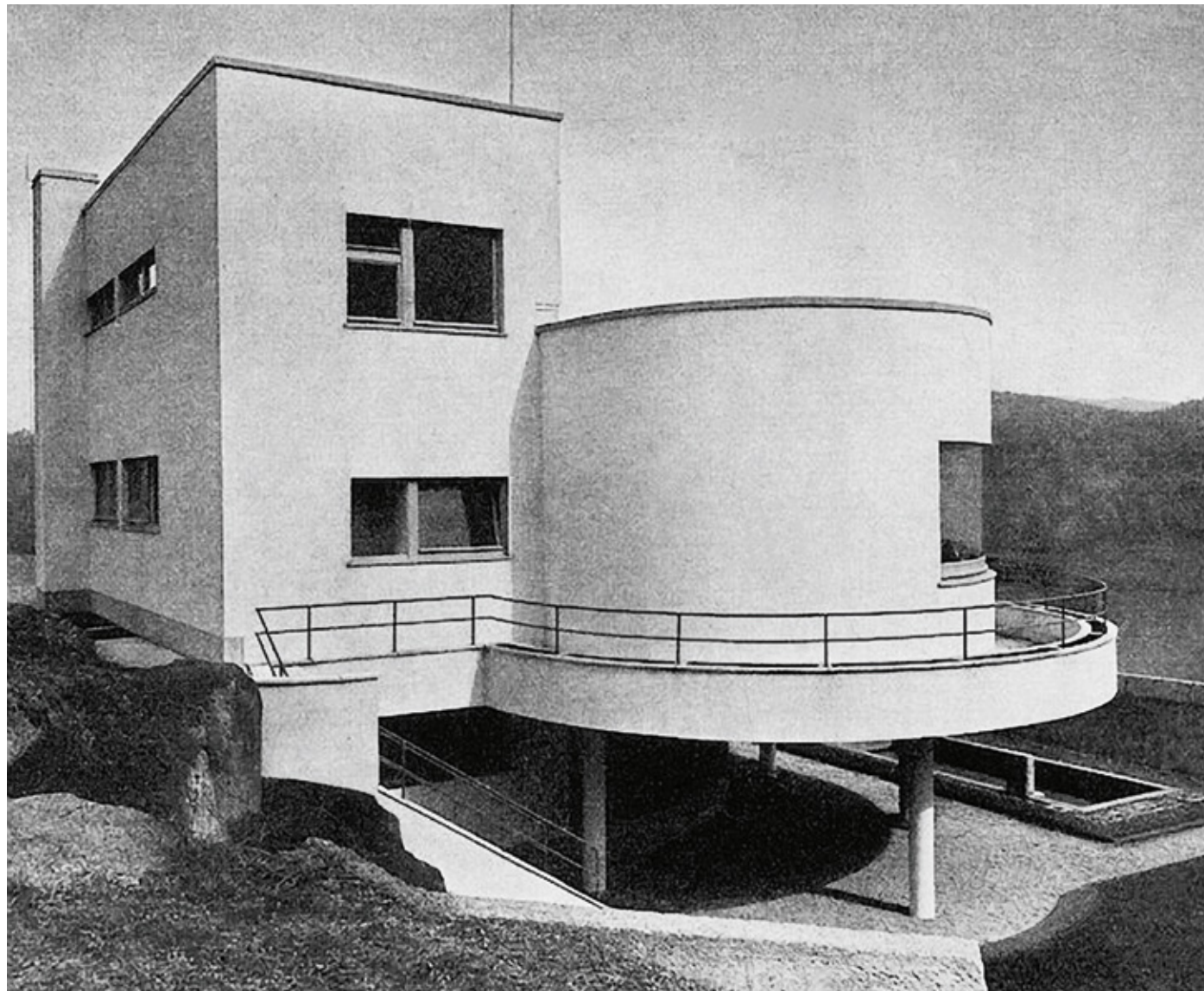
Architekt a urbanista v Praze

Po studiích nastoupil do Pražského projektového ústavu, kde jako spoluautor od počátku 60. let ovlivnil podobu významných pražských sídlišť – Invalidovny, Pankráce a Jižního Města. V nich se projevila snaha o navázání na poválečný vývoj v západní Evropě připojením obchodních pavilonů s pěšími zónami a řádkovou zástavbou v zeleni. Na počátku 70. let společně s Ladislavem Vrátníkem navrhl skupinu rodinných domů U Palaty na svahu pod Strahovem, půvabně vloženou do terénu a sledující skandinávské vzory. Jde o jeden z nejlepších příkladů individuální skupinové bytové výstavby té doby.

Skupina rodinných domů U Palaty, Na Hřebenkách 90, Praha 5
Jiří Lasovský, Ladislav Vrátník, Václav Baroch, 1968–1973

Období Pražského jara na krátkou dobu otevřelo možnosti individuálnější družstevní výstavby obytných i rodinných domů. Odrazem této tendence je i skupina osmnácti domů U Palaty, navazující svou členitou strukturou na skandinávské příklady. Pultové střechy a stěny z režného zdiva, částečně z červených a částečně z bílých cihel, v kombinaci se dřevem a betonovými doplňky, vytvářejí pestrou texturu celého komplexu. Interiéry bytů mají split-level, posunutě úrovně v jednom obytném prostoru, což jim dodává zajímavost a atraktivnost v půvabném prostředí smíchovského svahu.

Heinrich Lauterbach

*2. března 1893, Vratislav, původně Německo, dnes Polsko

† 16. března 1973, Biberach an der Riß, Německo

Studia: Akademie umění a uměleckých řemesel Breslau

(Theodor von Gosen) a Vysoká škola technická v Darmstadtu

a v Drážďanech (Martin Dülfer) a Akademie umění v Berlíně (Hans Poelzig)

Architekt ve Vratislavi, Stuttgartu, Kasselu a Biberachu, profesor Werkakademie v Kasselu a člen Akademie der Künste v Berlíně. Ve své tvorbě vycházel z inspirace dílem Hanse Poelziga, avšak brzy navázal na aerodynamickou nótu profesorů Vratislavské akademie Adolfa Radinga a Hanse Scharouna, s nimiž se podílel na stavební výstavě „WUWA 1929“ ve Vratislavi. Po válce autor experimentálního domu na výstavě „Constructa Hannover 1951“, studentského domova v Marburgu a školy v Steinatalu. Společně s Jürgenem Joedickem autor první monografie o Hugovi Häringovi.

Vila Jaroslava Háška, Průběžná, Jablonec nad Nisou

Heinrich Lauterbach, 1930–1931

Vilu, kterou lze označit za jeden z nejhodnotnějších funkcionalistických domů na našem území, si nechali postavit čerství novomanželé Háskovi, které zaujal vzorový dům na výstavě rodinného bydlení WUWA ve Vratislavi od Heinricha Lauterbacha. Architektovi se zde podařilo bezesbytku naplnit dobový funkcionalistický ideál harmonického spojení domu a přírody, s níž byli majitelé v kontaktu i uvnitř domu, kde jim dlouhá pásová okna poskytovala působivý výhled na horský masiv Ještědu. V zahradě byla původně umístěna socha pražského sochaře Karla Lidického. Dům je vynikající ukázkou tzv. aerodynamické větve funkcionalistické architektury. Nedaleko odtud postavil Lauterbach vzápětí vilu pro německého lékaře doktora Schmelowského.

Evžen Linhart

*20. března 1898, Kouřim

†29. prosince 1949, Praha

Studia: ČVUT (Rudolf Kříženecký, Josef Fanta, Antonín Engel)

Architekt a designér v Praze

Skromný, ale významný představitel poetismu skupiny Devětsil. Upozornil na sebe již prezentací puristických projektů studentů pražské techniky v roce 1921. Po absolutoriu ČVUT pracoval jako architekt ve stavebním oddělení pražského magistrátu. Vlastním domem uvedl do praxe lingvistiku Le Corbusierovy architektury. Na výstavě Baba 1932 přispěl obytným domem navrženým společně s Antonínem Heythumem. V polovině 30. let zvítězil v soutěži na Benešovo gymnázium v Dejvicích, jímž znovu prokázal svůj mimořádný talent. Po válce pracoval jako ministerský rada na ministerstvu školství a národní osvěty. V roce 1946 společně s Václavem Hliským zvítězil v soutěži na kolektivní dům v Litvínově, čímž byl uskutečněn sen meziválečné levicové avantgardy.

Vlastní vila, Na Viničních horách č.p. 774/46

Evžen Linhart, 1927–1929

V roce 1927 navštívil Evžen Linhart se svou ženou výstavu Werkbundu ve Stuttgartu a poté i Le Corbusierovy vily v Paříži a okolí. Po návratu navrhl svou vlastní vilu ve čtvrti Hanspaulka, v níž uvedl Le Corbusierovy principy do českého prostředí. Průčelí domu jsou řešena v proporcích zlatého řezu, obytný prostor má dvě úrovně propojené rampou. Architektovo obydlí doplňuje jeho ateliér. Vynikající ukázka vlivu Le Corbusiera na české prostředí ve 20. letech.

Dirk Lohan

* 14. února 1938, Rathenow

Studia: IIT Chicago (Ludwig Mies van der Rohe)

Architekt v Chicagu

Dirk Lohan vystudoval architekturu u svého dědečka Ludwiga Miese van der Rohe, u něhož poté pracoval na projektu Národní galerie v Berlíně, mrakodrapu IBM v Chicagu a Toronto Dominion Centre. Ve svém díle věrně navazuje na rodinný odkaz a stal se také expertem na renovace Miesových staveb. Československo poprvé navštívil v lednu 1969 u příležitosti výstavy Ludwiga Miese van der Rohe v Domě umění v Brně a první konference k obnově vily Tugendhat.

Nákupní galerie Atrium, Karlovo náměstí 10 Dirk Lohan, 2000–2002

Volná parcela na nároží Resselovy třídy a Karlova náměstí byla již koncem 30. let předmětem užší soutěže na obytný dům, které se zúčastnili Richard F. Podzemný, Antonín Tenzer, Jan H. Pokorný, Kamil Ossendorf a další. Hledání řešení tohoto klíčového bodu Karlova náměstí se opakovalo na konci 80. let, kdy vznikly projekty Aleny Šrámkové a Ladislava Lábusa. Nakonec na přelomu tisíciletí zakázku získala chicagská kancelář Lohan Associates. Její návrh rezonuje jazyk architektury Ludwiga Miese van der Rohe.

Adolf Loos

* 10. prosince 1870, Brno

† 23. srpna 1933, Kalksburg

Studia: Státní průmyslové školy v Brně (Germano Wanderley) a Liberci,

Vysoká škola technická v Drážďanech

Architekt, designér, teoretik a esejista ve Vídni, Paříži, Plzni a Praze

Klíčová osobnost ve vývoji české i evropské moderní architektury. Svou dráhu začal ve Vídni jako žurnalista esejemi v „Die Neue Freie Presse“, poté interiéry pro intelektuální vrstvu, a teprve potom stavbami – vila Karma na Ženevském jezeře a obchodní dům Goldman a Salatsch, v nichž demonstroval svou bezozdobnou architekturu. Provokativní přednáškou a esejí „Ornament je zločin“ vyvolal diskusi v celém evropském prostoru. Originálním přínosem byl i jeho Raumplan, v němž navrhoval komponovat prostory s kubaturou, odpovídající jednotlivým funkcím mezi sebou propojeným. Tento princip završil v Müllerově vile v Praze. Je také autorem vily Tristana Tzary v Paříži a řady interiérů v Plzni ●. Teoretické stati shrnul v knize „Ins Leere gesprochen“.

Müllerova vila, Nad hradním vodojemem 642/14, Praha
Adolf Loos (spolupráce Karel Lhota), 1928–1930

Zde se podařilo demonstrovat hlavní principy Loosovy tvorby: princip ekonomie – stavba je úsporně vkomponována do terasovitě uspořádaného kubusu, a princip prostorového plánu (Raumplan) – „moje architektura není koncipovaná v plánech, nýbrž prostorech (kubusech)... Nenavrhují žádné půdorysy řezy, navrhují prostory. U mě neexistuje žádné přízemí, první patro a podobně... U mě jde pouze o související kontinuální prostory, pokoje, předsíně, terasy atd., patra se prolínají a prostory na sebe navazují. Každý prostor potřebuje jinou výšku, jídelna je přece vyšší než spíž, proto jsou stropy prokládány v různých úrovních. Spojit tyto prostory tak, aby výstup a sestup byl nejen nepozorovatelný, ale zároveň aby byl i účelný, v tom spočívá... Pro ostatní velké tajemství, zatímco pro mě je to velká samozřejmost.“ (Adolf Loos)

Ladislav Machoň

*28. dubna 1888, Praha

22. prosince 1973, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz a Josef Fanta),

Uměleckoprůmyslová škola (Jan Kotěra)

Architekt, urbanista, památkář a designér

Kotěřův žák, který delší dobu vedl kancelář svého učitele, po jehož úmrtí dokončil stavbu Právnické fakulty. Na počátku vlastní tvorby vytvořil kubistickou továrnu Materna v Holešovicích, ve 20. letech autor veřejných staveb v Pardubicích, bytových staveb (vila brí Čapků – Vinohrady, vila sochaře Španiela na Ořešince) a zahradních měst (kolonie Domov na Žižkově). Velkým počinem v jeho tvorbě byla rekonstrukce Klementina pro národní a technickou knihovnu. Od konce 20. let se jeho tvorba vyvíjela směrem k funkcionalismu (Československý pavilon ve Filadelfii, pošty v Luhačovicích a v Praze na Letné, sokolovna v Hostivaři, vily na Babě a v Jevanech). Byl také autorem interiéru populárního automatu Koruna a v neposlední řadě Komenského památníku v Naardenu. Autor velké výstavy „Architektura v českém národním dědictví“ v paláci U Hybernů v Praze 1953.

Palác Passage, Třída Míru 60, Pardubice

Ladislav Machoň, 1923–1925

Čtyřkřídlový domovní blok s vnitřní zastřešenou obchodní pasáží a uliční fasádou s balkony se skupinou sochařských alegorií řemesel, dekorativními pásy z neglazované keramiky a robustním kšiltem korunní římsy, představuje zhmotnění maloměstského snu o velkoměstské eleganci ztvárněné internacionálním jazykem art deco. Prostor pasáže je zaklenutý prosklenou valenou klenbou vyztuženou zděnými pásy. Koridor průchodu s dochovanou původní mozaikovou dlažbou charakterizuje střídavý rytmus vepsaných hmot půlkruhových rizalitů schodišťových traktů postranních křídel domu a výkladců a zapuštěných vstupů jednotlivých obchodů. Civilistní sochy s náměty živností (Rybář, Textilák, Truhlář, Slévač) pocházejí od sochaře Karla Dvořáka, keramické obklady s mašinstickými motivy jsou prací Karla Pokorného.

Věra Machoninová

*27. září 1928, Strakonice

Studia: ČVUT (Josef Kittrich)

Architektka a designérka v Praze

Přední česká architektka druhé poloviny 20. století. Od poloviny 50. let se společně se svým manželem začala odklánět od doktríny socialistického realismu, jehož byl Vladimír Machonin jako šéfredaktor časopisu „Sovětská architektura“ původně jedním z čelných propagátorů. Po vítězství v soutěži na kulturní dům v Jihlavě nastoupili cestu k návratu k moderní tradici české architektury a k hledání souvislosti se světovým vývojem. Jejich následující stavby – festivalové kino a hotel Thermal v Karlových Varech, obchodní dům Kotva a dům bytové kultury na Pankráci, velvyslanectví ČSSR v Berlíně, vila režiséra Otomara Krejči v Bubenči a vlastní dům Na Hřebenkách – jsou významným dokladem ohlasu Pražského jara v architektonické tvorbě.

Hotel Thermal, I. P. Pavlova 2001/11, Karlovy Vary
Věra Machoninová a Vladimír Machonin, 1964–1976

Architektonickou soutěž na stavbu nového lázeňského hotelu s kinem vyhráli manželé Machoninovi. Komplex se dělí na tři provozní celky – hotel, sanatorium a festivalové sály. Byl totiž určen nejen pro ubytování lázeňských hostů, ale také pro filmové festivaly a další kulturní akce. Na třípodlažní rozšířenou podnož, z níž vyrůstá ještě korpus festivalových promítacích sálů, je postaven výškový dům vlastního hotelového ubytování. Celý komplex uzavírá promenádu lázeňským údolím řeky Teplé, vedoucí od hotelu Pupp. Konstrukčně se jedná o ocelový skelet obložený tenkostěnnými betonovými panely s tryskaným povrchem v ocelových rámech. Architekti navrhli celý komplex včetně interiérového vybavení a dohledu nad kvalitními výtvarnými doplňky. Hotel Thermal reprezentuje mimořádný architektonický počín, který vrátil do našeho prostředí mezinárodní standardy pro výstavbu hotelů.

Petr Malinský

* 10. dubna 1961, Praha

Studia: ČVUT (Dagmar Rybářová)

Architekt v Praze

Patřil ke skupině tzv. „Zlatých orlů“, kteří se hned po studiu angažovali v architektonické diskusi ve snaze přiblížit nás evropským standardům. Od roku 1989 je v rámci ateliéru DAM (společně s Richardem Doležalem) spoluautorem paláce EURO v Praze, rodinných domů v Praze, Interkantonní lesnické školy v Lyss ve Švýcarsku, kancelářské budovy Main Point Karlin či stavební úpravy Starého královského paláce a výstavní expozice Příběh Pražského hradu.

Palác Euro, Václavské náměstí 772/2, Praha

Richard Doležal, Petr Malinský, Martin Kotík, Petr Burian a Michal Pokorný 2002

Palác Euro prezentuje řešení dlouholetého problému uzavření dolní části Václavského náměstí, které se zvažovalo už pod vedením Josefa Gočára ve 20. letech v jeho škole. Gočár, a zejména jeho žák, F. M. Černý, doporučovali v tomto místě vertikální akcent, což však narazilo na odpor památkové péče i v 70. letech. Výsledkem je kompromis, který byl realizován po původním návrhu Martina Kotíka kanceláří DAM. Budova vyjadřuje své dvě základní funkce – kanceláře a obchodní prostory – a svou důstojnou formou ukončuje dolní uzávěr Václavského náměstí.

Miroslav Masák

*23. května 1932, Úvaly

Studia: ČVUT (Josef Kittrich)

Architekt v Liberci, profesor VUT v Brně

Jeho profesionální dráha je spojena s ateliérem Karla Hubáčka ve Stavoprojektu Liberec a ateliérem SIAL, v němž organizoval tzv. „školkou“, kterou prošla řada významných architektů další generace (Suchomel, Příkryl, Rajniš, Eisler, Baum, Zavřel, Vokáč aj.). V době Pražského jara inicioval také mezinárodní sympozium mladých architektů v Liberci s účastí architektů z východní i západní Evropy. V době Sametové revoluce se stal poradcem prezidenta Václava Havla a stál v čele nově založené Obce architektů. Poté vyučoval na VUT v Brně. Výrazná osobnost odporu proti normalizačnímu režimu a doby po Sametové revoluci.

Obchodní dům Máj, Národní třída 63/26, Praha
Miroslav Masák, John Eisler, Martin Rajniš, 1973–1975

Na přelomu 60. a 70. let bylo rozhodnuto postavit dva nové obchodní domy v centru Prahy, které realizovala švédská stavební firma SIAB. Obchodní dům Máj, původně nazvaný „O2“, byl navržen tak, že velkoprostorové obchodní plochy prostupují celý objekt od čela do Národní třídy až po halu s eskalátory. Průčelí do Spálené ulice je z větší části provedeno z betonových dílců. Rozdíl mezi vyšší a nižší částí budovy je vyřešen zkoseným skleněným „klimatronem“, který dodává nároží charakteristickou siluetu. Stavba je významným dokladem vlivu instrumentálního pojetí architektury Jamese Stirlinga z počátku 60. let v našem prostředí.

Erich Mendelsohn

*21. března 1887, Olštýn, původně Allenstein, Německo, dnes Polsko

† 15. září 1953, San Francisco, USA

Studia: Vys. školy technické v Charlottenburgu a Mnichově (Theodor Fischer)

Architekt v Berlíně, Londýně, Jeruzalémě a San Francisku,

profesor na University of California v Berkeley

Významný představitel německého dynamického expresionismu. Po té co vystavil své utopické skici v galerii Paula Cassirera, postavil Einsteinovu věž v Postupimi, která mu zajistila mezinárodní věhlas. Posléze realizoval řetězec obchodních domů po celém Německu (Gliwice, Berlín, Duisburg, Stuttgart, Breslau, Chemnitz aj.) a vlastní vilu v Berlíně. Po emigraci do Anglie vystavěl sanatorium v Bexhill-on-Sea a po příchodu do Palestiny vilu prvního izraelského prezidenta Chaima Weizmanna, Anglo-palestinskou banku v Jeruzalémě, kliniky v Jeruzalémě a Haifě a Schocken Library také v Jeruzalémě. V závěrečné americké etapě postavil v USA několik synagog, nemocnici a vilu Russela v San Francisku. Svěbytný představitel modernismu a expresionismu, zakladatel izraelské architektury.

Obchodní dům Bachner, Zámecká 1936/18, Ostrava

Erich Mendelsohn, 1932–1933

Obchodní dům Bachner (Horník, Prior) je jedinou realizací Ericha Mendelsohna v bývalém Československu a zároveň jeho poslední dílo v kontinentální Evropě před emigrací. V roce 1931 koupil obchodník Mořic Bachner část staré školní budovy na nároží ulic Zámecké a Puchmajerovy a pro stavbu moderně koncipovaného obchodního domu oslovil právě věhlasného berlínského architekta. Mendelsohn zde přišel s pojetím, které se liší od jeho předchozí expresionistické a dynamické tvorby, jak ji představuje např. známý obchodní dům Petersdorff v dnes polské Vratislavi. Přesto je OD Bachner ukázkou prvotřídní architektury. Keramický obklad zjemňuje celkový dojem velké hmoty stavby a zároveň byl odolný v nepříznivém ostravském ovzduší. Pásky oken jsou vysoko posazené, aby v interiéru pod nimi bylo místo pro skříň se zbožím. Každé prodejní patro bylo vyhrazeno pro určitý druh zboží – například dámskou módu, domácí potřeby, sportovní náčiní a tak dále.

Otakar Novotný

* 11. ledna 1880, Benešov

† 4. dubna 1959, Praha

Studia: Státní prům. škola a Uměleckoprůmyslová škola Praha (Jan Kotěra)

Architekt, designér a teoretik, profesor Uměleckoprůmyslové školy v Praze a dlouholetý předseda S.V.U. Mánes

Po studiu průmyslové školy a praxi v ateliéru Josefa Schulze na stavbě Umělecko-průmyslového muzea absolvoval školu Jana Kotěry na Uměleckoprůmyslové škole a poté byl vůdčím spolupracovníkem ateliéru svého učitele. Od roku 1904 byl samostatným architektem. Projevil se významně v době secese, racionalistické moderny a budovou S.V.U. Mánes ● i v době funkcionalismu. V závěru života se věnoval i teorii a vydal zásadní knihu o svém učiteli „Jan Kotěra a jeho doba“. Svůj pohled na teorii shrnul v knize „O architektuře“. Třetí z triumvirátu generace Gočár, Janák, Novotný. Byl autorem řady obchodních, obytných a sportovních staveb v Hradci Králové, východních Čechách, Benešově, Rakovníku, Újezdě nad Lesy, Zbraslavi, Znojmě a v Lounech.

Štencův dům, Salvátorská 931/8 a 1092/10, Praha
Otakar Novotný, 1909–1910

V roce 1908 absolvoval Otakar Novotný svoji svatební cestu do Nizozemska, která ho inspirovala k transferu cihelné architektury do českého prostředí. Štencův dům je vynikající ukázkou důstojné a skromné městské architektury, která může plnit řadu funkcí a sloužit po mnoho generací. Kombinuje obchodní, dílenskou a obytnou funkci pro svého majitele zinkografie a fotografického závodu a zároveň mecenáše českého umění a majitele tohoto závodu Jana Štence, který tiskl všechny grafiky Maxe Švabinského a dalších českých umělců. Dům se stavěl ve dvou etapách, nejprve užší část se třemi osami oken do roku 1910 a poté byl dům rozšířen. Fasádu tvoří pohledové režné zdvo, které v parteru doplňuje glazovaný obklad. Toto průčelí, ze kterého vystupuje balkon, jasně prokazuje inspiraci holandskou architekturou. V interiéru se nacházela Štencova grafická dílna, specializující se na knihy o výtvarném umění.

Oskar (Olár) Oehler

*8. ledna 1904, Přerov

†26. května 1973, Vídeň

Studia: Německá vysoká škola technická v Brně a v Praze, ČVUT

Architekt v Brně, Ostravě a Praze

Po praxi v ateliérech Bohuslava Fuchse, Jindřicha Kumpošta a Karla Kotase se prosadil se svou ženou Elly Oehlerovou jako originální tvůrce zvláště v průmyslové výstavbě. Je autorem vil v Praze, Teplicích nad Bečvou, Lipníku ●, obytného domu, Lipníku, obytného domu Zejda v Přerově, továren v Přerově a Holešově a hotelu Bílý kříž v Beskydech. Přestavěl také zámek Václava Diviše „Vysoký Hrádek“ v Březi u Týna nad Vltavou a obchod Kneisl v Ostravě ●. Po válce byl vedoucím projektantem v Báňské a hutní společnosti a navrhl několik obytných domů v Praze, hrudkovnu v Ejpovicích, přehradu na Kličavě a Žďákovského mostu.

Žďákovský most, Orlík nad Vltavou-Staré sedlo

Josef Zeman, Karel Vejmelka, Oskar Oehler, 1955–1967

Most překlenující údolí Vltavy je mimořádným dílem, které je jako jedna z mála inženýrských staveb druhé poloviny 20. století kulturní památkou. V době vzniku se jednalo o největší prostý plnostěnný dvoukloubový ocelový obloukový most na světě. Výjimečným způsobem se v krajině uplatňuje jeho konstrukčně-estetické řešení. Štíhlá horizontála ocelové mostovky je osazena na dvou prolamovaných železobetonových pilířích a podpírána obřím ocelovým obloukem a subtilními, v dálkových pohledech dojmově potlačenými vertikálami ocelových stojek. Oblouk je uložen na mohutných železobetonových sochařsky tvarovaných konzolách u pat pilířů. Architektura je podtržena promyšleným barevným řešením. Technické parametry konstrukce zůstávají dodnes mimořádné: rozpětí oblouku 379,6 m, celková délka 542,9 m, výška nad dnem údolí více než sto metrů.

Jaroslav Otruba

* 11. listopadu 1916 Olomouc

† 5. února 2007, Praha

Studia: ČVUT (Oldřich Blažíček, Alois Mikušovic, Antonín Mendl)

Architekt, designér a malíř v Praze

Po praxi během války v ateliéru Františka Stalmacha a Jana Hanuše Svobody dokončil studia až v roce 1945 a působil jako asistent v ústavu profesora Františka Čermáka, kde v roce 1953 obhájil doktorát z technických věd. Na přelomu 40. a 50. let realizoval budovu nádraží v Prostějově. V roce 1956 získal druhou cenu v soutěži na Národní divadlo v Brně a brzy nato i cenu v mezinárodní soutěži na náměstí Národů v Ženevě. Během politických prověrek na konci 50. let fakultu opustil, avšak brzy poté zvítězil v soutěži na Vřídelní kolonádu v Karlových Varech. Od 60. let si vydobyl významné postavení v oboru dopravních a inženýrských staveb (úřední budova Ministerstva dopravy na Žižkově, administrativní budova na Kubánském náměstí). Především se však stal hlavním architektem pražského metra, jehož koncepci i výtvarnou podobu ovlivnil – zejména populární puklice na trase metra A. Ve volných chvílích se věnoval i malířské tvorbě.

Pražské metro, linka A, Praha

Jaroslav Otruba, 1970

Stavba metra se plánovala pod vedením profesora Vladimíra Lista a inženýra Bohumila Belady již od poloviny 20. let. V polovině 60. let byla původní koncepce podpovrchové tramvaje, mimo jiné i zásluhou Jaroslava Fragnera, upuštěna ve prospěch metra ve větší hloubce. Tím došlo k záchraně mnoha památek, které by byly hloubením z povrchu vážně ohroženy. V osobě Jaroslava Otruby získala potom realizace metra odbornou autoritu mezinárodního formátu, která garantovala úspěch této gigantické stavby přes obtíže normalizace. Jaroslav Otruba propůjčil tomuto dílu jednotnou podobu (i když jednotlivé stanice projektovali různí autoři), která se jasně diferencuje v jednotlivých trasách, přesto však vykazuje formální jednotu. Na grafické úpravě se podílel výtvarník Jiří Rathouský.

Jaroslav Paroubek

* 16. června 1921, Domažlice

† 26. září 1997, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Ausobský, Jan Víšek, Josef Kittrich)

Architekt v Praze, profesor ČVUT

Již během studia se prosadil v několika veřejných architektonických soutěžích a stal se asistentem profesora Kittricha. V 60. letech se vypracoval mezi výrazné osobnosti, ovlivňující jak svými soutěžními úspěchy, tak i pedagogickou a spolkovou činností tehdejší architektonickou debatu. Po vítězství v soutěži na kulturní dům v Litvínově v roce 1960 získal v roce 1962 druhou cenu v soutěži na stadion Na Maninách a v roce 1969 v téže lokalitě soutěž na olympijský areál. Společně s Františkem Čermákem, Gustavem Paulem a Janem Čejkou byl autorem stavební fakulty ČVUT (1964–1970). Vedle družstevních domů ČVUT Na Kocínce byl i vedoucím kolektivu, který navrhl hotel Praha (1975–1981) ●, jenž byl roku 2014 zbořen. Jako pedagog se specializoval na typologii sportovních staveb.

Družstevní domy ČVUT

Na Kocínce 1740/8, 2139/5, Na Štáhlavce 1741/1a

Jaroslav Paroubek, Arnošt Navrátil, Jiří Turek, František Havlík a Zdeněk Kutnar
1968–1971

Trojice výškových osmipodlažních družstevních bytových domů pro zaměstnance fakulty stavební ČVUT, kterými bylo modernisticky dokončeno náměstí Na Santince, utvořené dříve spíše v tradičním duchu půlkruhovým blokem domů a starší zástavbou. Jde o zástavbu bodových domů, koncipovaných v duchu brutalismu. Montovaný skelet má sendvičový plášť s povrchem ze spárovaného zdiva s přiznáním betonových stropů a parapetních lišt. Domy jsou opatřeny „penthousey“, v nichž jsou situovány ateliéry. V jednotlivých podlažích jsou čtyři byty o různé velikosti až do čtyř pokojů.

Petr Pelčák

*3. května 1963, Brno

Studia: VUT Brno (Helena Zemánková)

Architekt a teoretik v Brně, profesor VUT (2008–2016)

Na začátku své dráhy pracoval ve Stavoprojektu Brno a krátce po Sametové revoluci získal zkušenosti v ateliéru Wilhelma Holzbauera ve Vídni. Poté založil společně s Petrem Hrušou Ateliér Brno, v jehož rámci postavili Říční lázně Riviéra v Brně, budovy povodí Moravy v Olomouci, obchodní dům Vaňkova v Brně aj., později od roku 2008 v rámci vlastního ateliéru navrhl přístavbu Filozofické fakulty a Fakulty informatiky MUNI v Brně, novou budovu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (s Ivanem Reimannem), archeologické centrum v Mikulčicích, úřední dům Vídeňská, obytné soubory v Brně aj. Dlouholetý předseda spolku Obecní dům Brno.

Centrum přírodovědeckých a technických oborů

Pasteurova 3632/15, Ústí nad Labem

Petr Pelčák, 2015–2020

Stavba vznikla na základě veřejné soutěže v roce 2015. Objekt ve tvaru L definuje veřejný předprostor univerzitního areálu. Otevřený vstup je umístěn v klínu obou křídel budovy a umožňuje průhled z předprostoru směrem k městské zeleni. V delším, nižším křídle je v přízemí umístěna menza a ve vyšších patrech pracovní pedagogy, zatímco v kratším, vyšším křídle jsou situovány učebny a laboratoře. Průčelí opatřené keramickým obkladem je členěno šikmými plochami meziokenních pilířů, což dodává stavbě plastický reliéf a hru světla a stínu.

Josip (Jože) Plečnik

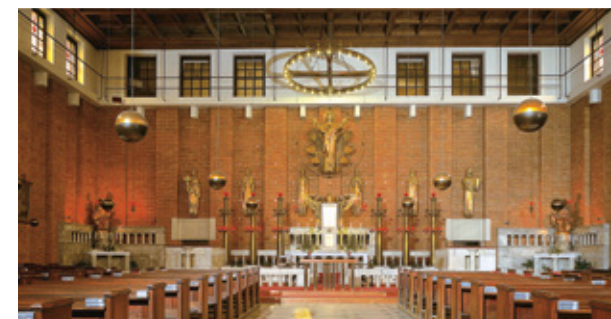
*23. ledna 1872, Lublaň

†7. ledna 1957, Lublaň, Slovinsko

Studia: AVU Vídeň (Otto Wagner)

Architekt ve Vídni, Praze a Lublani, profesor na UMPRUM
a na Univerzitě v Lublani

Josip Plečnik ve své tvorbě propojil moderní tradici Wagnerovy školy s klasickou tradicí italské architektury antiky a renesance a vernakulární tradice své slovinské vlasti. Po úvodní etapě ve Vídni, kde postavil Zacherlův dům a kostel sv. Ducha, dostal v Praze příležitost velkoryse přestavět komplex Pražského hradu jako sídla prezidenta Masaryka. V závěrečné etapě v rodné Lublani transformoval historické centrum města v moderní, s klasickým odkazem spojenou metropolí. Jako profesor Uměleckoprůmyslové školy v Praze vychoval pět desítek českých architektů a později celou poválečnou generaci architektů v Lublani.

Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně, nám. Jiřího z Poděbrad, Praha
Jože Plečnik, 1928–1932

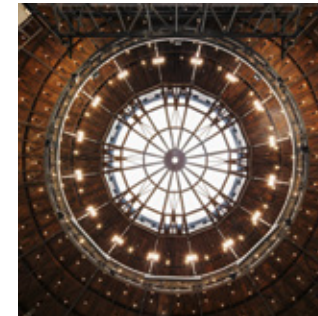
V soutěži na druhý vinohradský kostel byly většinou oceněny práce Plečnikových žáků. Ze schůze Společnosti architektů však vzešel jednomyslný požadavek, aby byla zakázka zadaná přímo Josipu Plečnikovi, který tento úkol po jistém zdráhání přijal. Jeho projekt prošel vývojem, který vyústil v závěrečný koncept velkorysého vnitřního prostoru, krytého kazetovým stropem, nad nímž se zvedá stéla zvonice s monumentální rosetou a hodinami, která je uvnitř protnutá rampou. Za stélou následuje zákristie a duchovní centrum. Pod prostorem oltáře je umístěna krypta s kaplí, jejíž čelní stěna je provedena z opuky původem z Pražského hradu. Na výzdobě oltářů spolupracoval Damjan Pešan. Sochy v západním průčelí jsou dílem Bedřicha Stefana. Vystupující kameny z kabřincového průčelí symbolizují kapky Ježíšovy krve.

Josef Pleskot

*3. prosince 1952, Písek
 Studia: ČVUT (Svatopluk Voděra)
 Architekt a urbanista v Praze

Jedna z vůdčích osobností generace, která začala studia v extrémně těžkých podmínkách na počátku normalizace, nicméně se pokusila vyvolat v 70. letech odbornou diskusi. Pleskot poté zklamán opustil pozici asistenta na ČVUT a v praxi, pod vedením Fragnerova žáka Zdeňka Edela, probudil svůj talent, který měl možnost vyrůst teprve ve svobodných podmínkách po Sametové revoluci. Autor radnice v Benešově, tunelu v Jelením příkopu na Pražském hradě, ústředí banky ČSOB v Praze-Radlicích ●, konverze industriálního komplexu v Ostravě-Vítkovicích, úpravy náměstí a obytných domů v Litomyšli, vinařského domu v Popovicích aj. V posledním čtvrtstoletí silně ovlivňoval svou tvorbou architektonickou diskusi a reprezentoval naši architekturu i mezinárodně.

Multifunkční aula Gong, Ruská 2993/20, Ostrava
 Josef Pleskot, 2011–2012

Původní plynojem Vítkovického areálu z poloviny 20. let ztratil svou funkci a jeho konverze se nabídla pro kulturní účely. Smyslem této koncepce bylo, aby substance byla zachována a budova mohla sloužit novému účelu. Architekt Josef Pleskot se ujal této úlohy a úspěšně ji zvládl velkorysým rozvrhem požadovaných funkcí – vstupní hala, víceúčelová galerie, občerstvení a hospodářské zázemí, konferenční místnosti, a především amfiteátr stupňovitého multifunkčního sálu s kapacitou 1527 diváků. Průmyslové centrum ostravské oblasti získalo tímto počinem významnou kulturní dominantu.

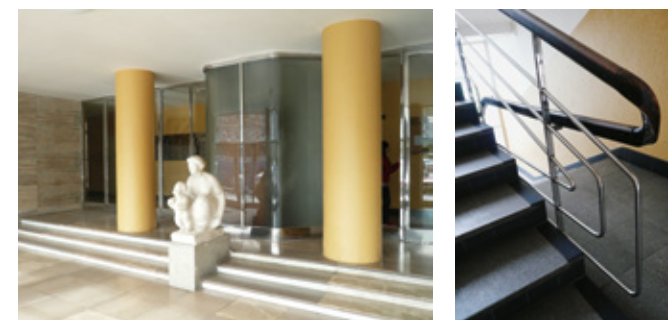
Richard Ferdinand Podzemný

* 16. března 1907, Křivé

† 17. ledna 1987, Praha

Studia: Státní průmyslová škola dřevařská Valašské Meziříčí
(Josef Místecký), Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Pavel Janák)
Architekt a urbanista v Praze

Po praxi v kanceláři Pavla Janáka vstoupil do architektury úspěchem v soutěžích na malý rodinný dům na Babě (společně s Kamilem Ossendorfem) a na sociální byty v Praze (společně s Antonínem Tenzerem a Kamilem Ossendorfem). Během 30. let postavil několik vil v Louňovicích, Českých Budějovicích, Praze-Kobylisích, Čisovicích a letní dům s ateliérem v Mnichovicích, a především luxusní obytný dům Zemské banky v Praze-Dejvicích, jednoho z ikonických příkladů českého funkcionalistického bydlení. Po válce realizoval v kolektivu s Václavem Hliským a Antonínem Tenzerem novou výstavbu Lidic, s Antonínem Tenzerem první etapu klinické nemocnice v Motole, samostatně kryté lázně v Praze-Podolí a polikliniku v Břevnově.

**Dům Zemské banky (Skleněný palác), nám. Svobody 728/1, Praha
Richard F. Podzemný, 1936–1937**

Obytný dům s pěti schodištvými sekcemi vytváří čelo náměstí Svobody. Vstup je organizován z elegantního vestibulu uprostřed hlavního průčelí a z něho se v parteru rozvíjí prosvětlený koridor, v němž jsou řazeny jednotlivé schodištvé sekce s výtahy. Půdorysy bytů jsou navrženy tak, že vnitřní haly mají přímé osvětlení a provětrání. Průčelí střídá pásová okna se zimními zahradami a lodžie. V suterénu jsou podzemní garáže a střešní terasa slouží jako sluneční lázně.

Josef Poláček

* 27. března 1899, Boršov

† 20. prosince 1946, Brno

Studia: Státní průmyslová škola v Brně (Jaroslav Syříště),

Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Pavel Janák)

Architekt a designér v Brně

Architekt na městském stavebním úřadě, který se zasloužil o vysokou úroveň sociálního bydlení v Brně. Autor obytného domu Dr. Pura (1936–37) ●, bytových souborů v Husovicích, Králově Poli, na Starém Brně a v Košicích, řady škol v Brně, Přerově, Kyjově, rekonstrukce Nové radnice v Brně, bankovních domů v Kolině, Nymburce, Velkém Meziříčí, Boskovicích a První moravské spořitelny v Brně, rodinných domů v Kroměříži, Vyškově, Kyjově, Přerově, Novém Smokovci a vlastního obytného domu v Brně.

Sídlíště sociálních bytů, Skácelova, Brno – Královo Pole Josef Poláček, 1930–1932

Prostřednictvím čtyřměsíčního studijního pobytu v Nizozemsku a účasti na druhém kongresu CIAM ve Frankfurtu nad Mohanem 1929 byl Josef Poláček velmi dobře informován o tendencích nového sociálního bydlení v Evropě. Tuto zkušenost potom zúročil po zavedení zákona o stavebním ruchu z roku 1930 v brněnských sídlíštích v Husovicích, a zejména v největším souboru v Králově Poli. Řádkovou zástavbu obytných domů s malými byty lemuje jednopatrová linie podél hlavní Skácelovy ulice. Tento hřebínkový systém byl inspirován frankfurtským sídlíštěm Hellerhof. Nejvýznamnější příklad brněnské sociální výstavby meziválečné éry.

Karel Prager

* 24. srpna 1923, Kroměříž

† 31. května 2001, Praha

Studia: Státní průmyslová škola Brno (Adolf Erben, Jaroslav Oplť),
ČVUT (Antonín Ausobský, Oldřich Starý)

Architekt a designér v Praze

Architekt, který byl eminentním představitelem technologických inovací v architektuře druhé poloviny 20. století. Začátek jeho kariéry ho zastihl v době socialistického realismu, ze kterého se brzy vymanil a ve stavbě Makromolekulárního ústavu AV ČR navázal na soudobé směry americké architektury. Dalším jeho významným počinem byla nástavba bývalé pražské burzy pro parlament (dnes druhá budova Národního muzea) ●, kde konstrukce z Vierendeelových nosníků byla vynesena hydraulicky nad střechu původní budovy z konce 30. let. Krátce na to vyvolal pozornost futuristickým návrhem zástavby Košíř. Na přelomu 70. a 80. let dokončil přestavbu okolí Národního divadla tzv. Novou scénou, jejíž objem je komponován ze skleněné mozaiky velkoprostorových tvarovek Stanislava Libenského. V 60. letech ovlivňoval pozitivně podobu časopisu „Architektura ČSR“.

Ústav makromolekulární chemie, Heyrovského náměstí 1888/2, Praha
Karel Prager, 1958–1965

Budova je situována na ose sídliště Petřiny jako point de vue. Ve druhé polovině 50. let byl původní koncept dominantního vertikálního akcentu v duchu stalinismu a Karel Prager ho nahradil moderním konceptem s asymetrickou kompozicí. Po vzoru Lever House na Park Avenue v New Yorku je stavba sestavena z nízké, mírně zaoblené dvoupodlažní podnože se společenskými prostory, na něž navazuje šestipodlažní štíhlý deskový hranol, v němž jsou umístěny vlastní výzkumné laboratoře. Nad skeletovou konstrukcí je bezprůvlakovými stropy fixováno průčelí jako závěsová stěna tzv. curtain wall z bezbarvého skla a modrozeleného kovu s aluminiovým rástrem. Vnitřní rozdělení laboratoří je provedeno z lehkých montovaných příček. Štítové stěny s plytkým plastickým reliéfem jsou provedeny z keramické mozaiky. Karel Prager tuto stavbu prosadil novou soudobou a se světem kompatibilní koncepcí s velkým osobním nasazením, a určil tak směřování české architektury do období Pražského jara.

Emil Přikryl

*28. prosince 1945, Bílovec

Studia: ČVUT (František Cubr) a AVU (František Cubr)

Architekt v Liberci (SIAL) a Praze, profesor AVU

Po studiích, kde ho na obou školách nejvíce ovlivnil profesor Cubr, nastoupil do „školky“ ateliéru Karla Hubáčka v Liberci. Po užší soutěži postavil v Praze-Troji vilu Věry Chytilové a kameramana Jaroslava Kučery. Ihned po Sametové revoluci se stal profesorem Akademie výtvarných umění, kde po tři desetiletí výrazně ovlivňoval výchovu českých architektů. Autor rodinných domů v Bílovci, obchodního domu Uran v České Lípě a dostavby galerie Benedikta Rejta v Lounech, spoluautor obytného domu na výstavě IBA v Západním Berlíně (s J. Eislerem a J. Suchomelem).

Galerie Benedikta Rejta, Pivovarská 34, Lounech
Emil Přikryl, 1992–1998

Konverzi a přístavbu bývalého pivovaru v historickém prostředí Lounech v blízkosti chrámu sv. Mikuláše od Benedikta Rejta pojal architekt originálním způsobem. Vstup zorganizoval přes piazzettu se sloupovím. Odtud je přístup do vlastní galerie komponované na svahu hradebního valu směrem k řece Ohři. Vnitřní prostory, originálně prosvětlené a provedené v pohledovém betonu, nabízejí atraktivní možnosti prezentací uměleckých sbírek této významné galerie. Je to příklad velmi decentního pochopení vztahů historické substance a její moderní přístavby.

Martin Rajniš

* 16. května 1944, Praha

Studia: ČVUT (Jindřich Krise) a AVU (František Cubr)

Architekt v Praze, profesor UMPRUM a TU v Liberci,
zakladatel Hutě architektury

Byl jedním ze zakladatelů „školky“ SIALu v Liberci. Společně s Miroslavem Masákem a Johnem Eislerem postavil obchodní dům Máj na Národní třídě. Na konci 70. let založil první soukromé architektonické studio a na světové výstavě ve Vancouveru navrhl pavilon dopravy. Po Sametové revoluci byl zvolen jedním z trojce předsedající Obci architektů (Masák, Rajniš, Šrámková). V 90. letech se věnoval převážně regeneraci Smíchova a později se orientoval k udržitelným formám ve výstavbě (Golf klub Kácov ●). Za své dílo obdržel v Paříži v roce 2014 cenu Global Award for Sustainable Architecture.

Věž Ester, Ul. Gdalyahu Alon, Jeruzalém, Izrael
Martin Rajniš, Tomáš Kosnar, Zbyněk Šrůtek, 2017

V posledních deseti letech své tvorby, po založení Huti architektury Martina Rajniše, se věnoval především ekologickým stavbám z přírodních materiálů a lehkých udržitelných konstrukcí. V tomto duchu realizoval několik dřevěných rozhleden po celé republice. K výročí sta let vzniku Československa a sedmdesáti let od založení státu Izrael vytvořil v Jeruzalémě rozhlednu ve tvaru kaktusu, symbolizující schopnost židovského národa proměnit poušť v rozkvetlou zahradu.

Ludwig Mies van der Rohe

*27. března 1886, Cáchy, Německo

† 17. srpna 1969, Chicago, USA

Studia: vyučen kameníkem, praxe v ateliérech Bruno Paula a Petera Behrense v Berlíně

Architekt a designér v Berlíně a Chicagu, ředitel Bauhausu (1930–1933)

a ředitel odboru architektury na IIT v Chicagu

Jeden z nejvýznamnějších architektů 20. století. Na počátku byl ovlivněn klasickou tradicí, později se pod vlivem pobytu v Nizozemsku připojil k avantgardnímu směru. Berlínské meziválečné období vyvrcholilo německým pavilonem v Barceloně a vilou Tugendhat v Brně, v nichž demonstroval svůj koncept kontinuálního prostoru. Iniciátor stavební výstavy „Byt“ ve Stuttgartu v roce 1927. V roce 1938 emigroval do Chicaga, kde potom vedl školu architektury na IIT. V Americe postavil kampus IIT, řadu mrakodrapů v Chicagu, Baltimoru, Torontu a v Montrealu, muzeum v Houstonu, a především Seagram Building v New Yorku. Národní galerie v Berlíně znamenala na konci jeho života symbolický návrat do vlasti.

Vila Grete a Fritze Tugendhatových, Černopolní 237/45, Brno Ludwig Mies van der Rohe, 1928–1930

Vilou Tugendhat vyvrcholil vývoj Miesova konceptu vilové stavby s kontinuálním vnitřním prostorem. Tento vývoj začal roku 1922 ideálními projekty na betonovou a cihlovou vilu, a pokračoval v cihlových vilách nejprve v Gubenu a poté vilami Esters a Lange v Krefeldu. Vila Tugendhat je situována na svažitém pozemku. Z horního, ložnicového patra se sestupuje do obytného, ze tří stran proskleného prostoru, jehož funkční části jsou odděleny onyxovou stěnou a polokruhovým paravánem z makassaru a který otevírá interiér k zahradě a pohledu na vedutu města Brna. Dům sloužil rodině až do tragických událostí roku 1938. Za války byl užíván konstruktérem letadel Willym Messerschmittem. Poté dům sloužil jako taneční škola paní Karly Hladké. Od počátku 50. let byl objekt používán pro dětskou rehabilitaci krajské nemocnice. V 80. letech byla vila rekonstruována jako reprezentační vila primátora města Brna. V roce 2001 byla prohlášena světovou památkou UNESCO a po druhé pečlivé rekonstrukci v roce 2011 otevřena veřejnosti.

František Roith

* 16. července 1876, Pardubice

† 5. září 1942, Voznice

Studia: ČVUT (Josef Schulz), Německá vysoká škola technická Praha (Josef Zítka) a AVU Vídeň (Oto Wagner)

Architekt a urbanista v Praze

Před první světovou válkou autor vil (Černošice), obytných domů (Praha) a jezu u Mělníka, později poštovního ředitelství v Brně, podílel se na regulaci ministerských budov na nábřeží Vltavy, kde realizoval ministerstvo zemědělství. Byl také autorem poštovního a šekového úřadu na Václavském náměstí, Ministerstva financí, Městské knihovny a bývalé Živnostenské (Národní) banky v Praze.

Budova Živnostenské banky (dnešní ústřední budova ČNB)

Na Příkopě 28, Praha

František Roith, 1935–1942

Na přelomu 20. a 30. let byla vypsána soutěž na centrálu Živnostenské banky, v níž byl nejvýše oceněn návrh Josefa Gočára, nakonec však byl vybrán k realizaci návrh Františka Roitha, který se umístil na druhém místě. Roithův návrh prozrazoval tradici školení u Otto Wagnera (zejména vliv Vídeňské poštovní spořitelny), prezentoval velkorysý koncept, který byl pak pečlivě proveden. Doprovází ho i pasáž na Senovážném náměstí.

Eugen Rosenberg

*24. února 1907, Topolčany
 †21. listopadu 1990, Londýn
 Studia: VUT, AVU (Josef Gočár)
 Architekt v Praze a Londýně

Po studiích v Brně a Praze získal zkušenosti v ateliéru Le Corbusiera v Paříži. Poté, co se vrátil do Prahy, se stal úspěšným architektem řady luxusních obytných domů na Letné ●, v Holešovicích a na Novém Městě v Praze ●. Před nacismem uprchl do Londýna, kde v roce 1944 založil společně s F. R. S. Yorkem a Cyrilem Mardallem architektonickou kancelář YRM, jednu z nejuspěšnějších kanceláří Spojeného království, která navrhla terminál letiště Gatwick, nemocnici v Crawley, elektrárnu v Cottemu, Nemocnici Johna Radcliffa v Oxfordu, Warwick University nebo nemocnici sv. Tomáše v Londýně.

Nájemní dvojdom bratří Böhmu, Antonínská 422/4 a 423/6, Praha
 Eugen Rosenberg, 1936–1937

V ateliéru Le Corbusiera spolupracoval na projektu jeho vlastního domu s ateliérem v ulici rue Nungesser et Coli v Paříži. Tyto zkušenosti zúročil ihned po návratu do Prahy v celé řadě luxusních bytových domů, kterými zaplnil proluky v blokové zástavbě Letné, Holešovic a Nového Města. Dvojdom v Antonínské ulici představuje standardní typologické řešení poměrně hluboké parcely. Uprostřed dispozice je hala, prosklená na obě strany k pokojům, na stranu do ulice i do dvora. Uliční průčelí charakterizuje střídání průběžného pásového okna, prosklené zimní zahrady a lodžie. Tento typ domu uvedený Rosenbergem byl potom realizován i řadou dalších architektů v různých variantách.

Jan Rosůlek

*4. dubna 1900, Plzeň

†27. listopadu 1990, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Engel)

Architekt v Praze, člen Devětsilu,

později katolický kněz v Praze-Podolí

Po absolutoriu ČVUT pracoval jako architekt na městském stavebním úřadu v Praze (v kolektivu s Eugenem Linhartem, Vladimírem Frýdou a Václavem Kolářem) a krátce se angažoval v Devětsilu. Postavil městský obytný dům v Radlicích a na konci 20. let vlastní vilu na Hanspaulce. Jeho vrcholným dílem byl Dermatovenerologický pavilon městské nemocnice na Bulovce. Koncem 30. let vstoupil do semináře, vystudoval na kněze a architektuře se věnoval pouze skicami sakrálních staveb.

**Pavilon nemocnice Bulovka, pavilon 9 (kožní), Praha
Jan Rosůlek, 1935–1936**

Celý komplex je citlivě usazen podél vrstevnice do svažitého terénu se sklonem až třicet procent, s pilovitým tvarováním lodžii v čele jižního pavilonu, ukotvujícím areál v břehu k ulici Bulovka. Vzhledem k obtížnému terénu je hlavní vstup umístěn ze severní strany ve čtvrtém podlaží, tedy uprostřed hlavní vysoké budovy. Živé plastické členění všech tří propojených objemů i originální formátování a profilace okenních a dveřních otvorů, místy i s reminiscencí na námořní architekturu (zaoblené štíhlé okenní pásy sledující spád schodiště apod.) činí z této stavby vynikající příklad aerodynamické architektury 30. let, jejíž principy na přelomu 50. a 60. let dále rozvíjel britský architekt James Stirling například v Univerzitním areálu v Leicesteru.

Kamil Roškot

*29. dubna 1886, Vlašim

† 12. července 1945, Paříž

Studia: Univerzita Karlova (filozofie), Německá vysoká škola technická (Zdenko Schubert), ČVUT a AVU (Max Švabinský, Jan Kotěra)

Architekt a urbanista v Praze, předseda Asociace akademických architektů

Výrazná osobnost pražské meziválečné architektury, generačně zařazený mezi generaci kubistů a funkcionalistů. Od Kotěrovského vlivu přes inspiraci holandskou architekturou dospěl k originálnímu pojetí vlastní tvorby se smyslem pro monumentalitu a respekt k historickému prostředí. I když byl úspěšný v řadě urbanistických soutěží (vyhledání místa pro parlament v Petřské čtvrti, Columbův maják v San Domingu), realizoval nakonec jen několik málo staveb mimořádné kvality (státní pavilony v Miláně, Chicagu a New Yorku ●, divadlo v Ústí nad Orlicí). Ukázkou jeho schopnosti navrhovat v historickém prostředí je hrobka českých králů v kryptě pražské katedrály ●.

Roškotovo divadlo, Husova 1062, Ústí nad Orlicí

Kamil Roškot, 1930–1936

Ve vyzvané soutěži porota, v níž zasedali Josef Gočár, Antonín Ausobský a místní rodák a významný historik umění Václav Cibulka, byl vybrán k realizaci návrh Kamila Roškota. Ten v průběhu první poloviny 30. let návrh přepracoval až do výsledné podoby. Projekt originálně využívá terénu a zasazuje objem divadla osou příčně proti svahu. Protáhlými horizontálními lodžemi propojuje architekt jevištní část s korpusem amfiteátru, čímž propůjčuje stavbě elegantní a zároveň monumentální formu. Nejvýznamnější divadelní stavba meziválečného Československa.

Bedřich Rozehnal

*2. června 1902, Třebětín

† 11. června 1984, Brno

Studia: VUT (Adolf Liebscher, Jaroslav Syříš, Oldřich Králík, Jiří Kroha)

Architekt a scénograf v Brně, profesor VUT

Po spolupráci se svým učitelem Vladimírem Fischerem na Domu útěchy v Brně získal důvěru lékařských kruhů a orientoval se na výstavbu nemocnic. Od konce 30. let až do počátku 50. let pak postavil řadu příkladných moravských nemocnic (v Novém Městě na Moravě, Kyjově, Kroměříži, Dačicích, Hodoníně aj.), která vyvrcholila stavbou areálu Dětské nemocnice v Brně. Během věznění v tzv. Basoprojektu na Pankráci navrhl mimo jiné drůbežárnu v Xaverově, Ústav jaderného výzkumu v Běchovicích a obchodní centrum v Praze – Hloubětíně. Zasloužil se o mezinárodní standardy výstavby nemocnic.

Dětská nemocnice v Brně, Černopolní 212/9, Brno
Bedřich Rozehnal, 1947–1954

Po druhé světové válce začal Bedřich Rozehnal vyvíjet nový typ nemocničních komplexů s mnohotraktovým vyšetřovacím centrem, na které navazoval operační trakt a konečně lůžková část pro pacienty, koncipovaná ve tvaru zalomeného křídla. Tento elegantně členěný způsob kompozice uplatnil v dětské nemocnici, kterou kulminovala jeho tvorba. Vstup do areálu je veden z nádvoří, z něhož se vstupuje do půvabného prostoru centrální haly opatřené stropním osvětlením a galerií – ve smyslu Le Corbusierových idejí propojenou s parterem velkorysou rampou – ta má nejen formální, ale i funkční význam pro bezbariérový transfer dětských pacientů. Na centrální halu navazuje v jižním směru operační blok, dále propojený s lůžkovým traktem, řešeným jako „otevřená náruč“ s impozantním výhledem z průběžného balkonu na brněnské panorama. V severním směru jsou umístěny posluchárny mediků a hospodářské provozy. Stavbu ocenil dopisem i Le Corbusier, na druhé straně byla příčinou politických útoků proti jeho autorovi, které nakonec vedlo k jeho dvouapůlletému věznění.

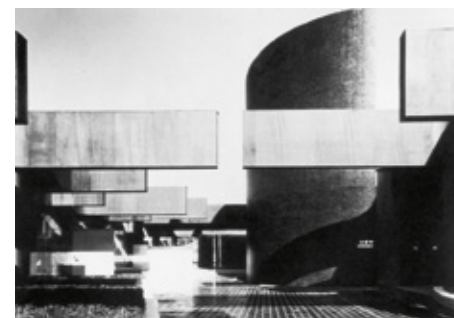
Viktor Rudiš

*9. června 1927, Brno

Studia: VUT (Bedřich Rozehnal, Bohuslav Fuchs, Vincent Makovský)

Architekt a urbanista v Brně

Viktor Rudiš vyšel ze školy Bedřicha Rozehnala a Bohuslava Fuchse a brzy si získal ve Stavoprojektu v Brně autoritu, která oslovovala mladší generaci, zejména v 80. letech. Společně s Františkem Zounkem navrhl sídliště Lesná, považované za českou reflexi nizozemských a finských sídlišť. Společně s partnery Alešem Jenčkem a Vladimírem Pallou zvítězili v soutěži na Československý pavilon pro Expo 1970 v japonské Ósace. Tento pavilon – abstrahující rastr stropní konstrukce, který pokrýval instalaci historických i novodobých artefaktů – symbolizoval závěr Pražského jara a byl výzvou pro mladší generace.

Československý pavilon, Ósaka, Japonsko
Viktor Rudiš – Vladimír Palla – Aleš Jenček, 1970

Soutěž na Československý pavilon pro Expo 1970 v Ósace proběhla ještě v duchu Pražského jara, a zvítězil v ní kolektiv mladých brněnských architektů, podpořený libretem brněnských básníků Adolfem Kroupou a Janem Skácelem. Celý prostor pavilonu je zastřešen mohutným rastrem stropní konstrukce, která kryje poetickou instalaci tehdy mladé generace avantgardy 60. let (Jiří Kolář, Zdeněk Palcr, Čestmír Kafka, Karel Malich, Stanislav Kolíbal, Vladimír Janoušek, Milan Dobeš, René Roubíček, nebo dvojice Jaroslava Brychtová a Stanislav Libenský) doplněné historickými artefakty. Celý pavilon působil svou jednotou a svým posláním symbolizoval rozloučení s dobou Pražského jara.

Ivan Ruller

* 17. listopadu 1926, Brno

† 25. března 2018, Brno

Studia: VUT (Bedřich Rozehnal, Bohuslav Fuchs, Jaromír Krejcar)

Architekt a designér v Brně, profesor VUT

Po praxi u Bedřicha Rozehnala a Bohuslava Fuchse se brzy stal jedním z vůdčích představitelů poválečné architektury v Brně. Svou kompetenci si v roce 1965 doplnil stáží v Paříži. Byl také jedním z vůdčích protagonistů liberální vlny roku 1968, za což byl v době normalizace pronásledován. Díky své houževnatosti se však nevzdal a prosadil řadu pozoruhodných staveb a také permanentní spolupráci s výtvarnými umělci. Spoluautor interiérů Janáčkova divadla v Brně, autor učiliště Slovaftu v Bratislavě, vily Ing. Petráčka v Brně, administrativní budovy Ingstav a družstva Karát, sportovní haly Rondo v Brně ●, banky ve Žďáru nad Sázavou, obřadní síně hřbitova v Židenicích či náhrobku básníka Jana Skácela. Ještě těsně před smrtí zvítězil v soutěži na úpravu nábřeží řeky Svratky, která se nyní realizuje. Po Sametové revoluci byl i děkanem fakulty architektury v Brně.

**Administrativní budova Ingstav Brno, Videňská 546/55, Brno
Ivan Ruller, 1968–1970**

V této stavbě Ivan Ruller vytvořil nový, u nás do té doby nepoužitý typ administrativní budovy „open-space“. Stavba je provedena jako jednotraktová konstrukce s konzolami, do nichž je vkomponován dispoziční dvojtrakt s velkoprostorovými kanceláři. Kolektivní sdílení otevřeného pracovního prostoru sice v meziválečném období zaváděla již firma Baťa, Ivan Ruller jí však vtiskl humanizovanou variantu s ekologickými kvalitami a řadou technických fines – úplná klimatizace, útlum vnitřního hluku a dělení pomocí paravánu a zeleně. Celoplošné prosklení objektu dvojitým pláštěm záměrně kontrastuje s doplňky z pohledového betonu. Betonové partie vstupu a nouzového schodiště dotváří plastická výzdoba Milana Buřivala, Eva Kmentová byla autorkou plastiky před západním průčelím a na výzdobě interiéru se podíleli další přední výtvarníci – Bohumil Matal, Olbram Zoubek, Jánuš Kubíček, Vladimír Preclík, Pavel Navrátil a další.

Tomáš Rusín

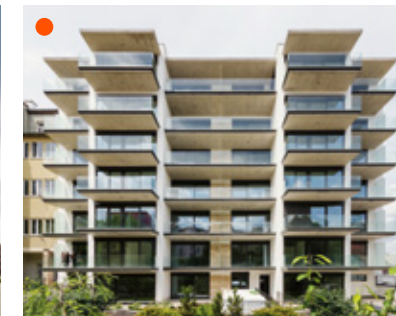
*3. prosince 1962, Písek
 Studia: VUT (Jaroslav Drápal)
 Architekt a scénograf v Brně

Ivan Wahla

*26. února 1963, Český Těšín
 Studia: VUT (Helena Zemánková)
 Architekt a editor v Brně

Po studiu pracovali ve Stavoprojektu Brno v ateliéru Viktora Rudiše a poté v DRUPOSu u Pavla Šrubaře. Na sklonku roku 1990 založili společnou kancelář RAW. Vyučovali také externě na brněnské fakultě architektury. Vedle společné rozsáhlé tvorby v oblasti bydlení a administrativy se Tomáš Rusín věnuje úspěšně scénografii pro přední scény v Čechách, na Moravě i na Slovensku, zatímco Ivan Wahla se podílí na ediční řadě monografií brněnských architektů. Mezi jejich díla patří úprava Masarykova náměstí v Ostravě, vilové a bytové stavby v Brně ●, výškový administrativní dům Dorn a rekonstrukce vily Tugendhat.

Polyfunkční objekt Dorn, Plotní ulice – Dornych, Brno
 Atelier RAW, 2008–2016

Původní záměr investora postavit hotel se podařilo architektům proměnit v polyfunkční objekt, který je vertikální dominantou v jižní industriální části města. Nároží ulice Plotní a Dornych vytvářejí nástupní prostor akcentovaný konzolovitým vyložení nad nárožím s hlavním vstupem. Stavba je v zásadě komponovaná ze dvou přiléhajících lichoběžníků podél Plotní ulice se společnou třípodlažní podnoží. V parteru jsou umístěny obchody. Ve výškové části jsou navrženy open-space kanceláře s flexibilní možností dělení podle přání nájemců. V nižší části je umístěno 130 parkovacích míst. Průčelí je provedeno z červených lícových cihel, které konvenují s industriální architekturou Brna. Schodiště a vstupní haly jsou provedeny v noblesním detailu s použitím travertinu, zatímco parter je proveden z nerezových leštěných zasklívacích rámu a ocelových výkladců.

Karel Řepa

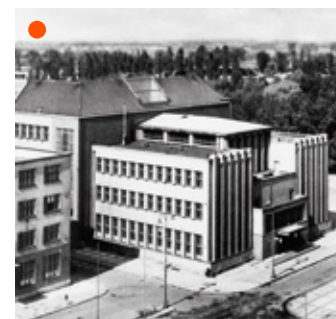
*23. října 1895, Nový Ples

†2. března 1963, Pardubice

Studia: Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Josip Plečnik)
a Univerzita v Lublani (Josip Plečnik)

Architekt v Pardubicích

Autor řady obytných, obchodních, kulturních, školních, sakrálních a funerálních staveb v Pardubicích a východních Čechách. Byl také autorem výstavy tělovýchovy a sportu ● a Průmyslového muzea v Pardubicích v roce 1931 ●. Po válce jeho dílo vyvrcholilo po vítězných soutěžích stavbou nádraží v Pardubicích (s Josefem Dandou a Karlem Kalvodou) a divadla ve Zlíně (se synem Miroslavem Řepou).

Železniční nádraží, náměstí Jana Pernera 217, Pardubice
Karel Řepa – Josef Danda – Karel Kalvoda, 1948–1958

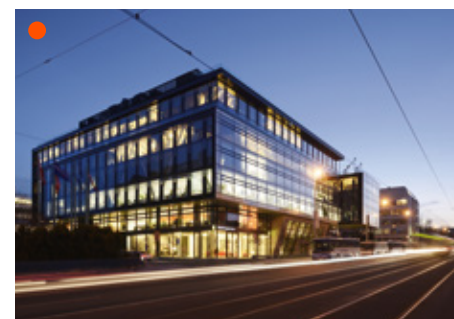
Vážné poškození nádraží bombardováním 26. srpna 1944 vyvolalo potřebu vystavění nové budovy. Ze soutěže vyšel vítězně projekt kolektivu Karla Řepy. Přehledná asymetrická kompozice je sestavena z protáhlé horizontální hmoty vlastní odjezdové haly zakončené vertikálním akcentem sedmipodlažního hotelu, který sloužil železničním zaměstnancům. V suterénu bylo umístěno kino. Stavba je opatřena tmavočerveným keramickým obkladem kombinovaným v parteru černými kachlíky. Velkorysý prostor odjezdové haly obsahuje v parteru pokladny, bufet a obchodní proozy, patro obepíná galerie s pilířovou kolonádou. Kosé zazubení prosklených ploch galerie optimalizuje světelné poměry celého interiéru. Celek pardubického nádraží charakterizuje synergie civilního původu pozdní moderny s uměřeností klasicizující estetiky a nesporně patří k nejlepším počínům poválečného funkcionalismu v českých zemích.

Jan Schindler

*4. února 1968, Západní Berlín
Studia: ČVUT (Vladimír Šlapeta)
Architekt v Praze

Po praxi v předních architektonických kancelářích v Berlíně (Prof. Baller, Baumann, Takenaka), založil v Praze kancelář 4a architekti (společně s Ludvíkem Sekem, Petrem Hudákem a Leighem D'Agostinem), jejímž pokračováním je dnešní ateliér Schindler Seko architekti. Realizoval rezidenci režiséra Jiřího Menzela, budovu Sacre-Coeur I a II+III. Jeden z mála architektů, kterému se v Praze povedlo vytvořit si malou čtvrť (PPF Gate ●, The Cube a Telehouse ●). Jde o jednoho z nejproduktivnějších architektů současné generace.

Sacre-Coeur I, II+III, Holečkova, Praha-Smíchov Schindler Seko architekti, 2002–2022

Poměrně rozsáhlý bytový komplex započal výstavbou objektu na místě poznamenaném Strahovským tunelem. Pozemek s výškovým rozdílem 15 m je z velké části tvořen zastropením tunelu tak, aby zástavba respektovala původní blokové schéma. Dominantou objektu je nároží Holečkovy a Švédské ulice, které je odlehčeno terasou a šikmými piloty. Korunní římsa signalizuje výškovou diferenciaci ulic. Velká hmota je traktována třemi zářezy pro lodžie drobným měřítkem oken, balkony, arkýři a povrchem z keramického obkladu. Na Sacre-Coeur I a trasu tunelu navazuje přes Holečkovu ulici zástavba Sacre-Coeur II v lichoběžníkovém schématu, která pokračuje i v Sacre-Coeur III. Tyto další etapy se od té první liší pojednáním průčelí v omítce, resp. světlém keramickém obkladu, přesto však vytvářejí jednotlý celek.

Thilo Schoder

* 12. února 1888, Výmara, Německo

† 8. července 1979, Kristiansand, Norsko

Studia: Uměleckoprůmyslová škola ve Výmaru (Henry van de Velde),
Wiener Werkstätte

Architekt a designér ve Výmaru, Geře a Kristiansandu

Nejvýznamnější německý žák Henryho van de Velda, v jehož ateliéru získal praktické zkušenosti. Po první světové válce přesídlil do Gery a až do roku 1931 realizoval řadu významných obytných i veřejných staveb. Poté v době krize přesídlil do Kristiansandu v Norsku, kde se opět prosadil jako úspěšný architekt. Vycházel z individualistické moderny svého učitele a přes tendenci art deca dospěl až k expresivnímu funkcionalismu. Vedle řady obytných domů a sídlišť v Durynsku postavil nemocnice v Geře a Zwenkau, továrny v Geře a v Norsku řadu obytných domů v Kristiansandu.

Vila Franze Strosse, Husova 186/64, Liberec

Thilo Schoder, 1923–1925

Vila pro bohatého textilního průmyslníka Franze Strosse, který měl živé obchodní styky s Egyptem, měla připomínat „nileký parník“. Stavba je komponována ve volné horizontální buněčné struktuře na svahu s výhledem na Harcovskou přehradu. Vynikající příklad rané tendence art deca, vycházející z tradice tvorby Henryho van de Velda a příklad dokonalého „Gesamtkunstwerku“, architektonického díla komplexně vytvářeného do posledního řemeslného detailu.

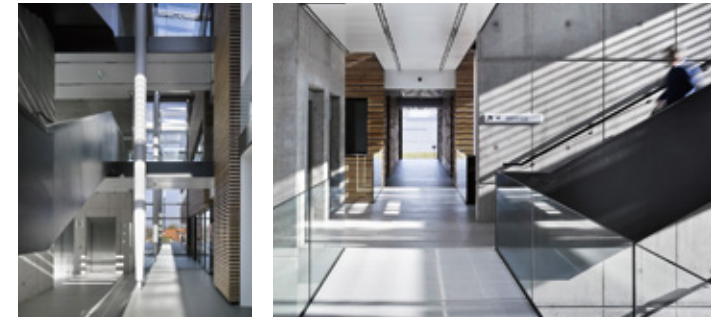

Viktorie Souček

*30. září 1974, Praha

Studia: Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha (Eva Jiříčková)
Architektka v Praze a v Londýně

Po praxi v kanceláři Normana Fostera v Londýně založila ateliér Bogle Architects, operující v Praze, Velké Británii a v Polsku. Je autorkou laserového centra ELI Beamlines v Dolních Břežanech, Šáreckého dvora ve Vokovicích a nyní dokončuje návrhy budov lékařské a farmaceutické fakulty univerzity v Hradci Králové.

ELI Beamlines, Za Radnicí 835, Dolní Břežany
Viktorie Souček – Bogle architects, 2009–2015

Výzkumné centrum se skládá z budovy laserového výzkumu na jihu a administrativní budovy s veřejně přístupnými prostory na severu pozemku, komponovanými ve tvaru písmene L. Vstupní část s mohutným otevřeným schodištěm je kryta pergolou, která obíhá administrativní část a celý objem sjednocuje. Architektura objektu splňuje velmi dobře funkční a technologické požadavky výzkumného centra a zároveň demonstruje určitou monumentalitou význam stavby v urbanistickém kontextu Dolních Břežan.

Mart Stam (Martinus Adrianus Stam)

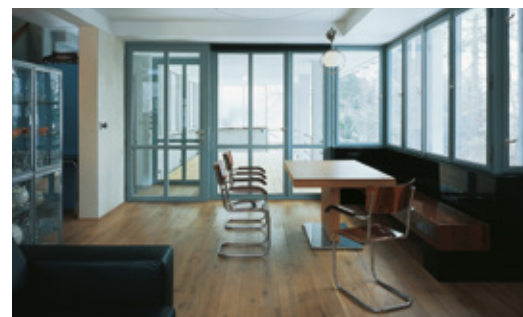
*5. srpna 1899, Purmerend, Nizozemsko

†21. února 1986, Goldach, Švýcarsko

Studia: Rijksnormaalschool for Teekenonderwijzers

Nizozemský architekt, urbanista a nábytkový designér v Rotterdamu, Curychu, Berlíně a Sovětském svazu, profesor na AVU v Drážďanech

Bez architektonického školení získal praxi v kanceláři Granpré Molière v Rotterdamu a v roce 1922 přesídlil do Berlína, kde pracoval u Maxe Tauta. Tam se začlenil do avantgardního hnutí v Německu a Švýcarsku s kontakty do SSSR a spoluzaložil s El Lissitzkým časopis ABC. Je považován za jednoho z iniciátorů návrhů židlí z kovových trubek a za spoluautora továrny Van Nelle v Rotterdamu. Na přelomu 20. a 30. let postavil ve Frankfurtu sídliště Hellerhof. V letech 1931–1934 pracoval v SSSR na projektech v Magnitogorsku a dalších městech. Po návratu do Nizozemska architekt a člen CIAMu v Rotterdamu. Po válce krátce profesor akademie v Drážďanech.

Vila Jiřího Paličky, Na Babě 1779/9, Praha

Mart Stam, Jiří Palička, 1931–1932

Stavitel Jiří Palička a jeho žena Emílie, profesorka umělecké školy, byli natolik inspirováni trojdomem Marta Stama na výstavě Werkbundu ve Stuttgartu 1927, že ho pověřili návrhem vlastního domu. Tak vznikl na výstavě Baba 1932 jediný dům zahraničního architekta, který demonstruje Stamovu vědeckou koncepci konstruktivistické architektury konvenující teoretickým názorům Karla Teigehe. Realizován byl až třetí modifikovaný návrh architekta odevzdaný v říjnu 1931, těsně před odjezdem Marta Stama z Frankfurtu do SSSR. Vybavení interiéru původně navrhl Ladislav Žák, v letech 2003–2004 dům rekonstruoval Ladislav Lábus.

Oldřich Starý

* 15. března 1884, Praha

† 3. listopadu 1971, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz, Jan Koula)

Architekt v Praze, profesor a rektor ČVUT

a předseda Klubu architektů

Významný aktér meziválečného i poválečného dění v československé architektuře. Rozsáhlou manažerskou a organizační činností ve funkci předsedy Klubu architektů a místopředsedy Svazu českého díla doprovází skromnější soubor architektonických prací. Nejvýznamnější stavbou je Dům uměleckého průmyslu na Národní třídě, vzniklý za spoluúčasti Františka Kavalíra a Františka Zelenky. Vedle toho postavil tři vily na Babě (zejména pro designéra Ladislava Sutnara a pro ilustrátora Cyrila Boudu) a několik dalších vil v Praze. Šéfredaktor časopisu „Stavba“ (1922–1938) a později časopisu „Architektura ČSR“ od roku 1939 až do své smrti.

**Dům svazu československého díla, Národní 38, Praha – Nové Město
Oldřich Starý, František Kavalír, František Zelenka, 1931–1937**

Svaz československého díla z iniciativy Františka Kavalíra zakoupil na počátku 30. let starší dům na Národní třídě, který byl zbořen, a na jeho místě pro tuto společnost navrhl obchodní palác s pasáží a výstavním sálem v suterénu. Tento projekt s proskleným průčelím na Národní třídě dotáhl až do stavebního povolení, avšak 8. září 1932 František Kavalír umírá. Poté projekt převzal a upravil Oldřich Starý a dovedl ho až k realizaci. V závěrečné fázi se na projektu – obchodní parter v pasáži a druhá etapa do Charvátovy ulice – autorsky podílel František Zelenka. Pozoruhodným detailem je zasouvací střecha pasáže, umožňující vstup slunečního svitu v letním období, a elegantní výstavní síň s galerií v suterénu, kde se konaly všechny významné výstavy Svazu českého díla, až do jeho zrušení po únorovém puči 1948.

Jiří Suchomel

* 14. září 1944, Kladno

Studia: ČVUT (Jiří Stašek, František Cubr), AVU (František Cubr)

Architekt a profesor Technické univerzity v Liberci

Po studiu na ČVUT získal roční praxi v ateliéru Gottfrieda Böhma v Cáchách a vstoupil do „Školky“ SIALu Karla Hubáčka v Liberci. V tomto ateliéru pak strávil nejdůležitější část svého profesionálního života. Postavil kulturní dům v České Lípě, pojišťovnu v Liberci a konečně – po úspěchu v soutěži na řešení zástavby přístavu v Berlíně-Tegelu – i obytný dům na výstavě IBA v Kreuzbergu. Po Sametové revoluci se zasloužil o založení Fakulty architektury v Liberci, kde působí dodnes. Je také autorem paláce Syner v Liberci, českého domu pro evropskou vesnici na mezinárodní výstavě v Malmö a informačního centra Technické univerzity v Liberci.

Obytný dům na výstavě IBA, Berlín, Kreuzberg

Jiří Suchomel, Emil Příklad, John Eisler, 1983–1985

V roce 1980 byl liberecký ateliér SIAL vyzván k účasti v soutěži na řešení zástavby přístavu v Berlíně-Tegelu v rámci mezinárodní výstavy IBA, kde získali druhou cenu a následně i přímou zakázku na výstavbu obytného domu v Kreuzbergu. Architektura domu navazuje na tamní berlínskou tradici průčelí z lícovaných cihel střídaného horizontálními stropními betonovými pásy. Dům symbolizoval úsilí mladé generace o návrat do mezinárodní diskuse v rámci prestižní světové stavební a architektonické výstavy IBA.

Lubomír Šlapeta

*9. prosince 1908, Místek / † 11. dubna 1983, Olomouc

Studia: Státní průmyslová škola Brno (Jaroslav Syříště) a Akademie umění a uměleckých řemesel Breslau (Hans Scharoun, Adolf Rading)

Architekt v Praze, Ostravě (společně s bratrem Čestmírem /9. 12. 1908–1. 7. 1999/) a od r. 1936 v Olomouci, pedagog Palackého univerzity

Po praxi v ateliéru Hanse Scharouna v Berlíně a Normana Bel Geddesa v New Yorku se ve své tvorbě soustředil především na oblast bydlení – řada vil a rodinných domů na severní a střední Moravě (vila Kremer, Hlučín ● a vila Liska, Slezská Ostrava ●) a kulturní stavby – interiér kina Alfa v Ostravě (společně s bratrem Čestmírem), interiér Nového divadla v Olomouci-Hodolanech, a po válce kina Demokracie-Mír v Krnově. Navrhl také interiér odjezdové haly nádraží v Olomouci a elegantní vybavení největšího módního domu v republice – Ostravica v Ostravě. V ateliéru Hanse Scharouna spolupracoval v letech 1966–1969 na projektu divadla ve Wolfsburgu a na konci života postavil kostel sv. Mikuláše v Tiché v podhůří Beskyd.

Vila Stanislava Nakládala, Polívkova 625/35, Olomouc
Lubomír Šlapeta, 1936

Vila průmyslníka a bankovního ředitele Stanislava Nakládala se stala poslední a nejluxusnější ze série Šlapetových „bílých vil“, v nichž rezonují principy tzv. vrtislavské školy i tvorby Le Corbusiera. Dům sestává ze dvou vůči sobě posunutých kvádrů doplněných o zimní zahradu a terasu. Křehká, graficky čistá fasáda nese ikonické atributy funkcionalismu – pásové a kruhové okno v líci průčelí. Interiér vybavený autorským mobiliářem v ušlechtilých materiálech soustředil v přízemí posuvné příčky umožňující dlouhý diagonální průhled přes celou dispozici.

Jan Šrámek

* 14. března 1924, Praha

† 10. listopadu 1978, Praha

Studia: ČVUT (František Čermák, Josef Kittrich)

Architekt a designér v Žilině a v Praze

Po absolutoriu studia na ČVUT pracoval ve Stavoprojektu v Žilině, odkud se po třech letech vrátil do Prahy – nejprve do ateliéru Gustava Paula, s nímž spolupracoval na projektech velvyslanectví v Pekingu a v Sofii. V roce 1959 v kolektivu s Karlem Filsakem, Karlem Bubeníčkem a Jiřím Loudou zvítězili v soutěži na nový terminál Ruzyňského letiště, který se stal – symbiózou s výtvarnou tvorbou předních progresivních umělců – určitým symbolem nového pojetí architektury 60. let. Společně s Karlem Filsakem Šrámek poté realizoval ambasády v Ženevě a v Brazílii. Velvyslanectví v Londýně, navržené společně s Janem Bočanem, získalo cenu za nejlepší stavbu zahraničního architekta v Británii. V 70. letech byl i členem kolektivu na nové nádraží a poslední prací, na níž se podílel se svou ženou Alenou Šrámkovou, byl palác ČKD Můstek.

**Velvyslanectví Československa, 26-30 Kensington Palace Gardens, Londýn
Jan Šrámek, Jan Bočan, Karel Štěpánský, 1965–1971**

V době nastupujícího Pražského jara došlo na základě soutěží k výstavbě řady nových zastupitelských úřadů v zahraničí. První z nich byl komplex velvyslanectví v Brazílii a mise při OSN v Ženevě navržené Karlem Filsakem a Janem Šrámkem. Tyto stavby navázaly na tehdejší trendy mezinárodní debaty směřující k brutalismu. Posléze Jan Šrámek, za spolupráce Jana Bočana a kolektivu, zvítězil i v soutěži na velvyslanectví v Londýně v prominentní poloze na hraně Hyde Parku a Kensingtonu. Komplex se skládal z rezidence velvyslance s recepčními prostory, orientovanými směrem k Hyde Parku, a protáhlého bloku ambasády s byty zaměstnanců podél ulice Notting Hill Gate. Stavba byla oceněna v roce 1971 jako nejvýznamnější dílo zahraničních architektů v Británii.

Alena Šrámková

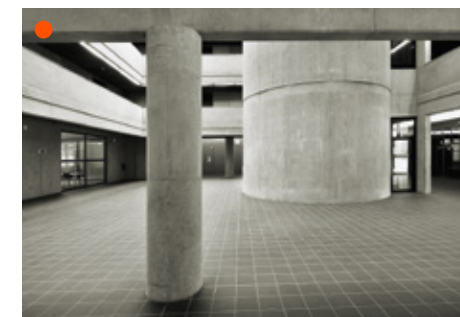
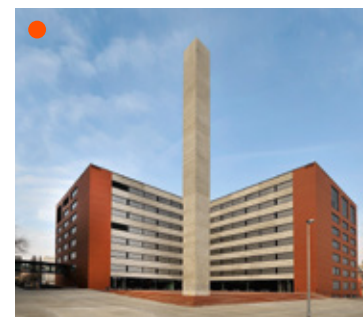
*20. června 1929, Praha

† 10. března 2022, Praha

Studia: SVŠT Bratislava (Vladimír Karfík), AVU Praha (Jaroslav Fragner)

Architektka v Praze

Racionalistický způsob architektury, který vstřebala studiem u profesora Karfíka, si doplnila absolutoriem školy Jaroslava Fragnera. V prostředí jeho žáků pak rostla k vlastnímu pohledu na architekturu, který respektuje tradici a usiluje o neokázalou monumentalitu. Již v mládí na sebe upozornila interiérem Parkhotelu a motelem Stop v Praze Motole (s Jindřichem Pulkrábkem) i úspěchy v řadě soutěží (hotel v Revoluční třídě – U novomlýnské vodárenské věže). V 70. letech byla členkou kolektivu Jana Šrámka pro novou budovu Hlavního nádraží v Praze a krátce nato navrhla (opět s Janem Šrámkem) budovu ČKD na Můstku, považovanou za počátek postmoderní vlny v české architektuře. Od tohoto okamžiku se datuje její silný vliv na mladší generace našich architektů, který byl po Sametové revoluci potvrzen její pedagogickou činností na ČVUT a nakonec – po vítězné soutěži – i stavbou nové fakulty architektury ●.

Budova ČKD na Můstku, Na Příkopě 388/1, Praha

Alena a Jan Šrámkovi, 1976–1983

Při stavbě metra došlo ke zboření Domu vlny a hedvábí s charakteristickými hodinami ve štítu do Václavského náměstí. Novostavba nad trasou metra je provedena z ocelové skeletové konstrukce o velkém rozponu, který je přiznán celoplošným zasklením piana mobile. Plášť budovy je proveden ze žuly v souladu s texturou sousedního domu Vídeňské bankovní jednoty s odpovídající monumentalitou. Krakorcovitě vyložení nejvyššího patra signalizuje historický název budovy „Můstku“, který spojoval Staré a Nové Město. Motiv hodin původního Domu vlny a hedvábí je parafrázován půlkruhovou střešní nástavbou. Tato stavba vyvolala postmoderní vlnu v české architektuře 80. let.

Marek Jan Štěpán

*9. srpna 1967, Frýdek-Místek

Studia: VUT (Jaroslav Drápal)

Architekt v Brně, pedagog na FA VUT

Ihned po studiu se soustředil především na oblast sakrální architektury a od konce 90. let odborník na sakrální novostavby, autor řady venkovských kostelů – svatostánku svatého Ducha v Šumné u Znojma a sv. Václava v Sazovicích u Zlína, ale i chrámů pro velkoměstská sídliště jako je kostel sv. Ducha v Ostravě-Zábřehu a bl. Marie Restituty v Brně-Lesné. Mimoto je autorem rodinných domů, včetně experimentálního bambusového domu v Brně-Komíně.

Kostel sv. Václava, 43829, Sazovice

Marek Jan Štěpán, 2017

Kostel je komponován jako robustní válec připomínající rotundu a je situován v centru obce, ukotvený ve svahu. Vytváří tím přirozenou dominantu vesnice a okolní krajiny. Válec je členěn šnekovitými zářezy, v nichž jsou organizovány vstupy a světelné efekty do interiérového prostoru. Vybavení interiéru je navrženo v jednotném duchu, odpovídajícím sakrální funkci a jejím symbolům. Vzácný příklad jednoty architektury, výtvarné výzdoby a urbanistického kontextu. V roce 2017 byla tato stavba vyhodnocena jako jedna z deseti nejlepších sakrálních staveb roku.

Josef Štěpánek

* 8. září 1889, Mořice

† 4. dubna 1994, Praha

Studia: Státní průmyslová škola kamenosochařská Hořice,
Uměleckoprůmyslová škola Praha (Josip Plečnik) a AVU (Jan Kotěra)
Architekt, urbanista a designér v Praze

Jeden z nejnadanějších žáků Josipa Plečnika, vynikající kreslíř. Svou kariéru začal spoluprací v ateliéru Jana Kotěry a návrhy nábytku (nábytek pro potřeby parlamentu v Rudolfinu). V letech 1921–1923 pracoval ve společném ateliéru s Bohuslavem Fuchsem v Praze, poté samostatně. Působil i jako redaktor časopisu „Stavitel“, v roce 1929 získal nejvyšší cenu v soutěži o parlament na Letné a krátce nato soutěž o olympijský stadion v Braníku. Realizoval jen velmi málo staveb, které však prokazují jeho mimořádný talent – Smetanův pomník v Olomouci, vila Julia Pelikána v Olomouci ●, letní sídlo rodiny Sigmundových ve Vodňanech, vila a hydroelektrárna Rudolfa Plháka v Třeštině a konečně jez s hydroelektrárnou v Předměřicích nad Labem (1942–1950) ●. V 50. a 60. letech se věnoval sakrálním návrhům.

Hydroelektrárna Třeština s vilou Ellen a Karla Plhákových

Třeština–Háj 71 a 72

Bohuslav Fuchs, Josef Štěpánek, 1921–1922

Architektonicky výjimečný areál vodní elektrárny s vilou, doplněný o zahradu-
arboretum plynule přecházející v okolní lužní krajinu. První návrh na hydroelektrárnu
vytvořil v duchu národního slohu Pavel Janák, nakonec však na doporučení Jana
Kotěry úkol převzali jeho mladí spolupracovníci Josef Štěpánek a Bohuslav Fuchs,
kteří v této své rané stavbě reflektovali vývoj berlínského expresionismu Ericha
Mendelsohna a Bruna Tauta. Zaoblená střecha a obloučkové dekorativní prvky na
fasádě evokují dynamismus vzniku, růstu a proměny vodní energie v elektrickou.
Typologie vily vychází z anglických vzorů, prozrazuje však i vliv Plečnikova školení,
kterým Štěpánek prošel, ale zároveň však i snahu o vytváření architektury
plastickým tvarováním „zevnitř navenek“.

Jiří Štursa

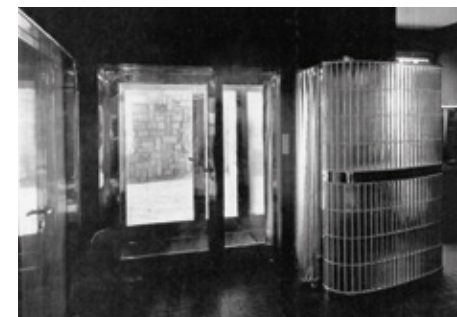
* 17. března 1910, Praha

† 6. února 1995, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Mendl)

Architekt v Praze, profesor ČVUT

V mládí – společně s Karlem Janů a Jiřím Voženílkem – představitel koncepce, že architektura není umění, ale věda, kterou demonstrovali v řadě soutěží a zároveň prohlašovali, že moderní architekt by neměl navrhovat vily pro buržoazní vrstvu. Poté, co Voženílek odešel do Zlína, získali Jiří Štursa s Karlem Janů zakázku na luxusní vilu továrníka Josefa Volmana v Čelákovcích, která se nakonec stala jednou z ikonických buržoazních vil meziválečné éry. Vedle toho byl Štursa autorem obytných domů na Pankráci, v Písku, na Zbraslavi a na Habrové. Po válce postavil experimentální ocelový dům na Babě a sídliště Bělský les v Ostravě. Společně s Vlastou Štursovou a sochařem Otakarem Švecem po vítězné soutěži realizovali Stalinův pomník na Letné (1951–1955) ●, který byl v roce 1962 zbořen.

Vila Josefa Volmana, Stankovského 1200/46, Čelákovice
Karel Janů, Jiří Štursa, 1938–1939

Na sklonku první republiky oba levicoví architekti porušili zásadu, že moderní architekt se má vyhnout navrhování vil, a přijali zakázku na luxusní rezidenci majitele továrny na obráběcí stroje Josefa Volmana v Čelákovcích. Vila je usazena na obrovském parkovém pozemku do svahu tak, že je směrem ke vstupu v jižním směru dvoupodlažní a na sever třípodlažní s penthousem. Architekti zde aplikovali corbusierovské principy kompozice se zdůrazněním horizontality okenními pásy, které jsou prostrídány lodžemi a předsaženými terasami. Díky této koncepci bylo dosaženo příjemné členitosti poměrně rozsáhlého objektu. Penthouse na střešní terase doplňuje rekreační bazén ledvinového tvaru. Vnitřní vybavení vily bylo provedeno barevně v důmyslné kombinaci materiálů – šatnový paraván ze skleněných cihel, dřevěné balustrády schodišť s kruhovými perforacemi, mramorové obklady v koupelně a podobně. Po komunistickém puči v roce 1948 sloužila vila jako mateřská škola, v roce 2015 byla rekonstruována pražským ateliérem TaK Architects.

Antonín Tenzer

*22. prosince 1908, Kašperské Hory

† 12. října 2002, Praha

Studia: Státní průmyslová škola dřevařská Valašské Meziříčí (Josef Místecký), Uměleckoprůmyslová škola v Praze (Pavel Janák)
Architekt a urbanista v Praze

Po praxi v ateliérech Františka Jandy, Františka Stalmacha, Jana Svobody a Jaromíra Krejčara vstoupil do svobodného povolání spoluprací s Ludvíkem Hilgertem (spořitelna ve Vsetíně) ●, Františkem Čermákem a Gustavem Paulem (sanatorium ve Vrážích) ●, a především s Richardem F. Podzemným (kulturní dům Paseka u Šternberka a jiné). V kolektivu s R. F. Podzemným a Václavem Hliským postavil Nové Lidice a poté samostatně polikliniku na Balabence, hotel Jalta, sanatorium Běhounek v Jáchymově a terasové domy v pražské Libni.

Hotel Jalta, Václavské náměstí 818/45, Praha
Antonín Tenzer, 1954–1958

Z vnitropodnikové soutěže Pražského projektového ústavu vzešel vítězný návrh na zástavbu vybombardované proluky na Václavském náměstí hotelem Jalta. Architekt Tenzer se vzepřel tehdy panujícímu stalinskému socialistickému realismu a navrhl sice monumentální, avšak měřítku prostředí odpovídající stavbu hotelu. Průčelí je obloženo slovenským travertinem a zdobeno balkony se sochařskou výzdobou Jana Jiříkovského. Dřevěné reliéfy byly dílem Jindřicha Wielguse, skleněné dekorace vytvořili tehdy mladí výtvarníci Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová a textil navrhl Antonín Kybal. Prostor restaurace v přízemí ovládá půlkruhové otevřené schodiště.

Oldřich Tyl

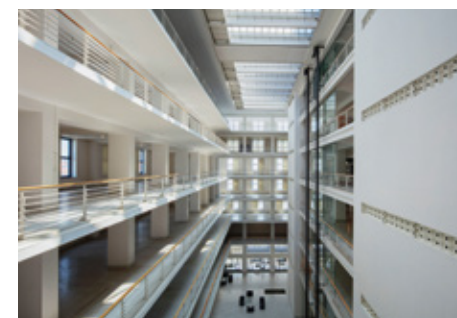
* 12. dubna 1884, Ejovice

† 4. dubna 1939, Praha

Vystudoval ČVUT (Josef Schulz)

Architekt a teoretik v Praze, zakladatel a první předseda Klubu architektů, předseda Klubu za novou Prahu

Zakladatel Klubů architektů, výrazně ovlivnil vznik konstruktivistické architektury v Praze. Jeho dílo charakterizují velkorysé, přehledné a monumentální koncepty. Je autorem první ženské svobodárny na Žižkově, záložny v Uhříněvsi, domova YWCA v Žitné ulici, Veletržního paláce v Holešovicích (s Josefem Fuchsem), obchodního paláce Bondy s pasáží Černá růže, velkokapacitních garáží na Slovanech aj. Byl členem redakce časopisu „Stavba“.

Veletržní palác, Dukelských hrdinů 530/47, Praha
Oldřich Tyl, Josef Fuchs, 1925–28

Po vyzvané soutěži byl společností Pražské vzorkové veletrhy projekt zadán dvojici Oldřich Tyl a Josef Fuchs. V době svého vzniku se jednalo o jednu z největších staveb svého druhu. Z původního symetrického konceptu dvou bloků byla postavena pouze první etapa s velkou a malou dvoranou. Impresivní prostor malé dvorany, lemovaný galeriemi, prochází přes celou výšku budovy. Fasádu obepínají pásová okna, která budově propůjčují moderní charakter, který obdivoval i Le Corbusier. V srpnu 1974 palác vyhořel a od 80. let byl rekonstruován pro účely moderní sbírky Národní galerie.

Petr Uhlíř

*31. března 1941, Brno

Studia: Škola uměleckých řemesel Brno, VUT (Antonín Kurial)

Architekt a malíř v Brně

Po studiích pracoval v DRUPOSu, v ateliéru Ivana Rullera v Brno projektu, a posléze ve Státním projektovém ústavu obchodu. V letech 1990–1992 byl vedoucím ústavu navrhování na Fakultě architektury VUT Brno. V roce 1992 spoluzaložil společnost A plus (s Karlem Tuzou a Jaromírem Černým), která se výrazně podepsala na tváři Brna, zvláště projekty v intencích high-tech architektury. Autor architektonicko-urbanistického řešení komplexu brněnských plynáren, nové budovy Moravského zemského archivu, a především rozsáhlého kampusu Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích.

Jihomoravská plynárenská, Plynárenská ul. Brno

Petr Uhlíř, Karel Tuza, František Černý, Pavel Kučera, 1996–2003

Na pozemcích původního historického areálu městských plynáren z konce 19. století vytvořil tým A plus moderní areál, který k nám uvedl konsekventně styl high-tech. Komplex se skládá ze skladů, administrativy vč. zákaznického úseku, a nezbytných dílen v odvážné kompozici symbolizující jak účel, tak i adekvátní formu soudobého průmyslového areálu. Centrem tohoto areálu je budova skladu, která je navržena tak, aby její vnitřní prostor (cca 50/50 metrů) nebyl narušen žádnou podpůrnou konstrukcí. Střecha skladu je pomocí lan zavěšena na vnějších sloupech a její váha je na druhé straně kompenzována zavěšeným tělesem administrativy v podobě jakéhosi „vagonu“. Válcová podoba objektu vedení firmy je reminiscencí na plynojemy z doby průmyslové revoluce.

Max Urban

*24. srpna 1882, Praha

† 17. července 1959, Praha

Studia: ČVUT (Josef Schulz)

Architekt, urbanista a filmový scenárista, režisér a kameraman v Praze

Absolvent české techniky se v mládí věnoval především filmové tvorbě, v níž zvětšil i svou ženu, herečku Andulu Sedláčkovou. Během první světové války vytvořil vizionářskou studii „Ideální Velká Praha“ a tento projekt urbanistického rozvoje hlavního města prezentoval veřejnosti na počátku první republiky. Poté se věnoval práci ve Státní regulační komisi hlavního města Prahy a jeho jedinou realizací byl komplex ateliérů a kavárny na Barrandově. Ovládal řadu jazyků, a proto zprostředkoval řadu důležitých mezinárodních kontaktů ve světových architektonických společenstvích.

Terasy Barrandov, Barrandovská 165/1, Praha
Max Urban, 1927–1929

Proslulou funkcionalistickou výletní restauraci nechali vystavět bratři Miloš a Václav M. Havlové. Václav M. Havel, otec prezidenta Václava Havla, byl stavebním inženýrem a vlastnil prosperující stavební firmu, Miloš Havel byl významným mediálním magnátem a filmovým producentem předválečné doby. Objekt kavárny citlivě sleduje terénní reliéf a je zakončen vertikální dominantou vyhlídkové věže směrem k výhledu na vltavské údolí. Zahradní nábytek venkovní kavárny na terasách nad plaveckým bazénem navrhla Hana Kučerová-Záveská. Plavecký bazén se skokanskou věží navrhl Václav Kolátor.

Jan Víšek

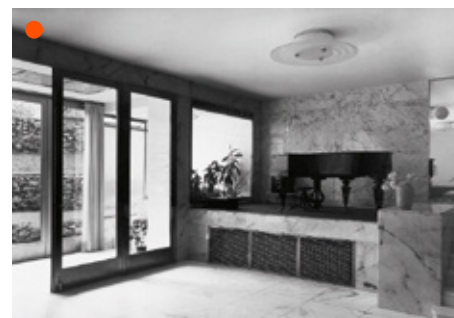
* 13. května 1890, Božejovice, dnes část Jistebnice

† 6. června 1966, Brno

Studia: ČVUT (Theodor Petřík)

Architekt v Praze a v Brně, profesor ČVUT

Po spolupráci s Theodorem Petříkem v Praze přešel do Brna do kanceláře k výstavbě nově založené univerzity a brzy se tam etabloval jako samostatný architekt a významný představitel Klubu architektů. Je autorem přestavby Zemědělského muzea v Kinského sadech v Praze, Husova sboru v Brně, obchodního domu UP závodů v Bratislavě, Šilhanova sanatoria v Brně ●, paláce Luxor v Bratislavě. Jeho životním zájmem byl projekt Národního divadla v Brně: zvítězil v soutěžích v roce 1937 (pro staveniště na Veveří) a v roce 1956 (v parku na Kolišti). Tento projekt byl po úpravách mladší generace architektů posléze proveden.

Janáčkovovo divadlo opery a baletu v Brně, Rooseveltova 31/7, Brno
Jan Víšek, Otakar Oplatek, Vilém Zavřel, Libuše Žáčková-Pokorová,
Ivan Ruller, Boleslav Písařík, 1963–1965

Touha po nové divadelní budově má v Brně dlouhou historii, k realizaci však došlo až po druhé světové válce. Jan Víšek se v soutěži na české národní divadlo v Brně v roce 1936 umístil třetí, v další soutěži zvítězil a v roce 1944 dokončil prováděcí plány, k realizaci však nedošlo. Znovu zvítězil v soutěži v roce 1956, nikoli už ale funkcionalistickým, ale klasicizujícím návrhem v schinkelovském duchu. Tento projekt pak byl přepracován týmem Otakara Oplatka, přičemž Víšek již na stavbě dále nespolupracoval. Vznikla tak architektura v tzv. bruselském stylu, doplněná v interiéru o mnohá výtvarná umělecká díla předních výtvarníků. Přes veškeré moderní technologie i velkorysou otevřenou vstupní halu je celková modelace hmot budovy tradiční a klasicizující je i hlavní průčelí členěné subtilními pilíři.

Jiří Voženílek

* 14. srpna 1909, Holešov

† 4. listopadu 1986, Praha

Studia: ČVUT (Antonín Mendl)

Architekt a urbanista ve Zlíně a v Praze, profesor ČVUT
a hlavní architekt Prahy

Člen skupiny PAS (Janů, Štursa, Voženílek) usilující o metodu architektury jako vědy. Po úspěchu v Baťově mezinárodní bytové soutěži Jiří Voženílek odešel v roce 1937 do Zlína, kde pracoval nejprve v urbanistickém oddělení a po válce se stal vedoucím projektantem. Byl autorem regulačních plánů „baťovských“ průmyslových měst na Slovensku Partizánského, v Čechách Zruče n. Sázavou, Martfů v Maďarsku, kafilerie v Otrokovicích, etážové tovární budovy 14 a 15 ● a konečně kolektivního domu ve Zlíně. V 60. letech působil jako hlavní architekt Prahy. Byl autorem knihy „Bydlení v Československu“.

Kolektivní dům, Osvoboditelů 3778, Zlín

Jiří Voženílek, (1946) 1950–1951

Jiří Voženílek se v roce 1946 zúčastnil soutěže na kolektivní dům v Litvínově, v němž aplikoval konstruktivní princip Baťovského skeletu. Tentýž princip potom uplatnil i na stavbě kolektivního domu ve Zlíně. Dům s jednopokojovými až čtyřpokojovými byty s minimálními kuchyněmi předpokládal společné stravování obyvatel v jídelně v přízemí. Dále je dům vybaven tělocvičnou na střeše a mateřskou školou a jeslemi v protaženém panteru. Balkony jsou provedeny z betonových prefabrikátů. Vynikající ukázka experimentální typologie bydlení v poválečné výstavbě a zároveň předobraz brutalistického směru v architektuře západní Evropy.

Ernst Wiesner

* 21. ledna 1890, Malacky, Slovensko

† 15. července 1971, Liverpool, Velká Británie

Studia: Německá vysoká škola technická Brno a AVU Vídeň (Friedrich Ohmann)

Architekt v Brně a v Liverpoolu, pedagog na Oxford Polytechnic a University of Liverpool

Představitel moderního tradicionalismu ovlivněného vídeňským školením a tvorbou Adolfa Loos reprezentoval protipól avantgardního směru brněnské architektury vedené Bohuslavem Fuchsem. Lapidární pojetí jeho městských staveb s osobitou hrou mezi symetrií a asymetrií obohatilo brněnské centrum (Zemská moravská životní pojišťovna, banka Union, palác Morava) a vilové čtvrti apartními bytovými stavbami (vila Münz, vila Neumark, vila Stiassni, vila Haas). Vyvrcholením jeho tvorby bylo krematorium v Brně, které vyvolalo mezinárodní pozornost. Po emigraci do Anglie postavil ještě na počátku 60. let katolickou školu v Liverpoolu. Čestný doktor Masarykovy univerzity v Brně (1969).

Krematorium Brno, Jihlavská 756/1, Brno
Ernst Wiesner, 1925–1930

Ve dvoukolové užší vyzvané soutěži mezi třemi architekty (Vladimír Škára, Pavel Janák a Ernst Wiesner) byl vybrán návrh Ernsta Wiesnera, který přesvědčil změnou lokality do horní části centrálního hřbitova s výhledem na panorama města. Jeho návrh typologicky vycházel z vídeňského krematoria Clemense Holzmeistera, avšak provedený v lapidární řeči Wiesnerovy architektury. Symetrická kompozice s centrální polohou obřadní síně připomíná stupňovitou mezopotámskou zikkuratu. Pyramídální pylony obklopující těleso obřadní síně symbolizují smuteční průvod okolo rakve. Puristicky pojatá ústřední síň je zalita transcendentně působícím bílým světlem, procházejícím přes prosklený strop. Boční křídla okolo symetrické kompozice slouží jako kolumbárium k uložení ostatků zesnulých. Z terasového uspořádání celého komplexu se na závěr nabízí pohled na panorama města Brna – evokující návrat pozůstalých do světa živých.

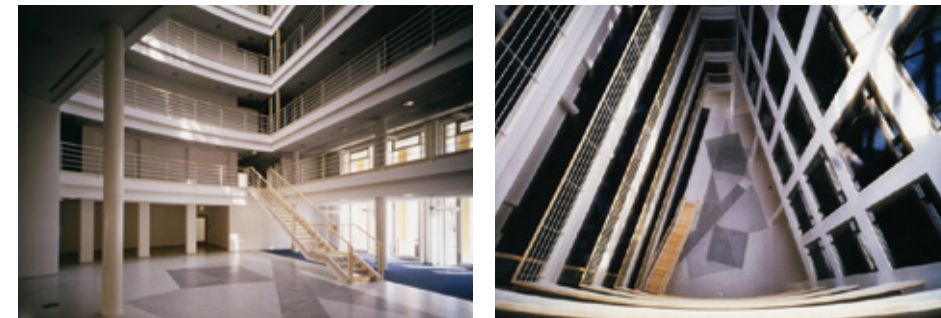
Bernhard Winking

*25. srpna 1934, Osnabrück

Studia: Stavební inženýrství na Vyšší odborné škole Münster,
Státní akademie výtvarných umění Hamburk (Werner Hebebrand,
Godber Nissen, Paul Schneider-Esleben)

Architekt a profesor Státní akademie výtvarných umění v Hamburku

Po absolutoriu inženýrství pracoval u Gerharda Graubnera v Cáchách a během studia v Hamburku získal respekt k dílu tamních moderních architektů (Oelsner, Schneider) a k dánské moderní tradici. V 60. letech se začal zabývat analýzou kontextuálních souvislostí urbanismu. Tato činnost pak vyústila v jeho rozsáhlou tvorbu od konce 60. let především v centru Hamburku, později také v Berlíně, Výmaru, Drážďanech a posléze i v Číně. Představitel tradiční hamburské školy.

Hypobanka (dnes Unicredit banka), náměstí Republiky, Praha
Bernhard Winking, 1995–1999

Projekt hamburského architekta přesvědčil porotu soutěže citlivým respektem k okolní různorodé zástavbě náměstí Republiky. Stavba je užším čelem orientována do prostoru náměstí a sleduje uliční čáru sousedního kapucínského kostela sv. Josefa a kasáren Jiřího z Poděbrad. Terasovým odstoupením dvou nejvyšších pater je vyřešeno napojení k sousední historické zástavbě, jak v ulici Na Poříčí a V Celnici, tak i na náměstí. Klasicky komponované průčelí je v západním a jižním směru opatřeno arkádou. Průčelí je obloženo terakotou, okna jsou z nerezavějící oceli. Lichoběžníkový tvar půdorysu pozemku ovlivnil i uspořádání pokladní haly, jejíž prostor se stropním osvětlením prochází přes všechna podlaží. Dlažbu pokladní haly navrhl Stanislav Kolíbal.

Josef Zásche

*9. listopadu 1871, Jablonec nad Nisou

† 11. října 1957, Schackensleben

Studia: Průmyslová škola stavitelská v Liberci,

Akademie výtvarných umění ve Vídni (Karl von Hasenauer)

Architekt v Praze

Nejvýznamnější sudetoněmecký architekt v Praze, který po Čechách zanechal rozsáhlé dílo (kostel Povýšení sv. Kříže v Jablonci nad Nisou, palác Pražské železářské společnosti v Opletalově ulici, palác Vídeňské bankovní jednoty, spolkový a nájemní dům U tří jezdců, německá škola Počaply v Králově Dvoře, palác Pojišťovacího ústavu cukrovarnického s Theodorem Fischerem a konečně společně s Janem Kotěrou palác Všeobecného penzijního ústavu v Praze aj.). Za první republiky se s Pavlem Janákem podílel na projektu paláce Riunione Adriatica di Sicurtá v Praze a samostatně kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Jablonci nad Nisou. V roce 1945 byl přes intervence českých kolegů donucen přesídlit do Německa.

Vídeňská bankovní jednota, Na Příkopě 3, Praha – Staré Město
Josef Zásche, 1906–1908

Vynikající příklad klasicizujícího pojetí vídeňské secese. Žulové průčelí směrem na Příkopy ovládá tympanon zdobený sochami Franze Metznera, jehož reliéfy zdobí i symetricky komponovanou fasádu. V interiéru dominuje hlavní dvorana, opatřená stropním osvětlením a komponovaná v elegantním secesním stylu.

Ladislav Žák

*25. června 1900, Praha

†26. května 1973, Praha

Studia: AVU (Karl Krattner a Josef Gočár)

Architekt, designér, teoretik a krajinář v Praze, pedagog na AVU

Ladislav Žák studoval nejprve na AVU malířství a teprve potom přešel do školy architektury Josefa Gočára. Koncem dvacátých let se věnoval designu nábytku. Stavbami debutoval na výstavě „Baba 1932“ a jeho tři rodinné domy tam patřily k neúspěšnějším objektům. Na základě jejich ohlasu získal postupně zakázky na další tři vily pro prominentní představitele kulturně intelektuální fronty (leteckého konstruktéra Miroslava Hajna ●, filmového režiséra Martina Fryče a herečku Lídu Baarovou). Od konce 30. let se věnoval krajinářské tvorbě a v roce 1947 vydal knihu „Obytná krajina“. Krajinářskou tvorbu přednášel až do své smrti na pražské AVU.

Vila Lídy Baarové, Neherovská 667/8, Praha
Ladislav Žák, 1937–1938

Dvojdům pro rodinu sekčního ředitele pražského magistrátu Karla Babku a jeho úspěšnou dceru, herečku Lídu Baarovou. Dům měl proto dva vstupy, kuchyň pouze v bytě rodičů. Vstup na střešní terasu se sluneční lázní byl však přístupný pouze z bytu Lídy Baarové. Poslední z vilových staveb Ladislava Žáka demonstrující jeho aerodynamický styl.

Růžena Žertová

* 4. listopadu 1932, Ostrava

† 5. října 2019, Brno

Studia: VUT Brno (Bedřich Rozehnal)

Architektka a designérka v Brně

Výrazná reprezentantka české architektury druhé poloviny 20. století. Ovlivněna uměleckým prostředím ateliéru profesora Rozehnala, vyvinula od počátku 60. let osobitý styl, který se projevil v jejím angažmá ve Státním projektovém ústavu obchodu, sérii obchodních domů po celé republice (Pardubice, Košice, Ústí nad Labem, Michalovce a v Ostravě). Vynikla i v návrzích interiérů a designu, zvláště originálních svítidel, bižuterie a módy. Je také autorkou několika originálních rodinných domů (vlastní dům v Brně na Palackého vrchu, rodinný dům v Sokolnicích).

Prior Pardubice, Masarykovo náměstí č. p. 1950, Pardubice
Růžena Žertová, 1971–1974

Objekt s jasně čitelnou ocelovou konstrukcí a vykrojenými nárožními dotváří prostor Masarykova náměstí. Konstrukce je navržena ve velkorysém modulovém rastru 9 metrů, které jsou z části vyplněny tenkostěnnými ocelovými panely a z části z lícovaného cihelného zdiva. Zkosení nároží a okenních otvorů propůjčuje průčelí stavby originální, lehce ornamentální charakter. Přehledná organizace řešení provozu byla předpokladem dobře fungujícího obchodního domu nové generace. Významný příklad českého brutalismu.

Slavnostní zahájení výstavy ve Španělském sále Pražského hradu

Moderátor Václav Žmolík, Vladimír Šlapeta
a prezident UIA Thomas Vonier

Pane předsedo vlády, Eminence, Excellence, vážené dámy a pánové, naše setkání uvedl fragment z Vivaldiho „Quattro staggioni“ v provedení Moravské filharmonie z Olomouce pod taktovkou Jakuba Kleckera a za spolupráce Maestra Jaroslava Svěčeného, skvěle ilustrujících roční doby, provázející náš život. Hudba dokáže inspirovat a abstrahovat. Architektura zase konkretizovat a determinovat.

Přesto má hudba a architektura mnoho společného – skladebnost, plastičnost, rytmus, takt i barevnost. A architektura je, podle Schopenhauera, zkamenělou hudbou. Naše země jsou krásným dokladem této symbiózy. Bylo tomu tak v celých našich dějinách, zvláště v jejich nejsvětějších okamžicích – v době Karla IV., jagellonské gotiky, renesance, radikálního baroka i generace Národního divadla a jejich následovníků.

Přitom má architektura fantastickou vlastnost – neumí lhát. Je autentickým a přetrvávajícím obrazem naší fyzické i duchovní existence. Můžeme v ní snadno odhalovat momenty dobových vzestupů, zklamání, pádů i mnoha tužeb a úsilí.

Nejinak tomu bylo i v posledních 120 letech, jimž se věnuje naše výstava. V jejím srdci je připomenuta zakladatelská osobnost Jana Kotěry. Ten se po návratu z Vídně a z Říma rychle ujal vůdcovské role a pod heslem „dohonit a předhonit Evropu“, určil orientaci našeho moderního umění směrem k západoevropským metropolím. Svou hudebnost potvrdil ilustracemi libreta Dvořákovy Rusalky a pozval do Prahy sochaře Auguste Rodina i norského malíře Edvarda Muncha.

A vychoval dvě generace našich architektů – kubistickou v čele s Josefem Gočárem, proměňující Picassovu dvojrozměrnou malbu do třídimenzionální plastické architektury a poté ještě generaci funkcionalistickou, jejíž velké postavy – Jaromír Krejcar, Bohuslav Fuchs a Kamil Roškot dominovaly i mezinárodně v době Masarykovy republiky.

Po krátkém nádechu konce 40. let, lemovaném skvělým Havlíčkovým sídlištěm Labská kotlina v Hradci Králové nebo nemocnicemi Bedřicha Rozehnal na jižní Moravě – přinesl únorový puč 1948 kritickou chvíli naší profese. Architekt ztratil výsostný statut svobodného povolání a stal se manipulovatelným státním zaměstnancem – Stavoprojektů nebo Chemoprojektů, Spojprojektů apod. a přišel o své nezávislé postavení. Rychlým důsledkem byla nejprve násilná indoktrinace

stalinského socialistického realismu, a po něm bezduchá prefabrikace panelových sídlišť, vedoucí – např. na Jižním Městě – ke značnému zvýšení počtu sebevražd.

Pokud se něco přece jen v naší architektuře podařilo (Karolinum, pavilony na světových výstavách nebo věž na Ještědu), bylo to na tehdejší režim, jak trefně poznamenal na sjezdu spisovatelů v roce 1967 Ludvík Vaculík, doslova „vytrucováno“.

Nejinak tomu bylo i po likvidaci Pražského jara 68 armádami Varšavské smlouvy, což postihlo už i mou generaci. Jak již v americkém exilu předpověděl Bertold Brecht v krásné písni o Vltavě – „velikášské plány mocných budou nakonec zastaveny... a velké nezůstane velkým a malé malým...“; pád berlínské zdi uspořádal Sametovou revoluci a postupný návrat naší architektury do evropské rodiny. Byl obnoven i statut architekta jako představitele svobodného povolání s plnou ekonomickou, kulturní i společenskou zodpovědností s tím spojenou. Byla to velká výzva pro všechny generace a jak byla v čase přechodu k digitálnímu navrhování naplňována, registrujeme v našich městech i na naší výstavě. Chtěli jsme také zdůraznit význam tvůrčích individualit, proto – symbolicky – Kotěřův odkaz doprovází stovka biografických panelů 6 generací našich architektů. Jejich životopisy jsou často komplikované – jsou zde ti, kteří unikli v poslední chvíli před holocaustem nebo skončili na popravišti, ale také ti, kteří byli v 50-tých a 60-tých letech vězněni v tzv. Basoprojektu, kde navrhovali vládní vily na Orlíku nebo byli vylučováni ze Svazu architektů.

Mnohé se v posledních letech podařilo, posun je neopominutelný, pomohly k tomu i stavby zahraničních architektů, kteří naší odborné debatě nastavili zrcadlo. Jsou však i vize, které se naplnit nepodařilo – i tyto problémy výstava zaznamenává.

Občas by byla potřeba větší odvahy a sebevědomí. A určitě i rychlejší schvalovací procesy a větší snaha po konsensu např. mezi nezpochybnitelnými potřebami památkové péče naproti pragmatickým ambicím komerční praxe.

Pokud výstava připomenutím těchto problémů přispěje k zamyšlení, pohledem zpět i inspirativně do budoucna, pak splní svůj smysl. Je však – svým akcentem na trojrozměrné exponáty a modely – určena nejen odborníkům, ale i laikům, a hlavně mládeži a dětem.

Na závěr bych rád poděkoval týmu Architecture Week pana Petra Ivanova bez jehož neumdlévajícího úsilí v mimořádně krátkém čase, provázeném covidem, by realizace tak rozsáhlé – historicky vůbec největší – expozice české moderní architektury – nebyla myslitelná.

Děk patří i Kotěrovu centru architektury Oldřicha Janoty a nakladatelství FOIBOS i krajům, městským úřadům, muzeím a dalším institucím i architektům za zápůjčky exponátů i finanční podporu. Bez této pomoci by se tato výstava, operující jen velmi tenkým budgetem, nemohla uskutečnit.

A nakonec skromné přání: necht si naše architektura zachová originální muzičnost, kterou jsme nacházeli u Jana Kotěry a jeho následovníků ...

VIVAT, CRESCAT, FLOREAT ARCHITECTURA BOHEMIAE, MORAVIAE ET SILESIAE !

Vladimír Šlapeta / 4. 10. 2021

Výstava – Česká moderní architektura

Výstava „Česká architektura od secese k dnešku“ byla otevřena v Jízdárně Pražského hradu v září a říjnu 2021 jako první instalace po uzavření v kritické době pandemie. Ačkoli vznikala jako improvizace v neobyčejně krátkém čase, byla nejrozsáhlejší prezentací moderní architektury v českých zemích za posledních dvacet let. Původně byla plánována výstava ke 150. výročí narození Jana Kotěry, jenž je považován za zakladatelskou a vůdčí osobnost české moderní architektury, od níž se odvíjí vývojová linie naší stavební tvorby od secese až k současnosti, a ta se měla uskutečnit v Mánesu. Nabídka Správy Pražského hradu k přenesení výstavy do prostor Jízdárny otevřela perspektivu podstatně rozšířit expozici a pojmout ji jako „žatvu“ architektonické produkce v našem prostředí od doby secese až do dnešních dnů. Atraktivitu výstavy zdůraznilo přes tři sta modelů a artefaktů ze státních i soukromých sbírek ze všech koutů republiky, které přitáhly nejen odbornou, ale také širokou laickou veřejnost a mládež.

Výstava modelů a fotografií, kaleidoskopu staveb v Čechách, na Moravě a ve Slezsku za posledních sto dvacet let, tak dokumentovala fyzickou podobu naší země v tomto období z pohledu důležitých měst a všech krajů, které se na přípravě aktivně podílely. Její střed reprezentovala expozice díla patrona české moderní architektury Jana Kotěry, která připomněla i jeho přínos v oblasti nábytkového a průmyslového designu. Toto symbolické „srdce“ celé expozice obklopoval průvod ikon – medailony více než stovky architektů, s generačním rozptylem narození více než sta let, kteří svou tvorbou naši architekturu významně ovlivnili.

Rozsah a záběr výstavy výstižně charakterizovaly již základní údaje této akce, připravené za pouhých šest měsíců. Na ploše téměř 2000 m² za spolupráce dvaceti regionálních kurátorů ze všech krajů České republiky bylo prezentováno více než pět set architektonických děl. Modely a fotografie doplňovaly i ukázky designu a audiovizuální programy.

Výstava byla rozdělena do šesti tematických okruhů:

Expozice Jana Kotěry prezentovala stěžejní díla Jana Kotěry a připomněla i přehled všeho jeho žáků, které vychoval nejprve na Uměleckoprůmyslové škole /1898–1910/ a poté na Akademii výtvarných umění /1911–1923/. Vedle ukázek tvorby v architektuře a uměleckém průmyslu je doprovodila i sbírka vzácných dokumentů, vážících se k jeho osobnosti a dílu.

Ikony české architektury vlastně pojaté jako medailony více než stovky osobností naší architektury a jejich zásadních staveb od Kotěry přes všechny další generace až k předním architektům našich dnů. Připomenuti jsou i dříve opomíjení židovští a němečtí architekti anebo zahraniční architekti, kteří svými intervencemi ovlivnili naši a mezinárodní debatu (Ludwig Mies van der Rohe, Frank Gehry apod.).

Expozice hlavního města Prahy reprezentovala na sto nejvýznamnějších děl nové architektury všech městských částí naší metropole i v jejich funkčních a stylistických rozmanitostech včetně těch, které vyvolaly v různých dobách kontroverzní diskuse.

Zvláštní místo zaujal kompletní soubor modelů všech výstavních vil, postavených na výstavě Svazu československého díla na Babě (1932–1934).

Expozice moderní architektury krajů České republiky vznikla za spolupráce Národního památkového ústavu a hejtmanství a ilustrovala vývoj architektury v jednotlivých regionech s ohledem na jejich specifičnost za posledních 120 let. Zvláštní pozornost byla věnována také velkým městům – Brnu, Zlínu, Hradci Králové, Ostravě a Olomouci.

Architektura po Sametové revoluci představila výběr úspěšných děl po listopadu 1989, v nichž se odrazil rychlý vývoj naší architektury od doby řízené ekonomiky s monopolem socialistického stavebního průmyslu k tržnímu hospodářství demokratické společnosti, s posunem od státních projektových ústavů k tvůrčí činnosti soukromých architektonických ateliérů.

Expozice promarněných šancí připomněla tři neuskutečněné projekty, které vznikly v Praze v nedávné době a jejichž uskutečnění nakonec ztroskotalo – zejména vítězný soutěžní návrh Jana Kaplického na Národní knihovnu a dále také návrh „ledního medvěda“ Radana Hubičky na Vítězném náměstí a námět Petra Malínského na umístění Slovanské epopeje Alfonse Muchy na záhlaví Štefánikova mostu.

Výtvarným akcentem instalace byl soubor dřevěných modelů Huti architektury Martina Rajniše, zejména model „včelína“, který měl symbolizovat tvůrčí vření současné české architektonické scény.

Česká architektura od secese k dnešku byla v pořadí sedmou, a bezpochyby nejrozsáhlejší a nejúplnější výstavou k tomuto tématu v historii Československé republiky, resp. České republiky. (1935 – Výstava architektury, bydlení a urbanismu VABU, 1940 – Výstava Za novou architekturu ZNA, 1953 – Architektura v českém národním dědictví, 1967 – Československá moderní architektura, 1978 – Československá architektura socialistické éry, 2001 – Deset století architektury).

Vladimír Šlapeta

Organizátoři výstavy děkují všem spolupracujícím institucím – státní správě, muzeím, galeriím a dalším kulturním institucím, soukromým sběratelům a dále i kurátorům, odborným poradcům, realizačnímu týmu výstavy a všem partnerům, kteří různými způsoby přispěli k uskutečnění tak rozsáhlého projektu.

Vila Vendelína Máchy
Libušina 188, Bechyně
Jan Kotěra
1902–03

Vila Edvarda Lederera
Pražská 100, Jindřichův Hradec
Otakar Novotný
1904

Regulace Vltavy a kaskáda jezů
Trilčův jez, České Budějovice
Karel Chochola, Fran. Roith, Ant. Jirásek aj.
1923–1940

Zátkova vila
Husova 1845/11, České Budějovice
Josef Šlégl, Jar. Stránský, Adolf Hauptmann
1932

Zemská průmyslová škola
Resslova 440, Volyně
Vladimír Wallenfels, František Fiala
1929–1933

Obchodní dům Brouk a Babka
Široká 432/11, České Budějovice
Karel Chochola
1935

Rodinný dům JUDr. Františka Švece
Dukelská 714/80, České Budějovice
Richard Ferd. Podzemný, Kamil Ossendorf
1933–1934

Českobudějovická záložna
U Černé věže 69/1, České Budějovice
Bohumil Kněžek, Josef Václavík
1934–1936

Kostel sv. Vojtěcha
Emy Destinové 1, České Budějovice
Jaroslav Čermák
1937–1939

Mlékárna
Heydukova 136, Strakonice
Josef Havlíček, Josef Hrubý, Fran. Kerhart
1949–1953

Koldům
Staroměstská 1255/19, České Budějovice
Boh. Böhm, Jaroslav Škarda, Boh. Jarolím
1958–1964

Plavecký stadion
Sokolský ostrov 402, České Budějovice
Bohumil Böhm
1958–1971

Krematorium
Pražská tř. 2275/108, České Budějovice
Boris Čepek, Jan Benda
1964–1979

Telekomunikační budova
Pražská tř. 2239/16, České Budějovice
Karel Koutský, Jan Kozel
1971–1975

Obchodní dům a dům služeb Družba
Pražská tř. 2176/65, České Budějovice
Ladislav Konopka, Alois Hloušek
1974

Okresní správa silnic
Jarošovská 1126, Jindřichův Hradec
Petr Keil
1978–1982

Areál školy v přírodě
Chomutovská 646, Volyně
Ladislav Konopka
1980–1987

Dlouhý most
Husova třída, České Budějovice
Roman Koucký, Tomáš Rotter
1996–1998

Dům pro seniory
Nerudova 2568/2a, České Budějovice
Vít Máslo, Petr Bouřil, Jaroslav Hlásek, aj.
1997–2000

Tiskárna Karmášek
Karla Weise 2619, České Budějovice
Ivan Kroupa
2001–2003

Reissigova vila
Hlinky 148/60, Brno
Leopold Bauer
1901–1902

Napoleonův památník
Žuráň
Vojtěch Kerhart
1930

Dům umělců
Úprkova 601/2, Hodonín
Antonín Blažek
1911–1913

Vila Viktora Bauera
Loosova 214, Hrušovany u Brna
Adolf Loos
1913–1914

Vlastní vila
Barvičova 15/15, Brno
Jindřich Kumpošt
1922–1924

Brněnské Výstaviště
Výstaviště 405/1, Brno
J. Kalous, E. Králík, P. Janák, J. Gočár aj.
1924–současnost

Palác Morava
Divadelní 3, Brno
Ernst Wiesner
1926–1933

VPÚ (dnes Nejvyšší soud)
Burešova 20, Brno
Emil Králík
1932

Kolonie Nový dům / Bráfova, Šmejkalova, Drnovická a Petřvaldská, Brno
B. Fuchs, J. Kroha, E. Weisner, J. Štěpánek aj.
1927–1928

Vila Tugendhat
Černopolní 45, Brno
Ludwig Mies van der Rohe
1928–1930

Kostel svaté Kunhuty
Obecní 183, Jevišovka
Miloslav Kopřiva
1929–1930

Synagoga Agudas Achim
Skořepka 247/13, Brno
Otto Eisler
1934–1936

Česká škola Černé pole
Jugoslávská 95, Brno
Mojmír Kyselka
1930–1931

Telekomunikační centrum
Jana Babáka 11, Brno
Josef Kranz
1946–1962

Sídliště
Lesná, Brno
F. Zounek, V. Rudiš, M. Dufek, L. Volák aj.
1960–1970

Administrativní budova Ingstav v Brně
Videňská 546/55, Brno
Ivan Ruller
1968–70

Knihovna FF Masarykovy univerzity
Arne Nováka 1/1, Brno
Ladislav Kuba, Tomáš Pilař
2000–2002

Rekreačně sportovní areál
Kraví hora, Brno
Antonín Novák, Petr Valenta
2002–2004

Archeopark
23. dubna 264, Pavlov
Radko Květ, Pavel Pijáček
2016

Polyfunkční dům Bratislavská
Bratislavská 22–24, Brno
Tomáš Rusín, Ivan Wahla, Libor Šupler
2017

Vila továrníka Antona Richarda Breinla
Lipová ulice 1091, Kraslice
Otto Steinl
1903

Obchodní a bytový dům Hanse Stockera
Evropská ulice 1566/41, Cheb
Reinhold Weiss
1912–1913

Vila Becher
Krále Jiřího 1196/9, Karlovy Vary
Karl Heller
1912–1914

Střední odborné učiliště v Toužimi
Měšťanská škola, Plzeňská 330, Toužim
Karl Ernstberger
1922–1923

Keramická škola
Nám. 17. listopadu 428/12, Karlovy Vary
Hermann Schutt
1923–1924

Hornický dům
5. května 655, Sokolov
Rudolf Wels
1923–1925

Železničářský dům
Příčná 462/1, Mariánské Lázně
Emanuel Jánský, Rudolf Bušek
1924–1925

Vila Just
Na Háji 1627, Aš
Karl Ernstberger
1924

Vila Felicitas v Abertamech
Hornická 286, Abertamy
Heinrich Scherrer, Karl Ernstberger
1927, 1937

Dvorana Glauberových pramenů
Chebská, Františkovy Lázně
Ernst Engelhardt
1928–1930

Kostel P. Marie Utěšitelky
Pod Strání 159, Dalovice
Karl Ernstberger
1929

Zřídelní pavilon Natálieina pramene
Natalie 388, Františkovy Lázně
Oskar Sgustav
1930–1931

Vila Kabeláč
Palackého náměstí 1364/5, Karlovy Vary
Ernst Mühlstein, Victor Fürth
1933

Rozhledna
Krásenský vrch, Krásno
Willy Russ, Fritz Hoffmann
1933–1935

Dům kultury
Mírové nám. 733, Ostrov
Josef Sedláček, Jaroslav Krauz aj.
1954–1955

Nádraží
Riegrova 4, Cheb
Josef Danda
1956–1962

Vřídelní kolonáda
Divadelní náměstí 2036/2, Karlovy Vary
J. Otruba, P. Janatka, J. Šrámek, Z. Zadák
1971–1975

Hotel Thermal
I. P. Pavlova 11, Karlovy Vary
Vladimír a Věra Machoninovi
1977–1978

Lázeňský hotel Tosca a Balneoprovoz
Moravská 8, Karlovy Vary
Vítězslav Tůma, Zdeněk Havlin
1973, 1977

Klášter Matky Boží v Novém Dvoře
Dobrá Voda 20, Nový Dvůr u Toužimi
John Powson, Jan Soukup
2000–2004

Náhrobky manželů Hoffmannových
Hřbitov, Brtnice
1906

Fárův dům
(přestavba a záměr úpravy náměstí)
Masarykovo náměstí 13, Pelhřimov
Pavel Janák / 1913–1914

Budova Uměleckoprůmyslových závodů
Riegrova a Sušilova 247, Třebíč
Josef Gočár
1919–1922

Městská spořitelna
nám. Miru 2, Moravské Budějovice
Vlastislav Hofman
1925–1927

Obilní silo
Chlumova 35, Jihlava
Johann Theimer
1927

Městská spořitelna
Karlovo náměstí 106/57, Třebíč
Bohuslav Fuchs
1931

Vila Otakara Meda
Tyršovo nám. 800, Humpolec
Josef Gočár
1933–1934

Sokolovna Jihlava
Tyršova 1565/12, Jihlava
Bohuslav Fuchs
1935

Vila Gustava Jaroška č. p. 35
Dalečín 35, Dalečín
Ludvík Hilgert
1936–1939

Kaple sv. Prokopa
Nová Ves u Leštiny
Jaroslav Cuhra
1938

Jugendherberge
(později Adolf-Hitler-Schule)
Břežinovy sady 2376/12, Jihlava
Fr. Gottlieb Winter / 1939–41, 1943–44

Kulturní dům
Mnich 145, Mnich
Jiří Kroha, Ministerstvo kultury ČSR
1948–1950

Dům kultury ROH
Tolstého 1455, Jihlava
Věra a Vladimír Machoninovi
1957–1963

Zemědělská technická škola
Dr. Veselého 343, Bystřice nad Pernštejnem
Vladimír Beneš
1959–1961

Táborská škola
Lipnice nad Sázavou 37
Jaroslav Vaculík
1965–1969

Klubovna tenisového klubu
Lipová, Jemnice
Zdeněk Skála
1984–1985

Horácké divadlo
Komenského 1357/24, Jihlava
J. Vančura, T. Brix, V. Králíček, V. Krátký,
M. Melena / 1992–1995

Kaple Panny Marie Královny
Jestřebí, Brtnice
Ladislav Kuba, Tomáš Pilař
1996–1998

Hranipex (výrobní areál)
Jaroslavy Rýznerové 97, Komorovice
Luděk Rýzner (OK Plan)
2005–2006

Dům Lud'ka Rýznera (Plecháč)
Mánesova 1672, Humpolec
Luděk Rýzner (OK Plan)
2005, 2017

Okresní dům
Palackého 409, Hradec Králové
Jan Kotěra
1903–1904

Kiosk Pražského mostu
Hradec Králové
Jan Kotěra
1909–1910

Obchodní dům Wenke
Husova 295, Jaroměř
Josef Gočár
1910–1911

Zámek
Husovo náměstí 1201, Nové Město n. Metují
Dušan Jurkovič, Pavel Janák
1909–1942

Jez a vodní elektrárna Hučák
Křižíkova 233/4, Hradec Králové
František Sander
1909–1912

Školský areál
Tylovo nábřeží 691, Hradec Králové
Josef Gočár, Václav Rohlíček
1924–1928

**Sbor kněze Ambrože církve
československé husitské**
Ambrožova 729, Hradec Králové
Josef Gočár / 1926–1929

Výpravní budova hlavního nádraží
Riegrovo náměstí 914/2, Hradec Králové
Jan Rejchl, Václav Rejchl
1927–1935

Vila O. Lisky
Střelecká 47, Hradec Králové
Oldřich Liska
1932–1933

Opevnění, tvrze na hranici
celý pohraniční pás kraje
gen. Karel Husárek, Stanislav Bechyně
1935–1938

Obytný dům na náměstí
Kramská 30, Náchod
Adolf Erben
1938

Hotel Montana
Špindlerův Mlýn 70, Špindlerův Mlýn
Jan Tymich, Zdeněk Řihák
1965–1967

Labská bouda
Bedřichov 31, Špindlerův Mlýn
Zdeněk Řihák
1969–1975

Geriatrické centrum
Turkova 785, Týniště nad Orlicí
Jan Línek, Jiří Sezemský
1994–1996

Fakulta informatiky a managementu
Hradecká 6, Hradec Králové
Ivan Bergmann
1997–2008

Studijní a vědecká knihovna
Hradecká 1250/2, Hradec Králové
Projektli architekti
2002–2008

Nová česká poštovna
542 21 Pec pod Sněžkou
Martin Rajniš, Patrik Hoffman
2004–2007

Dopravní terminál
Nádražní 1704/4, Hradec Králové
Patrik Kotas
2006–2008

**Krkonošské centrum
environmentálního vzdělávání Krtek**
Dobrovského 3, Vrchlabí
HŠH architekti / 2011–2013

Komenského most
Jaroměř
Mirko Baum, David Baroš
2013–2015

Kostel povýšení sv. Kříže
Husova 1560/2, Jablonec nad Nisou
Josef Zasche
1900–1901

Liebiegovo městečko
Nám. Pod Branou, Liberec
Jakob Schmeissner
1911–1923

Vila Franze Strosse
Husova 64/186, Liberec
Thilo Schoder
1923–1925

Nová radnice
Mírové náměstí čp. 3100, Jablonec n. Nisou
Karl Winter
1930–1933

Vila MUDr. Schmelowského
Opletalova 29, Jablonec nad Nisou
Heinrich Lauterbach
1931–1932

Kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova
Horní náměstí, Jablonec nad Nisou
Josef Zasche
1931

Obchodní dům Baťa
Soukenné náměstí 23/10, Liberec
Vladimír Karfík
1931–1932

Vila Kantor
Palackého 3111/26, Jablonec nad Nisou
Heinrich Kulka
1934

Spořitelna a muzeum
Náměstí 3. května 37, Železný Brod
Jindřich Freiwald, Jaroslav Böhm
1934–1936

Obchodní dům Brouk a Babka
Pražská 15/23, Liberec
Jan Gillar
1936

Sbor Dr. Karla Farského
Nádražní 389, Podmoklice, Semily
Vladimír Krýš
1938

Kino Máj
Máchova 542, Doksy
Karel Hubáček
1958–1963

Televizní vysílač a horský hotel Ještěd
Horní Hanychov 153, Liberec
Karel Hubáček
1966–1973

Obytný dům „Wolkerák“
Sosnová 466-477, Liberec
Jaromír Vacek
1968–1972

Kulturní dům Crystal
Boženy Němcové 2942, Česká Lípa
Jiří Suchomel
1975–1990

Plavecký bazén
Tržní nám. 1338, Liberec
Pavel Švancer
1978–1984

Základní škola
Školní 2520, Česká Lípa
Zdeněk Zavřel, Dalibor Vokáč
1976–1984

Krajská vědecká knihovna
Rumjancevova 1362/1, Liberec
Radim Kousal
1996–2000

Mateřská škola Nová Ruda
Donská 1835, Liberec
Petr Stolín, Alena Mičková
2017–1918

Sídlo firmy Lasvit
Palackého náměstí 170, Nový Bor
ov architekti
2017–2019

Obchodní dům Ostravica – Textilia
náměstí Dr. E. Beneše 284/3, Ostrava
I. Schmelze, M. Frommerová, L. Šlapeta
1911, 1920, 1956–1958

Jubilejní zahradní kolonie
Ostrava – Hrabůvka
Ernst Körner
1921–1932

Budova Anglo-československé banky
Nádražní 308/3, Ostrava
Josef Gočár
1923–1924

Dům umění
Jurečkova 1750/9, Ostrava
František Fiala, Vladimír Walenfels
1923–1926

Palác Elektra
Umělecká 305, Ostrava
Alois Kubíček, František Kolář, Jan Hrubý
1924–1926

Nová radnice
Prokešovo náměstí 1803/8, Ostrava
Vladimír Fischer, František Kolář,
Jan Hrubý, Karel Kotas / 1925–1930

Palác Savoy
Zámecká 488/20, Ostrava
Karel Kotas
1928–1929

**Bývalé ředitelství Báňské
a hutní společnosti**
30. dubna 635/35, Ostrava
Jaroslav Stockar – Bernkopf / 1928–1929

Městské koupaliště
Jaselská 35, Opava
Otto Reichner
1930–1931

Plicní sanatorium
Alej míru 442, Jablunkov
Miloš Lami
1931–1934

Gymnázium
Frýdecká 689, Český Těšín
Jaroslav Fragner
1931

Obchodní dům Pešat
Masarykovo nám. 15, Ostrava
Bohuslav Fuchs
1932

Bezručova chata
Lysá hora
Franz Knobloch
1933

**Okresní sociálně – zdravotní ústav
(dnešní sídlo NPÚ)**
ul. Odboje 1941/1, Ostrava
J. Stockar-Bernkopf, K. Roštik / 1932–1933

Letní vila Hanne Larischové
Ježník 71, Krnov
Leopold Bauer
1935

Kostel sv. Hedviky
nám. Svaté Hedviky 2044/2, Opava
Leopold Bauer
1933–1937

Vila Eduarda Lisky
Čedičová 1406/8, Ostrava
Lubomír a Čestmír Šlapeta
1935–1936

Rekreační chata
Bílý kříž
Oskar a Elly Oehler
1936–1937

Kino ALFA
Nádražní 46, Ostrava
Lubomír a Čestmír Šlapeta, Arnošt Hošek
1936–1938

Stadion Vítkovice
Závodní 2891/86, Ostrava
Lev Krča, Stanislav Tobek, Jaroslav Kincl
1937–1938

Ředitelství Severní Ferdinandovy dráhy
Prokešovo náměstí, Ostrava
Karel Kotas
1937–1939

Vila Jana Alsterna
Harcovská 657, Frýdlant nad Ostravicí
Lubomír a Čestmír Šlapeta
1938–1940

Hotel Vlčina
Horečky 616, Frenštát pod Radhoštěm
Bohuslav Fuchs
1940

Sídliště Bělský les – „Stalingrad“
Ostrava – Zábřeh
Jiří Štursa, Anna Friedlová, Otakar Slabý
a Jaroslav Turek / 1947–1949

Kulturní dům Bělský les – „Stalingrad“
Ostrava-Zábřeh
Jiří Kroha
1951–1954

Sídliště Poruba - „Admiralita“
Ostrava
Vladimír MEDUNA a kol.
1951–1958

Odborový dům kultury
28. října 2556/124, Ostrava
Jaroslav Fragner
1954–1961

Ředitelství Vítkovických železáren
Ruská 2887/101, Ostrava
Oskar Oehler
1961–1965

Nádraží Ostrava – Vítkovice
U Nádraží 27/1, Ostrava
Josef Danda
1962–1965

Vysílač na Pradědu
Malá Morávka 38, Malá Morávka
Jan Liška
1968–1980

Rodinný dům Širůček
Bílovec, Za nemocnicí 17
Emil Píkrýl
1975

Vila MUDr. Ondruše
Ovocná ulice 16, Ostrava
Vladimír Šlapeta, Edvard Kratochvíl
1972–1975

Palác kultury a sportu
Ruská 3077/135, Ostrava
Vladimír Dědeček
1974–1976

Sanatoria
Hýlov 24, Klimkovice
Vladimír Gleich
1991–1994

Gymnázium Orlová
Masarykova tř. 1313, Lutyně, Orlová
Josef Kiszka, Barbora Potysz
1996

Vlastní dům s ateliérem
Záhumenní 30a, Kopřivnice
Kamil Mrva
2000–2002

Přístavba železničního nádraží
Peterkova 79/5, Ostrava-Svinov
Václav Filandr
2003–2006

Kostel sv. Ducha
Výškovická 3166/124A, Ostrava
Marek Jan Štěpán
2004–2007

Multifunkční aula Gong a Důl Hlubina
Ruská 2993, Ostrava
Josef Pleskot
2011–2012

**Přestavba historických jatek
na potřeby městské galerie**
Porážková 3204, Ostrava
Robert Konecny / 2020

Vila Primavesi
Univerzitní, 224/7, Olomouc
Franz von Krauss a Josef Tölk
1905–1906

Národní dům
Vojáčkovo nám. 1, Prostějov
Jan Kotěra
1906–1907

Vila Františka Kovářika
Erbenova 2589, Prostějov
Emil Králík
1910

Vila Vladimíra Müllera
Černochova 6, Olomouc
Paul Engelmann
1927–1928

Odborné živnostenské školy
Lidická 1686/2, Prostějov
Eduard Žáček
1932–1936

Vila Briess
Na vozovce 12, Olomouc
Jacques Groag
1933

Vila Ladislava Řihovského
Zbrašov 59, Teplice nad Bečvou
Elly a Oskar Oehlerovi
1933–1934

Poštovní a telegrafní úřad
Tř. Gen. Svobody 13, Šumperk
Ernst Wiesner
1934–1937

Obytný dům Karla Zejdy
Bartošova 2300/14, Přerov
Elly a Oskar Oehlerovi
1937–1938

Tomancova vila
Juříkova ulice, Hranice na Moravě
Karel Caivas
1935

Obytný dům
Na vozovce 33, Olomouc
Lubomír Šlapeta
1936–1937

Nádraží Prostějov
Janáčkova 3159/2, Prostějov
Jaroslav Otruba
1947–1952

Dům hotelového typu
Velkomoravská 325/8;8a, Olomouc
Tomáš Černoušek, Karel Dolák, Jiří Zrotal,
1959–1963

Pavilon A výstaviště Flora
Wolkerova 31/17, Olomouc
Petr Brauner,
1965–1966

Krematorium
Zábřežská 78, Šumperk
Petr Brauner
1974–1978

Administrativní budova Povodí Moravy
U Dětského domova 263, Olomouc
Petr Hruša, Petr Pelčák
1994–1995

Vila na síle
Polská 942/7, Olomouc
Szymon Rozwalka, Tomáš Pejpek
2004–2007

Sluňákov – centrum ekologických aktivit
Skrbeňská 669, Horka nad Moravou
Projektíl architekti
2005–2007

Rekonstrukce Zámeckého náměstí a parku
Zámecké náměstí, Velká Bystřice
Michal Sborwitz architekti
2009–2010

Tyršův most
Strhanec, Přerov
Alena Šrámková, Lukáš Ehl, Tomáš Koumar
2010–2012

Sýkorova vila
Fibichova ulice 27, Chrudim
Jan Šachl
1906–1907

Sokolovna
Holubova 446, Holice
Otakar Novotný
1908–1913

Automatické Winternitzovy mlýny
Mezi mosty 436, Pardubice
Josef Gočár
1909–1911

Pavilon lázní
Masarykovo nám. 6, Lázně Bohdaneč
Josef Gočár
1912–1913

Krematorium
Pod břízkami 990, Pardubice
Pavel Janák
1921–1923

**Komplex jezu, zdymadla, mostu
a hydroelektrárny**
Hradecká 139, Přelouč
František Roith / 1921–1928

Tylův dům
Vrchlického 53, Polička
Antonín Mendl, Václav Šantrůček
1921–1929

Ředitelství pošt a telegrafů
náměstí Republiky 12, Pardubice
Ladislav Machoň
1923–1925

Palác Passage
třída Míru 60, Pardubice
Ladislav Machoň
1923–1925

Státní reálka
Karla IV. 13, Pardubice
Ladislav Machoň
1925–1929

Průmyslové muzeum
náměstí Republiky 116, Pardubice
Karel Řepa
1927–1931

Sokolovna
Dolní Sloupnice 81, Sloupnice
Vojtěch Vanický
1928–1930

Roškotovo Divadlo
Husova 1062, Ústí nad Orlicí
Kamil Roškot
1930–1936

Městské divadlo Karla Pippicha
Čsl. partyzánů 6/IV, Chrudim
Jindřich Freiwald, Jaroslav Böhm
1931–1934

Šmídova vila
E. Beneše 483, Polička
Bohuslav Šmíd
1933–1934

Úprava pamětního areálu
Ležáky
Ladislav Žák
1946–50

Železniční nádraží
náměstí Jana Pernera 217, Pardubice
Karel Řepa, Josef Danda, Karel Kalvoda
1948–1958

Smuteční obřadní síň
Nádražní 2113/8a, Svitavy
Pavel Kupka, Bohumil Blažek
1968–1971

Krytý plavecký bazén
U Plovárny 1221, Litomyšl
A. Novák, P. Valenta, R. Smejkal, R. Štefka
2006–2010

Rekonstrukce zámeckého pivovaru
Jiráskova 133, Litomyšl
Josef Plekost
2006–2014

Divadlo Josefa Kajetána Tyla

Smetanovy sady 16, Plzeň
Antonín Balšánek
1902

Městský dům

Dominikánská 283/7, Plzeň
Karel Bubla
1906–1907

Markova vila

Holoubkov 123, Holoubkov
Jan Kotěra
1907–1910

Masarykův most

přes řeku Berounku, Plzeň
František Roith
1915

Meziválečné Sušice

Dr. E. Beneše 129, Sušice
Ladislav Skřivánek, Jindřich Freiwald
1922–1927

Gymnázium Opavská

Opavská 21, Plzeň
Hanus Zápál
1930–1931

Poliklinika, býv. Okr. nem. pojišťovna

Denisovo nábřeží 1000/4, Plzeň
Bohumil Chvojka
1924–1926

Obytný dům manželů Brummelových

Husova 741/58, Plzeň
Adolf Loos, Karel Lhota
1929

Vila Tomášková

Masarykova 854, Plzeň 4, Doubravka
Jan Víšek
1931–1933

Spořitelna Rokycany

Jiráskova 482, Rokycany
František Albert Libra
1932–1933

Korandův sbor

Anglické nábřeží 2142/13, Plzeň
Jaroslav Fišer
1934–1936

Sokolovna v Domažlicích

Benešova 281, Domažlice
Lev Krča, Stanislav Tobek, Jaroslav Kincl
1936

Krajské studio Československého rozhlasu /

Náměstí Míru 2363/10, Plzeň
Karel Tausenau a další
1947–1956

Zimní stadion

Štefánikovo náměstí 2592/3, Plzeň
Vladimír Urbanec a další
1965–1972

Bazén

Pobřežní 1868, Tachov
Lukáš Liesler, Eduard Schleger
1984–1992

Dům s pečovatelskou službou II

nároží ulic Loretská a Mayerova 1069,
Horažďovice
Alena Šrámková / 2001–2002

Fakulta Ladislava Sutnara

Univerzitní 28, Plzeň
Jan Štípek, Jan Štípek ml.
2005–2012

Pavilon skla Klatovy

Hostašova 917, Klatovy
Atelier 25
2014

Konplan

Technická 1, Plzeň
Jiří Zábran
2016–2019

Školní družina Újezd

Národní 1, Plzeň
Bohuslav Strejc, Jiří Korelus, Ondřej Janout
2018

Hvězdárna

Fričova 298, Ondřejov
Josef Fanta
1901–1909

Vodárenská věž

Jízdecká, Nymburk
Osvald Polívka, Jan Vladimír Hráský
1903–1904

Kostel sv. Jana Nepomuckého s farou

Nad Pískovnou 213, Štěchovice
Kamil Hilbert
1905–1913

Vila Emila Kratochvíla

Karlštejská 282, Černošice
Jan Kotěra
1908–1909

Vila rodiny Mandelíků

Komenského 40, Ratboř
Jan Kotěra
1911–1913

Sokolovna

Tyršova 733, Rakovník
Otakar Novotný
1912–1914

Městský nájemní dům

Na Hradbách 93, Kolín
Jindřich Freiwald, Jaroslav Böhm
1921–1923

Penzion Poldi hutě

Josefa Hoffmanna 1533, Kladno
Josef Hoffmann
1902–1903, 1927

Masarykův most

Mostní 73, Kolín
František Roith
1925–1927

Nádražní budova

nám. T. G. Masaryka 210/17, Poděbrady
Vojtěch Krch
1928–1931

Vila Ferdinanda Hořejše

Karlštejská 274, Černošice
Miloš Hořejš, Karel Štipl
1932–1933

Soubor letních vil

Fragnerova 47, 48, 49, 73, Nespeky
Jaroslav Fragner a další
1932–1941

Penzion Humanita

9. května 604/1, Poděbrady
Josef Havlíček
1936–1940

Městská spořitelna

Masarykovo náměstí 43, Říčany
František Stalmach, Jan Svoboda
1940

Obnova Lidic

Lidice
R. Podzemný, V. Hliský, A. Tenzer, F. Marek,
Z. Jirsák / 1946–1949

Věžové domy

Vítězná 2955–2960, Kladno–Rozdělov
Josef Havlíček, Václav Hliský a další
1951–1959

Rekreační středisko Orlík

Vystrkov 179, Kozárovice
„Basoprojekt“ (B. Rozehnal, J. Vaculík,
S. Tobek ad.) / 1959–1963

Vila

Březovská 509, Vrané nad Vltavou
Radek Lampa, Josef Pleskot, AP atelier
1994–1995

Dům s pečovatelskou službou

nám. Svobody 1570, Úvaly
Zdeněk Jiran, Michal Kohout
1999–2002

Modlitebna Církve bratrské

Hradecká 2192, Černošice
Zdeněk Fránek
2008–2010

Vila Franze Matzkeho
Máchova čp. 301, Česká Kamenice
Josef Weinolt
1907–1908

Radnice
Břežánská 50, Bílina
Friedrich Kick, Franz von Neumann
1908–1911

Kolonie železničních zaměstnanců
Ulice Čeňka Zemana, Bezručova, Jarošova,
Louny / Jan Kotěra
1909–1911

Hüblova vila
Rooseveltova 2, Ústí nad Labem
Otto Prutscher
1923–1924

Masarykovo zdymadlo
Litoměřická 824/12A,
Ústí nad Labem–Střekov
František Vahala / 1923, 1929–1935

Pojišťovna Riunione Adriatica di Sicurtá
Velká Hradební 2, Ústí nad Labem
Fritz (Friedrich) Lehmann
1928–1929

**Správní budova Spolku pro chemickou
a hutní výrobu**
Revoluční 86, Ústí nad Labem
Max Hans Kühne / 1929–1930

Palmeho vila
Krásná Lípa 40, Krásná Lípa
Hans Richter
1930

Palác pojišťovny Concordia
Masarykova 1910, Teplice
Paul Schaeffer-Heyrothsberge,
Max Loos von Loosimfeld / 1931

Městské bytové domy (S-domy)
Na vlnovce, Mezidomí, 1357, 1234,
Ústí nad Labem – Klíše
F. J. Arnold / 1931–1933

Kolektivní dům Litvínov
Podkrušnohorská 1580, Litvínov
Evdžen Linhart, Václav Hilský
1946–1957

Magistrát města Ústí nad Labem
Velká Hradební 8a, Ústí nad Labem
Jan Gabriel, Jiří Fojt, Míša Hejduk
(1956), 1961–1962

Pavilon pro Reinerovu fresku
náměstí Republiky 9, Duchcov
Jan Sokol
1966–1982

Experimentální obytný dům
Březenecká 4750, 4689, Chomutov
Rudolf Bergr
1969–1980

Budova SHD Komes
Moskevská 14, Most
Václav Krejčí, Jiří Fojt, Míša Hejduk
1969, 1970–1984

**Dům kultury,
Kolonáda u koncertního domu**
Mírové náměstí I, Teplice / K. Hubáček,
O. Binar, M. Brix, M. Rajniš / 1977–1986

Kaple sv. Václava
U Města Chersonu 22, Most
Michal Sborwitz
1981–1989

Galerie Benedikta Rejta
Pivovarská 34, Louny
Emil Příkryl
1992, 1995–1998

Palác Zdar
Mírové náměstí 1/1, Ústí nad Labem
Ivan Reimann, Jan Jehlík
2004–2009

Budova CPTO Univerzity J. E. Purkyně
Pasteurova 3544/1, Ústí nad Labem
Petr Pelčák
2015–2020

Libušín a Maměnka
Pustevny 221, Prostřední Bečva
Dušan Jurkovič
1897–1899

Zemský léčebný ústav císaře Fr. Josefa
Havlíčková 1265, Kroměříž
Hugo Gessner
1904–1909

Dům Bedřicha Smetany
Lázeňské náměstí 308, Luhačovice
Emil Králík
1908–1909

Penzion Radun a Bílá čtvrť
Bílá čtvrť 447, Luhačovice
Bohuslav Fuchs
1928–1929

Společenský dům a Velké kino
nám. Práce, Zlín
V. Karfík, F. L. Gahura
1931–1933

Dům pana Javorského
Tomáše Bati 190, Zlín
Miroslav Lorenc
1932–1934

Památník T. Bati
náměstí T. G. Masaryka 2570, Zlín
F. L. Gahura
1933

Společenský dům
Lázeňské náměstí 127, Luhačovice
František Roith
1933–1935

Společenský dům
třída Spojenců 727, Otrokovice
Vladimír Karfík
1936

Vikendový dům Zenobie Vítězové
Šlapetova 717, Rožnov pod Radhoštěm
Lubomír Šlapeta
1936–1937

Státní banka
Dolní náměstí a Mostecká 364, Vsetín
Ludvík Hilgert a Antonín Tenzer
1937–1938

**Velká a malá kolonáda, hala Vincentky
a Vyšetřovací ústav** / Lázeňské náměstí,
Luhačovice / Oskar Poříška / 1940,
1942–1944, 1947–1951

Věžové obytné domy
Obeciny, Zlín
Miroslav Drofa
1947–1949

Centrální sklad obuvi
Vavřečkova 5657, Zlín
Vladimír Kubečka
1949–1955

Řadové obytné domy
Obeciny, Zlín
Vladimír Karfík
1946–1955

Vila skladatele Lišky
Filmová 308, Zlín
Zdeněk Plesník
1959

Divadlo Pracujících
třída Tomáše Bati 4091, Zlín
Miroslav a Karel Řepovi
1959–1967

Sídliště
J. Gregorčík a Š. Zelina, A. Adamík,
F. Dohnal, M. Cekota a V. Vyhňák
1968–1980, Jížní Svahy, Zlín

Kongresové a univerzitní centrum
náměstí T. G. Masaryka 5556, Zlín
Eva Jiříčná, Petr Vágner, Jiří Hušek
2006–2012

Rodinný dům
Zlín – Příluky
Pavel Mudřík
2014

Vladimír Šlapeta

Profesor VUT v Brně a ČVUT v Praze se narodil a vyrostl v Olomouci a vystudoval architekturu na ČVUT v Praze. Po krátké praxi v Ostravě působil v letech 1973–91 jako vedoucí oddělení architektury NTM v Praze. Po sametové revoluci se stal děkanem FA ČVUT v Praze (1991–97 a 2003–06) a poté i FA VUT v Brně (2006–10) a byl hostujícím profesorem TU Tallin, MSA Münster, Univerzity Lublaň, UFGRS v Porto Alegre a TU Krakov.

Absolvoval delší studijní pobyty v Německu (Wissenschaftskolleg zu Berlin), Holandsku (TU Delft), Kanadě (Centre canadien d'architecture Montreal), USA (Fulbright-Masaryk Scholarship – Cooper Union, NY) a v Polsku (Muzeum architektury Wrocław). Je členem Akademie der Künste v Berlíně, komise UIA-UNESCO pro architektonické vzdělání v Paříži, vědecké komise ICOMOS 20.století a čestným členem Královské společnosti britských architektů RIBA, Amerického institutu architektů AIA a Svazu německých architektů BDA.

Je autorem nebo spoluautorem desítek výstav a publikací o české a středoevropské architektuře (**Praha 1900–1978**, NTM Praha; **Czech Functionalism**, AA London; **The Brno Functionalists**, Helsinky; **Kamil Roškot**, GVV Olomouc; **Arnošt Wiesner**, GVV Olomouc; **Otakar Novotný**, Mánes; **Baťa 1910–1950**, GVV Zlín; **Adolf Benš**, Nadace Charty 77; **Adolf Loos**, GVV Louny; **Baba 1932**, ČVUT Praha; **Pavel Janák**, UPM Praha a TU Wien; **Bedřich Rozehnal**, Obec architektů Brno; **Baustelle Tschechische Republik**, AdK Berlin; **Jože Plečnik a Praha**, Lublaň atd.)

Je nositelem Stříbrné medaile Senátu ČR, Ceny města Brna, ceny Triennale architektury v Bukurešti, Kunstpreis Berlin, medaile Bene merentibus ve Varšavě, Grand Prix Obce architektury za celoživotní dílo aj.

Aulík Jan / 17
Balšánek Antonín / 19
Bauer Leopold / 21
Benš Adolf / 23
Bílek František / 25
Bočan Jan / 27
Bofill Ricardo / 29
Burian Aleš / 31
Cigler Jakub / 33
Cubr František / 35
Černý František / 37
Dvořák Petr / 39
Eisler John / 41
Engel Antonín / 43
Fanta Josef / 45
Feurstein Bedřich / 47
Fiala Stanislav / 49
Filsak Karel / 51
Fischer Vladimír / 53
Fragner Jaroslav / 55
Fránek Zdeněk / 57
Franta Petr / 59
Fuchs Bohuslav / 61
Gahura František / 63
Gehry Frank / 65
Gillar Jan / 67
Gočár Josef / 69
Grégr Vladimír / 71
Groag Jacques / 73
Hájek Petr / 75
Havlíček Josef / 77
Hilský Václav / 79
Hubáček Karel / 81
Hubička Radan / 83
Hypšman Bohumil / 85
Chochol Josef / 87
Janák Pavel / 89
Jiříčná Eva / 91
Jurkovič Dušan / 93
Kalous Josef / 95
Kaplický Jan / 97
Karfík Vladimír / 99
Kitttrich Josef / 101
Klimeš Ivo / 103
Kosek Jaroslav / 105
Kotas Karel / 107
Kotěra Jan / 109

Koucký Roman / 111
Kozák Bohumír / 113
Králik Emil / 115
Kranz Josef / 117
Krátký Vladimír / 119
Krejcar Jaromír / 121
Křivinka Gustav / 31
Kroha Jiří / 123
Kroupa Ivan / 125
Kühne Max / 127
Kupka Pavel / 129
Květ Radko / 131
Kyselá Ludvík / 133
Lábús Ladislav / 135
Lasovský Jiří / 137
Lauterbach Heinrich / 139
Linhart Evžen / 141
Lohan Dirk / 143
Loos Adolf / 145
Machoň Ladislav / 147
Machoninová Věra / 149
Malinský Petr / 151
Masák Miroslav / 153
Mendelson Erich / 155
Němec Martin / 39
Novotný Otakar / 157
Oehler Oskar / 159
Otruba Jaroslav / 161
Paroubek Jaroslav / 163
Pelčák Petr / 165
Plečnik Jože / 167
Pleskot Josef / 169
Podzemný Richard / 171
Polášek Josef / 173
Prager Karel / 175
Příkryl Emil / 177
Rajniš Martin / 179
Rohe Ludwig Mies / 181
Roith František / 183
Rossenberg Eugen / 185
Rosúlek Jan / 187
Roškot Kamil / 189
Rozehnal Bedřich / 191
Rudiš Viktor / 193
Ruller Ivan / 195
Rusín Tomáš / 197
Řepa Karel / 199

Schindler Jan / 201
Schoder Thilo / 203
Souček Viktorie / 205
Stam Mart / 207
Starý Oldřich / 209
Suchomel Jiří / 211
Šlapeta Lubomír / 213
Šrámek Jan / 215
Šrámková Alena / 217
Štěpán Marek / 219
Štěpánek Josef / 221
Štursa Jiří / 223
Tenzer Antonín / 225
Tyl Oldřich / 227
Uhlíř Petr / 229
Urban Max / 231
Víšek Jan / 233
Voženílek Jiří / 235
Wahla Ivan / 197
Wiesner Ernst / 237
Winking Bernhard / 239
Zasche Josef / 241
Žák Ladislav / 243
Žertová Růžena / 245

Alfabet / AAA – Abecední album architektů 1900–2022

Vychází jako příležitostný tisk k výstavě

Česká moderní architektura od secese k dnešku.

Vydal 2022: Czech Architecture Week, s.r.o.

Hlavní editor: Vladimír Šlapeta

Redakce: Jan Galeta, Daniel Ivanov

Kolektiv: Anna Waisserová Šubrtová, Cyril Vitavský,

Jaroslav Zeman, Jiří Balský, Jiří Neubert, Ladislava Horňáková,

Lubomír Zeman, Martin Augustín, Martina Mertová, Miroslav

Michalec, Pavel Panoch, Petr Domanický, Renata Vrabelová,

Šárka Koukalová, Tomáš Pavlíček

Zvláštní poděkování patří generální ředitelce Národního památkového ústavu Naděždě Goryczkové a Petru Svobodovi, řediteli Metodického centra moderní architektury v Brně.

Záštitu nad publikací přijali předseda vlády ČR Petr Fiala, ministr kultury Martin Baxa, hejtmani: Kraje Vysočina Vítězslav Schrek, Královéhradeckého kraje Martin Červíček, Olomouckého kraje Josef Suchánek, Pardubického kraje Martin Netolický, Plzeňského kraje Rudolf Špoták, Středočeského kraje Petra Pecková, první náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje Lukáš Curylo, primátoři statutárních měst: Olomouce Miroslav Žbánek, Ostravy Tomáš Macura, první náměstek primátorky města Brna Petr Hladík a senátor Jan Holásek.

Publikace je vydaná za podpory Jihomoravského kraje, Kraje Vysočina, Královéhradeckého kraje, Moravskoslezského kraje, Olomouckého kraje, Pardubického kraje, Plzeňského kraje, Středočeského kraje, Zlínského kraje, hlavního města Prahy, statutárního města Brna, Olomouce a Ostravy.

Poděkování patří architektonickým kancelářím AI-Design, Ateliér designu a architektury Patrika Kotase, Ateliér Štěpán, Bogle Architects, Fiala+Němec, Jakub Cigler Architekti a Pelčák a partner architekti.

Dále společněstern Crestyl Real Estate, Dům Radost, KKCG Real Estate Group, Marlo, Penta Real Estate a Skanska Reality.

Poděkování nakladatelství Foibos – Kotěrovo centrum architektury (Oldřich Janota), Nadačnímu fondu Kaplický Centre a Ivanu Margolioví.

Fotografie: ADNS, Adolf Loos Plzeň, AP Atelier, Arcidiecézní muzeum Olomouc, Architektonická kancelář Burian-Křivinka, Architektura489, archiv AI-Design, archiv Bernharda Winkinga, archiv České národní banky, archiv Evy Eislerové, archiv Ivana Rullera, archiv Jaroslava Koska, archiv Jaroslava Paroubka, archiv Ladislava Lábuse, archiv Lubomíra Zemana, archiv Martina Augustína, archiv MČ Praha 3, archiv Muzea města Brna, archiv města Ostravy, archiv Ostravského muzea, archiv Pavla Kupky, archiv Petra Uhlíře, archiv Petra Franty, archiv Petra Malinského, archiv PVK, archiv Radko Květa, archiv Stanislava Fialy, archiv Kaplický Centre, archiv Šárky Koukalové, archiv Václava Hilského, archiv Magdaleny Hlaváčkové, archiv Vladimíra Krátkého, archiv Viktora Rudiše, archiv Miroslava Řepy, archiv Vladimíra Šlapety, archiv Wenzel, archiv Pavla Zatloukala, Ateliér Radana Hubičky, Ateliér RAW, Ateliér Štěpán, Aulík & Fisher architekti, Bogle Architects, Bořivoj Čapák, Boys Play Nice, Dalibor Novotný, Daniel Perogordo Madrid, David Židlický, Damjan Prelovšek, Ester Havlová, Filip Šlapal, Fránek Architects, Michaela Bortlová, Richard Davies, Gabriel Dvořák, Galerie hl. m. Prahy, Hugo Paul Herdeg, Huť Architektury Martin Rajniš, Illek a Paul, Ivan Němec, Iveta Kopicová, Jakub Cigler Architekti, Jakub Precechtel, Jan Galeta, Jan Gloc, KGVUZ, KIVA, Kotěrovo centrum architektury, Libor Teplý, Malostranský archiv Jaroslava Fragnera, Marie Bartošová, Městské muzeum Krnov, MHMP, NG v Praze, Pavel Štecha, Pelčák a partner architekti, Petr Polák, Richard Davies, Rudolf Červenka, Rudolf Prekop, Rudolf de Sandalo, Schindler Seko Architects, Spolechemie, Správa Pražského hradu, Štěpán Bartoš, Tomáš Pavlíček, Tomáš Souček, UMPRUM, Vila Tugendhat, VitVit, Vladimír Novotný, Ivan Šlapeta, Vladimír Šlapeta a Zdeněk Náplava.

Jazyková redakce: Ludmila Palatová

Design a grafická úprava: Alan Záruba (Alba Design Press s.r.o.)

Předtisková příprava: František Brabač (FPS Repro s.r.o.)

Tisk a vazba: PBTisk a.s., Příbram

Úroveň reprodukcí je dána kvalitou tiskových podkladů dodaných jednotlivými subjekty, které jsou v publikaci zastoupené. Texty a obrazové materiály o jednotlivých památkách jsou upravenou verzí materiálů, zaslaných pro účely výstavy Česká moderní architektura od secese k dnešku. Vzhledem k neobyčejně velkému rozsahu, který přesáhl kapacitní možnosti publikace, bude pražské architektuře věnován speciální tisk.

I. vydání v českém jazyce

© Czech Architecture Week, s.r.o., 2022

ISBN 978-80-11-01091-1